

AB MÜKTESEBATI UYUM SÜRECİ
İLERLEME RAPORLARINDA YER ALAN
6. FASILA İLİŞKİN (ŞİRKETLER HUKUKU)
SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ
ÇALIŞTAYI KİTABI

TÜBİTAK 3005 PROJESİ
PROJE NO: 123K011 - 2023

Editorler:

Prof. Dr. Şükrü YILDIZ

Doç. Dr. Gülşah Bostancı BOZBAYINDIR

Dr. Öğr. Üyesi Zehra BADAĞ

Dr. Öğr. Üyesi Dursun SAAT

Arş. Gör. Betül BOZKIR

Emine GÖĞÜŞ (LLM.)

Arş. Gör. Hüseyin Yağızhan KOL

İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

İBN HALDUN
ÜNİVERSİTESİ

TÜBİTAK

**AB Müktesebatı Uyum Süreci
İlerleme Raporlarında Yer Alan 6. Fasıla
İlişkin (Şirketler Hukuku) Sonuçların
Değerlendirilmesi Çalıştayı Kitabı**

– TÜBİTAK 3005 Projesi –
Proje No: 123K011 - 2023

EDİTÖRLER:

Prof. Dr. Şükrü Yıldız
Doç. Dr. Gülşah Bostancı Bozbayındır
Dr. Öğr. Üyesi Zehra Badak
Dr. Öğr. Üyesi Dursun Saat
Arş. Gör. Betül Bozkır
Emine Göğüş (LLM.)
Arş. Gör. Hüseyin Yağızhan Kol

AB Müktesebatı Uyum Süreci İlerleme Raporlarında
Yer Alan 6. Fasıla İlişkin (Şirketler Hukuku)
Sonuçların Değerlendirilmesi Çalıştayı Kitabı

-TÜBİTAK 3005 Projesi –
Proje No: 123K011 - 2023

Editörler

Prof. Dr. Şükrü Yıldız

Doç. Dr. Gülşah Bostancı Bozbayındır

Dr. Öğr. Üyesi Zehra Badak

Dr. Öğr. Üyesi Dursun Saat

Arş. Gör. Betül Bozkır

Emine Göğüş (LLM.)

Arş. Gör. Hüseyin Yağızhan Kol

e-ISBN

978-625-6491-65-6

1. Baskı

2023 / İstanbul

İHÜ Yayınları

80

Genel Yayın Yönetmeni

Savaş C. Tali

Yayın Yönetmeni

Halil İbrahim Binici

Tasarım

İHÜ Yayınları

Kapak Uygulama

İHÜ Yayınları

Mizanpaj Uygulama

Muhammed Muttaki Topcu

Baskı&Cilt

METEKSAN

Sertifika No: 46519

AB müktesebatı uyum süreci ilerleme raporlarında yer alan 6. fasıla ilişkin (şirketler hukuku) sonuçların değerlendirilmesi çalıştayı kitabı / editörler Şükrü Yıldız, Gülşah Bostancı Bozbayındır, Zehra Badak, Dursun Saat, Betül Bozkır, Emine Göğüş, Hüseyin Yağızhan Kol. – Birinci basım. – İstanbul: İbn Haldun Üniversitesi Yayınları, 2023. 196 s. ; 24 cm. – (İHÜ Yayınları ; 80.)

TUBİTAK 3005 Projesi Proje No: 123K011, 2023.

e-ISBN 978-625-6491-65-6.

1. Şirketler hukuku_Avrupa. 2. Ticari işletmeler_Hukuk ve mevzuat_Avrupa.

KJC 2432

346.4066

© Bu eserin tüm yayın hakları, İbn Haldun Üniversitesine aittir. Eleştirel makale ve dergilerde yapılacak kısa alıntılar dışında, bu kitabın tamamı veya bir kısmı, yayıncının izni olmadan yayınlanamaz.

İbn Haldun Üniversitesi Yayınları bir İbn Haldun Üniversitesi departmanıdır.

Yayınevi Sertifika No: 51227 | Ordu Cd. No:3, 34480 Başakşehir/İstanbul

yayınevi@ihu.edu.tr | press@ihu.edu.tr

**AB Müktesebatı Uyum Süreci İlerleme
Raporlarında Yer Alan 6. Fasıla
İlişkin (Şirketler Hukuku) Sonuçların
Değerlendirilmesi Çalıştayı Kitabı**

– TÜBİTAK 3005 Projesi –
Proje No: 123K011 - 2023

EDİTÖRLER:

Prof. Dr. Şükrü Yıldız
Doç. Dr. Gülşah Bostancı Bozbayındır
Dr. Öğr. Üyesi Zehra Badak
Dr. Öğr. Üyesi Dursun Saat
Arş. Gör. Betül Bozkır
Emine Göğüş (LLM.)
Arş. Gör. Hüseyin Yağızhan Kol

İBN HALDUN
UNİVERSİTESİ YAYINLARI

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Şükrü Yıldız

Doç. Dr. Gülşah Bostancı Bozbayındır

Dr. Öğr. Üyesi Zehra Badak

Dr. Öğr. Üyesi Dursun Saat

Arş. Gör. Betül Bozkır

Emine Göğüş, LL.M.

Arş. Gör. Hüseyin Yağızhan Kol

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Zühtü Aytaç

Prof. Dr. Rıza Ayhan

Prof. Dr. Hasan Pulaşlı

Prof. Dr. Mehmet Bahtiyar

Prof. Dr. İsmail Kayar

Prof. Dr. Hayri Bozgeyik

Prof. Dr. Hayrettin Çağlar

Prof. Dr. Şafak Narbay

Prof. Dr. Korkut Özkorkut

Prof. Dr. Zekeriya Arı

Prof. Dr. Ömer Korkut

Prof. Dr. Şükrü Yıldız

Prof. Dr. Fülürya Yusufoğlu Bilgin

Prof. Dr. Sıtkı Anlam Altay

Prof. Dr. Halit Aker

İçindekiler

Önsöz	11
Takdim	13
Açılış Konuşmaları	19

I. Oturum

Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Soruna Yaklaşımı

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rıza Ayhan

Dr. Ahmet Ulutaş Adalet Bakanlığı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü	31
--	----

Meltem Gündoğar - Hasan Yıldız Dış İşleri Bakanlığı, Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü	37
---	----

Kadir Sevim Ticaret Bakanlığı, İç Ticaret Genel Müdürlüğü	47
--	----

Doç. Dr. Aslı Küçükgüngör – Sanem Üzeler Demirağ
Sermaye Piyasası Kurulu 61

Şeyda Adak Kızılhan – Hatice Sevde Ocak
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 77

Batuhan Aktürk Tezel
İktisadi Kalkınma Vakfı 89

II. Oturum
Akademik Değerlendirmeler
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rıza Ayhan

Kuruluş Hükümleri 105
Prof. Dr. Fülürya Yusufoglu Bilgin - Galatasaray Üniversitesi

Kuruluş Hükümleri 121
Dr. Öğr. Üyesi Zehra Badak - Kocaeli Üniversitesi

Yönetim Kurulu 129
Prof. Dr. Sıtkı Anlam Altay - Galatasaray Üniversitesi

Denetim Standartları ve Bağımsız Denetim 137
Prof. Dr. Korkut Özkorkut - Ankara Üniversitesi

Denetim 147
Prof. Dr. Şafak Narbay - Sakarya Üniversitesi

Esas Sözleşme Değişikliği	151
Prof. Dr. Mehmet Bahtiyar - Yeditepe Üniversitesi	
Esas Sözleşme Değişikliği	157
Dr. Öğr. Üyesi Dursun Saat - Anadolu Üniversitesi	
Sermaye Artırımı ve Rüçhan Hakkı	175
Prof. Dr. Şükrü Yıldız - İbn Haldun Üniversitesi	
Sermayenin Azaltılması	179
Prof. Dr. Hayrettin Çağlar - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	
Sona Erme	185
Prof. Dr. Halit Aker - Uludağ Üniversitesi	
Genel Değerlendirme	193
Prof. Dr. Rıza Ayhan - Başkent Üniversitesi	

Önsöz

Türkiye, 1963 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu ile ortaklık antlaşması imzalamış, 3 Ekim 2005'te ise tam üyelik müzakerelerine başlayarak yeni bir sürece geçmiştir. Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği yolundaki kriterlerinden birisi, Avrupa Birliği müktesebatının üstlenilmesi ve uygulanması olmuştur. Bahse konu müktesebat, 35 fasıl altında sınıflandırılmış olup, şirketler hukukuna ilişkin müstakil bir fasıl olan 6. fasıl da bu kapsamda açılmıştır. Bu çerçevede 2011 yılında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Yapılan mevzuat çalışma ve uygulamaları sonrasında, Türkiye'nin şirketler hukuku alanında ileri düzeyde olduğunun açıkça belirtilmesine rağmen 6. fasıl halen kapatılmamıştır.

Bu çerçevede İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Şükrü Yıldız'ın yürütücülüğünü üstlendiği ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi akademisyenlerinin katkı sunduğu "AB Müktesebatı Uyum Süreci İlerleme Raporlarında Yer Alan 6. Fasıla İlişkin (Şirketler Hukuku) Sonuçların Değerlendirilmesi" isimli TÜBİTAK 3005 projesi, uyum sürecine hem kurumsal hem de akademik bir bakış açısıyla katkı sunmayı amaçlamaktadır. Proje kapsamında gerçekleştirilen çalıştay, kat edilen ilerlemeye rağmen mevcut eksikliklerin ele alındığı, Avrupa Birliği müktesebatına uyum noktasında yapılması gereken değişikliklerin ortaya konduğu, yasama, yürütme ve yargı erkleri ile diğer paydaşların konuya ilişkin tespit ve önerilerinin incelenebildiği kapsamlı ve kolektif bir çalışma olmuştur.

Çalıştay kapsamında gerçekleştirilen müzakereler ve ortaya konulan farklı değerlendirme ve bakış açıları sonucunda elinizde bulunan eser ortaya çıkmıştır. Akademi, sivil toplum ve ilgili kamu kurumlarını bir araya

getiren kolektif bir çabanın sonucu olan bu çalışmanın oldukça değerli olduğuna inanıyorum. Bu eserin ülkemizin Avrupa Birliği müktesebatına uyum sürecine önemli bir katkı sunacağını umuyor, bu kapsamda proje özelinde Prof. Dr. Şükrü Yıldız'a, onunla birlikte yoğun emek harcayan proje araştırmacılarına ve çalışmaya katkı sağlayan kıymetli katılımcılara teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Ömer Çınar
İbn Haldun Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dekanı

Takdim

Değerli Okuyucular,

Sizlere Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği sürecinde önemli bir adımı temsil eden bu çalıştay kitabını sunmaktan memnuniyet duyuyoruz. İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi olarak, 123K011 Nolu TÜBİTAK 3005 projesi kapsamında gerçekleştirdiğimiz “AB Müktesebatı Uyum Süreci İlerleme Raporlarında Yer Alan 6. Fasıla İlişkin (Şirketler Hukuku) Sonuçların Değerlendirilmesi” başlığı altında yürütülen çalıştay, AB müktesebatına uyum sürecinde şirketler hukuku faslında kat edilen önemli adımları değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Kocaeli Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nden, değerli meslektaşlarımızın katkılarıyla gerçekleştirdiğimiz bu proje, faslın kapatılması için hangi çalışmaların yapıldığı, istenilen uyumun sağlanıp sağlanamadığı, sağlanamadıysa hangi noktalarda çalışmalar yapılması gerektiği sorularını, akademide, kamuda, sivil toplum kuruluşlarında konuyla doğrudan ilgilenen uzmanların bakış açılarını bir araya getirerek cevaplamayı hedeflemiştir.

Fikir teatisini sağlama hedefimiz doğrultusunda, çalışmamızın konusu hususunda kendisine yetki verilmiş TBMM Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile

T.C. Adalet Bakanlığı (Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü)

T.C. Dışişleri Bakanlığı – (Avrupa Birliği Başkanlığı - AB ile İlişkiler Genel Müdürlüğü)

T.C. Ticaret Bakanlığı'na,

Kamu kurumlarından;
Sermaye Piyasası Kurulu
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
Yargıtay Başkanlığı
Türkiye Adalet Akademisi'ne

Sivil Toplum Kuruluşlarından;
İktisadi Kalkınma Vakfı
Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne

ve bu alanda yılları aşkın tecrübeleri bulunan kıymetli akademisyen
hocalarımızdan;

Prof. Dr. Rıza AYHAN
Prof. Dr. Mehmet BAHTİYAR
Prof. Dr. İsmail KAYAR
Prof. Dr. Hayrettin ÇAĞLAR
Prof. Dr. Korkut ÖZKORKUT
Prof. Dr. Şafak NARBAY
Prof. Dr. Sıtkı Anlam ALTAY
Prof. Dr. Fülürya YUSUFOĞLU BİLGİN
Prof. Dr. Halit AKER'e
Çalıştay'a katılma daveti gönderilmiştir.

Yapılan davete;

T.C. Adalet Bakanlığı (Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü)

T.C. Dışişleri Bakanlığı – (Avrupa Birliği Başkanlığı - AB ile İlişkiler Genel Müdürlüğü)

T.C. Ticaret Bakanlığı

Sermaye Piyasası Kurulu

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

İktisadi Kalkınma Vakfı

temsilcileri ile

Prof. Dr. Rıza AYHAN

Prof. Dr. Mehmet BAHTİYAR

Prof. Dr. Hayrettin ÇAĞLAR

Prof. Dr. Korkut ÖZKORKUT

Prof. Dr. Şafak NARBAY

Prof. Dr. Sıtkı Anlam ALTAY

Prof. Dr. Fülürya YUSUFOĞLU BİLGİN

Prof. Dr. Halit AKER

İştirak etmiş ve çalıştayımıza fikir ve görüşleriyle değer katarak başarılı bir şekilde tamamlanmasını sağlamışlardır.

Eserde, çalıştayda ele alınan konular ile katılımcılar tarafından yapılan tartışmalar ve değerlendirmeler yer almaktadır. Bu yönüyle eser, Türkiye'nin AB müktesebatına uyumunda mevcut durumu ile uyumun tam sağlanması için yapılması gerekenlere dair çeşitli bakış açıları kapsamında önemli değerlendirmeler sunmaktadır. Seleflerine katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışma, Türkiye'nin AB müktesebatına uyumunda izlenmesi gereken yolu aydınlatan, en güncel değerlendirmeleri barındıran bir rehber niteliğindedir. Nitekim Türkiye'nin AB'ye üyelik tartışmalarının yoğunlaştığı içinde bulunduğumuz 2023 yılında, böylesi bir çalışmanın değerli olduğu düşünülmektedir. Bu noktada, emeği geçen tüm proje araştırmacılarına,

çalışmaya katılarak kıymetli bilgilerini bizimle paylaşan değerli katılımcılara ve bu çalışmanın yapılmasına imkan sunan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'na teşekkür etmek isterim.

Ümidim, bu çalışmanın, şirketler hukuku alanında Türkiye'nin AB'ye uyum sürecine dair kapsamlı bir bakış açısı sunması ve ilgiyle okunarak projenin amacına katkı sağlamasıdır. 25.12.2023

Saygılarımla

Prof. Dr. Şükrü Yıldız
İbn Haldun Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku ABD Başkanı

الاستقلال الفكري

Açılış Konuşmaları

ŞÜKRÜ YILDIZ: Öncelikle hoş geldiniz. Biraz sonra Sayın Rektörümüz bir açılış konuşması yapacak. Programımız iki bölümden oluşuyor. Sabahki programda kamu kurumlarından gelen temsilciler, uzmanlar konu üzerinde görüşlerini aktaracaklar. İkinci oturum öğleden sonra yapılacak oturum. Akademisyen hocalarımız yine sorun üzerindeki bilimsel görüşlerini bizimle paylaşacaklar. İyi bir çalışma olmasını umuyorum ve sözü Üniversitemizin Rektörü Prof. Dr. Atilla Arkan'a bırakıyorum.

ATILLA ARKAN: Arkadaşlar her şeyden önce davetimize icabetiniz için çok teşekkür ederim. Hem bürokrat tarafına hem Kocaeli Üniversitesi'nden, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nden hem Anadolu Üniversitesi'nden gelen hoca arkadaşlarımıza katkıları için şimdiden teşekkür ederim.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Hocam Başkent Üniversitesi'nden, Ankara Üniversitesi'nden, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi'nden, Galatasaray Üniversitesi'nden, Sakarya Üniversitesi'nden, Uludağ Üniversitesi'nden, Yeditepe Üniversitesi'nden hocalarımız da var.

ATILLA ARKAN: Eyvallah Hocam. Hepinize teşekkür ederim. Var olun iyi ki geldiniz. Ben kısaca İbn Haldun Üniversitesi'nden bahsedeyim. Ondan sonra da bir miktar bu proje bağlamında AB müktesebatından bahsedeyim. Ben Ortaçağ İslam Felsefesi uzmanıyım. Oradan nasıl gözüktüğüne dair kısa bir sunuş yaptıktan sonra bütün bunları inşallah 10 dakika içinde bitireyim.

İbn Haldun Üniversitesi mütevellimiz tarafından Türkiye'deki kaliteyi, özellikle sosyal bilimler üniversitesi olarak, sosyal bilimler alanındaki

kaliteli insan kaynağını güçlendirmek amacıyla kurulmuş bu anlamda butik ve uluslararası bir araştırma üniversitesidir. Araştırma üniversitesinin anlamı şu; üniversitemizin şu andaki öğrencilerinin yaklaşık %54'ü, yüksek lisans ve doktora öğrencisi olan lisansüstü öğrenci statüsündedir. Ve yine araştırma üniversitesi olarak projeler ve yayınlarla, bu noktada ülkemizin ihtiyaç duyulan boşluk alanlarını odağımıza almakta ve sizlerle iş birliği halinde bu ihtiyaçları gidermeyi hedeflemekteyiz. Buna odaklı çalışıyoruz ve bu odak doğrultusunda kurumsal altyapımızı güçlendiriyoruz. Dolayısıyla böyle bir üniversitede projelerin beyin tarafı çok önemli. Şükrü Hocam hukuk alanında da TÜBİTAK projesi, AB projesi yapılabildiğini kendi somut örnekleriyle göstermiş durumda. Sizin de katkınız bu anlamda çok önemli.

Şimdi aslında Avrupa Birliği hikayesini kısaca çok geriden alayım. Aslında AB hikayesi tarih bilgimize başvurduğumuzda 30 yıl savaşlarının, 100 yıl savaşlarının sonra 1. Dünya Savaşı'nın ve 2. Dünya Savaşı'nın olduğu tarihsel tecrübeye dayanır. Avrupalılar şunu becerdi bence: Coğrafya merkezli olarak bir barış adası ya da sorunlarımızı "akıl ve hukukla beraber nasıl çözebiliriz" sorusunu merkeze aldılar. Bildiğiniz gibi Avrupa Birliği tecrübesi aslında kömür birliğiydi. Yani Avrupa'nın 2. Dünya Savaşı'ndan sonra büyük ölçüdeki çatışmasının kaynağı enerji tabanlı olduğu için birliğin esası kömür birliğiydi. Dolayısıyla temel soru şuydu; "savaşmadan biz sorunlarımızı nasıl çözeriz?" ve "Buna dair nasıl bir pratik geliştirelim?" İkinci boyut da şuydu; bu 30 yıl savaşları silsilesinde çatışmanın aslında iki tane dinamiği vardı. Birisi ekonomik tabanlıydı diğeri ise dini anlayışlar tarafıydı. Tabii biz din olarak kullanıyoruz ama normal dinler tarihiyle ilgilenen bütün arkadaşlar bilirler ki Avrupalılarda din dediğimizde Protestanlık, Ortodoksluk veya Katoliklik dindir. Onlar bu durumu din olarak algırlar. Onların bu bakışı bizim din algımızdan farklıdır. Gerçekten bizde daha çok mezhebe denk gelen şeyler onlarda dine karşılık gelir. Dolayısıyla din çatışması dediğimiz şudur: Onların dünyasında bu 3 merkezi din anlayışı arasındaki çatışmalardır. Bugün bile Avrupa Birliği ile Rusya savaşı arasında bunun kısmi etkileri olduğunu görüyoruz. Sembolik tartışmalarda da görüyoruz. AB burada şunu yaptı bence, tabii benim baktığım yerden: "Akıl ve hukuk müktesebatı ile beraber özellikle katı ve yoğun olan dini anlayışı yumuşatıp ortak bir gelecek inşa edebilir miyiz?" Ve bunu da kademeli

olarak yaptı hatırlarsanız. Avrupa Birliği başlangıçta kömür birliği olarak kurulmuşken daha sonra Avrupa Ekonomik Topluluğu'na dönüştü. Bunun da yetmediğini fark ettiler. Niye? Çünkü ekonomik birlik kültürel anlayışa ve zihniyete dönüşmediği müddetçe çatışma devam ediyordu. Dolayısıyla bunun eğitim ayağını getirdiler. Örneğin Erasmus. Daha sonra bunun da yetmediğini gördüler, Erasmus Plus'ı getirdiler. Dolayısıyla bu anlamıyla ben hep böyle düşünüyorum, Avrupa Birliği projesi bizim bu coğrafyamızda örnek teşkil edecek bir projedir. Yani bizim de meseleyi coğrafya merkezli olarak görmemiz gerekir. Biz bu coğrafyada Balkanları, Kafkasya ve Ortadoğu ile beraber böyle bir anlayışı nasıl üretebiliriz, bunu nasıl başarmamız gerekir? Yoksa aksi takdirde coğrafyamızda savaşlar devam edecek, yani benim kanaatim bu. Şimdi tüm bu tarihsel plana rağmen AB'nin müktesebatı yine de çok değerlidir.

Her şeyden önce AB müktesebatında şüphesiz ki din, kültür, tarih ve devletler arasındaki yorum alanları var. Hepimiz bu müktesebatı kendi alanlarımızda görüyoruz. Ama buna rağmen AB müktesebatı insanlığın bir birikimidir. Bizim göz ardı edemeyeceğimiz bir birikimdir. Belli noktalarda AB ile farklılaşabiliriz. Belirli, tırnak içerisinde hukukçu olarak farklı içtihat ve yorumlarımız olabilir ama külliyyatın kendisi değerlidir. Biz bunu göz ardı edemeyiz ve bununla beraber devam etmek durumundayız. Şimdi pekalâ AB'nin geleceği nedir? Siz de biliyorsunuz ki aslında yaklaşık ...

ŞÜKRÜ YILDIZ: 1959'da müracaat etmişiz, 1963 yılında ilk anlaşmayı imzalamışız.

ATILLA ARKAN: Evet, yaklaşık 60 yıl. Bu süreçte AB'nin geleceğini aslında uluslararası ilişkilerdeki güç dengeleriyle birlikte Avrupa siyasi devletlerinin siyasi öncelikleri ve tercihleri belirleyecek. Son zamandaki dalgalanma da aslında bunu gösteriyor. Ama bu tür karşılaştırmalı çalışmalar şundan dolayı önemli: Biz bu siyasi tercih ve öncelikleri bu çalışmalardan elde ettiğimiz sonuçlarla etkileyebiliriz. Yani Avrupalılarla bizim şunu yapmamız gerekiyor: Avrupalıların kendi içlerinde Türkiye ile beraber ortak bir gelecekleri olduğunu, müreffeh ve adil bir dünya tasavvurunun Türkiye'ye olamayacağını görmeleri gerekiyor. Dolayısıyla bizim bu entelektüel

çabayı onlara gösterebilmemiz gerekiyor. Bunu gösterebildiğimizde AB'ye üye olmamız çok daha kolay olacak. Böyle olacağını da umuyorum, gelecek böyle midir, benim tarih okumam böyle olduğunu gösteriyor. Gerçekten de Türkiye'yi ihmal eden bir Avrupa'nın kendi başına bir istikrar sağlayabilmesi çok zor. Bunu da gördüğümüz ölçekte aşıldığı şu: Büyük ölçekte kendi aralarındaki, tırnak içerisinde rekabetlerini gözlemliyoruz ve Avrupa burada küresel bir güç değil. Küresel gücün altındaki bir güç. Son Rusya-Ukrayna savaşına bakın, orada domine eden Avrupa değil, domine olunan Avrupa. ABD domine ediyor. Bunun sebebinin de ABD'nin Çin ile arasındaki rekabet olduğu anlaşılıyor. Avrupalıların, en azından benim gördüğüm kadarıyla, bu çizgide çok kalabilecekleri kanaatinde değilim. Çünkü şu andaki bütün Rusya-Ukrayna savaşının maliyeti hem enerji hem ihracat ve ekonomik sonuçları açısından Avrupa'nın üzerinde. Avrupalılar muhtemelen bunun muhasebesini yapıyorlardır ve buna bir çıkış bulmak zorundalar. Bakalım, göreceğiz ne kadar olacağını.

Şimdi Şükrü Hocamın burada liderlik yaptığı proje hepimizin bildiği gibi AB ile ilgili. Yürüteceğimiz müzakereler de 3 kriter üzerinde. Tam üyelik başvurusundan sonra müzakereler için 35 fasıl açıldı. Burada müzakeresi yapılacak olan şirketler hukuku ile ilgili olan fasıl, bu fasılda ülkemizin geldiği yer ve AB müktesebatı ile ne durumda bulunduğumuz, sorun olan alanlar. Sorun olan alanları tabii ki değerli bürokratlarımız yakından görüyorlar, biliyorlar. Ve siz akademisyenlerin bu sorunlara gerek perspektif gerek çözüm anlamında sunacağınız katkılar çok çok önemli.

Evet, söz verdiğim gibi 10 dakikada bitirdiğimi ümit ediyorum. Arkadaşlar iyi ki geldiniz. Katkı verdiğiniz için çok teşekkür ederim. Beraber başka projelerde de, sizlerin teklif edeceğimiz projelerde de biz ortak olmak isteriz ve üniversite olarak her türlü desteği veririz. Bu anlamda etkinlik ofisimiz var, kurumsal ofisimiz var. Bu ofisler tüm bu organizasyonları yapıyorlar. İnşallah hep beraber güzel projelere, iyi işlere imzalar atalım. Ülkemizi daha ileriye götürelim. Geldiğiniz için tekrar teşekkür ederim. Kalmak isterdim ama hukukla ilgili tek tek müzakereyi ne kadar takip edebileceğime dair çok özgüvenli değilim. O nedenle sizi baş başa bırakayım.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Biz teşekkür ederiz, bizi yalnız bırakmadığınız için çok sağ olun Saygıdeğer Hocam.

RIZA AYHAN: Saygıdeğer arkadaşlar değerli dostlar, bu sonbaharın başlangıcı Eylül ayının güzel bir gününde sizlerle birlikte olmaktan ziyadesiyle mutluyum. Bunun için başta Şükrü Hoca'ya çok teşekkür ediyorum tekrar bir araya getirdiği için. Çok uzun zamandır görüşmediğimiz, sadece telefonla konuştuğumuz çok sevdiğim arkadaşlarla bizi bir araya getirdi. Pek keyif aldım sağ olası. Hoş geldiniz safalar getirdiniz. Bizi bugün bir araya getiren değerli kardeşim Şükrü Hocama sizlere bir hoş geldin demek, oturumu açmak için söz vermek istiyorum.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Hocam çok teşekkür ediyorum. Tüm katılımcıları saygıyla selamlıyorum. Herkese hoş geldiniz diyorum. Gerçekten önemli bir çalıştay yapacağız. Bir beyin fırtınası yapmak istiyoruz. Biraz önce Rektör Hoca'nın da söylediği gibi aslında biz hem ülke olarak hem millet olarak hem devlet olarak AB'ye tam üyelik için gönüllüüz. AB'ye üye olmak istiyoruz. Ama bu üyelik için herhalde birtakım sıkıntılar var. Bu durumda açılan fasıllar içerisinde bir şirketler hukuku faslı var ki en uygun fasıl, yani kapatılmaya en müsait fasıl. Fakat bir türlü kapanmadı. Acaba kapanmamasının sebebi teknik aksaklıklardan mı kaynaklanıyor, yani biz uyumu sağlayamadık mı, yoksa uyumu sağlamış olmamıza rağmen başka sebepler mi var?

Birinci oturumda Ankara'dan gelen misafirlerimizden özellikle konunun kamu hukuku paydaşlığını ihtiva eden kurumlardan, Bakanlıklardan, Sermaye Piyasası Kurumu'ndan, KGK'dan, sivil toplum örgütlerinden, ki bu konuda gerçekten çok değerli katkılar sunan ilk çalışmaları yapan İktisadi Kalkınma Vakfı'nın temsilcisi bize bu soruların cevabını bir beyin fırtınası içerisinde verecek. Biz bunları dinleyeceğiz.

İkinci oturumda ise akademisyenler olarak, bilim adamları olarak teknik problemlerimiz var mı, teknik problemler yüzünden mi bu fasıl kapanmıyor ona bakacağız.

Bildiğiniz gibi çok kısa bir şekilde bir AB yolculuğumuz var. Avrupa Birliği, altı Avrupa ülkesi tarafından, biraz önce de ifade edildiği gibi, kömür ve çelik birliği olarak 1957 yılında Roma'da imzalanan bir anlaşma çerçevesinde kuruluyor. 1958 yılında tüzel kişilik kazanıyor. Türkiye 1959 yılında tam üyelik için başvuruyor ama bizim başvurumuz kabul edilmemiş. 1963 yılında Ankara Anlaşması ile ilk akdi ilişkimiz başlıyor. Türkiye'nin topluluğa entegrasyonu için hazırlık, geçiş ve nihai dönem olmak üzere 3 dönem öngörülüyor. 1987'de AB'ye tam üyelik başvurusunda bulunuluyor. 1996'da Gümrük Birliği'ne giriliyor. 1999 tarihi bizim için önemli, Helsinki Zirvesi'nde Türkiye aday ülke olarak ilan ediliyor. 3 Ekim 2005 tarihinde AB'ye katılım müzakereleri başlıyor. AB'ye tam üyelik aslında bizim mevzuatımızda eksik olan pek çok hususun tamamlanmasına da vesile oluyor. Anayasamızda rekabet hukukuna ilişkin kurallar olmasına rağmen ülkemizdeki ilk rekabet kanunu Avrupa Birliği'ne tam üyelik başvurusu ile birlikte 1994 yılında ancak gerçekleştirilebiliyor. Oysa ABD'de 1881 tarihinde Scherman Act denen bir kanunla Amerikalılar bunu yapmışlar. AB 1954'te buna ilişkin düzenlemelerini yapıyor. Biz Amerika'dan 100 yıl sonra, AB'den de 50 yıl sonra ancak rekabet hukukuna ilişkin düzenlemelerimizi yapıyoruz. Yine 1995 yılında kanun hükmündeki kararnamele fikri mülkiyet hukuku konusundaki çok değerli müktesebatı ülkemize alıyoruz. 2005 yılında bu işlemler gerçekleştirildikten sonra, yani fasıllarla ilgili açılma olayları ortaya çıktıktan sonra, 2006 yılında AB ile ülkemizin uzmanları tarama toplantıları yapıyorlar. Dolayısıyla bu tarama toplantılarında hangi konularda eksikliklerimiz var, onlar tespit ediliyor. 35 tane fasıl üzerinde anlaşılıyor.

Bu fasıllardan bizi ilgilendiren 6. fasıl şirketler hukuku faslı. 2008 yılında açılıyor, fakat şirketler hukuku konusunda aslında biz çeşitli çalışmalar da yapmışız. 1993 yılında Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Türkiye-AT Şirketler Hukuku İhtisas Komisyonu oluşturmuşuz ve bizim kanunumuzun ne durumda olduğunu ortaya koymuşuz.

Aslına bakarsanız Türkiye ilk ticaret kanununu 1850 tarihinde Kanunname-i Ticaret ile yapıyor. Kanunname-i Ticaret'in mehası da 1807 tarihli Fransız Ticaret Kanunu. Sonra 1926 tarihli Ticaret Kanunu kabul

ediliyor. Bu kanun, belli bir ülkeden alınmıyor ancak Avrupa'nın özellikle İtalyan ve Alman kanunlarının etkisi söz konusu. 6762 sayılı TTK 1957 yılında yürürlüğe girdiğinde, dünyanın en önemli ticaret kanunlarından olduğu ifade ediliyor. Gerçekten de öyle. Hem İsviçre hukukunun hem Alman hukukunun izleri var. Dolayısıyla bizim şirketler hukuku aslında zaten Avrupa kökenli bir mevzuatı ihtiva ediyor. Ve 1999 yılında AB'ye tam üyelik başvurusu ile birlikte Adalet Bakanlığı tarafından yeni ticaret kanunu oluşturmak için komisyon meydana getiriliyor. Komisyonun hedefi AB'nin şirketler hukuku müktesebatına uyumun sağlanması. Gerçekten de eksiklikleriyle birlikte çok güzel bir kanun yapılıyor. Ve bu kanunun bir başka özelliği de hem iktidar hem de muhalefet bütün partilerin, TBMM'deki bütün partilerin oy birliği ile 14 Şubat 2011 tarihinde kabul edilmesi. Yani bu başka bir kanuna nasip olur mu araştırılmaya değer. Ama ticaret kanununun böyle bir özelliği var. Sebep şu: Biz devlet ve millet olarak gerçekten de AB'ye tam üye olmak istiyoruz. Bu fasıl açılıyor, kapatılmaya en uygun fasıl. Bu fasılda hangi kriterler var biraz sonra göreceğiz. Bu kriterlere baktığımız zaman kriterler gerçekleştiriliyor ama hala Avrupa Birliği faslı kapatmıyor. Fasılın kapatılmamasının siyasi sebebi olabilir. Yani bu 33 fasıldan bahsetmiyorum. 33 fasılla ilgili mesela Kıbrıs Rum kesiminin çekincesi ile açılmayan fasıllar var. Yine Kıbrıs Rum kesimini tanımadığımız için AB Komisyonu tarafından açılmayan fasıllar var. Bakın 16 tane fasıl açılmış. Açılan fasıllardan bir tanesi bizi ilgilendiren 6. fasıl. Bize göre, bilmiyorum sizden de bu konunun cevabını alacağız, kapanış kriterleri sağlanmış, ilerleme raporlarında ileri seviyede olduğumuz ifade edilmiş ama hala bu fasıl kapatılmamış. Dolayısıyla biz şu sorunun cevabını almak istiyoruz: Teknik olarak AB'nin aradığı kriterleri sağlamış olmamıza rağmen fasılın neden kapatılmadığını veya sağlayamadıysak hangi konularda sağlayamadığımızı, bu soruların cevabını, paydaş olarak çalışmaya Ankara'dan ve İstanbul'dan katılan değerli katılımcılardan dinlemek istiyoruz. Sonra da teknik olarak ticaret kanunumuzu değerlendirmek istiyoruz. Bu konunun uzmanları var özellikle Korkut Hocam gibi. O bağımsız denetim konusunda oldukça çalışma yaptı. Değerli eserler verdi. Öğleden sonra da bu konuyu inceleyelim diyoruz. Mesela Türkiye'nin 2021-2023 eylem planı var. Orada ticaret kanununda değiştirilmesi gereken hususlardan bahsediliyor. Nedir mesela bunlar, onları konuşmayı arzu ederiz. Hocam benim söyleyeceklerim bu kadar.

Çalıştayda ileri sürölen görüşler konuşmacıların
akademik ve bireysel görüşleri olup görev yaptıkları
kurumları bağlayıcı nitelikte değildir.

I. Oturum

Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Soruna Yaklaşımı

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rıza Ayhan

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ediyoruz. Keyifle dinliyorduk devam edebilirdiniz. Ama sizden sonraki arkadaşlara da zaman bırakmanızdan, konuşmanızı bu kadar özlü bir şekilde yaptıktan sonra sona erdirmenizden dolayı da çok teşekkür ediyoruz. Ama sözünüz burada bitmedi, mutlak surette ilerleyen dönemlerde açıklamalarla ayrıca söz alacaksınız. Almasanız da biz vereceğiz.

Değerli arkadaşlar, AB müktesebatı uyum süreci ilerleme raporlarında yer alan 6.fasıla ilişkin yani şirketler hukukuna ilişkin sonuçların bir değerlendirmesini yapacağız. Bu değerlendirmenin esas teşkil edeceğine inanıyorum çünkü zamanlaması da fevkalade iyi. Eylül malumunuz kelime anlamıyla hasat ayı manasındadır. Eski kökeni, etimolojisi bakımından. Bu çalıştaydan da güzel bir hasat çıkaracağımıza eminim. Tabii bu hasadı alabilmek için de her şeyden evvel kamu kurum ve kuruluşları ne durumda, onların gözünden bu 6. fasıla ilişkin hususlar nelerdir değerlendirmeleri nelerdir ve değerli öğretim üyesi arkadaşlarım bu değerlendirmelere nasıl müdahale edecekler ilk önce o kısma bakmak istiyoruz. Ve benim elimdeki programa göre de önce değerli kardeşimiz sevgili dostumuz Ahmet Ulutaş Beyefendiye söz vermek istiyorum. Ahmet Bey Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği'nde genel müdür yardımcısı. Diğer özelliği Şafak Hoca'nın sıra arkadaşı olması. Bir diğer özelliği de benim öğrencim olması. (Gülüşmeler) Efendim buyurun Ahmet Bey.

Dr. Ahmet Ulutaş

**Adalet Bakanlığı, Dış İlişkiler ve
Avrupa Birliği Genel M¼d¼rl¼ę¼**

AHMET ULUTAŞ: Saygıdeğer dekanım, kıymetli hocalarım, hanımefendiler, beyefendiler, s¼zlerime başlarken bizi davet etme nezaketi g¼steren İbn Haldun niversitesi yetkililerine, sayın rekt¼r¼m¼z başta olmak üzere toplantıda emeği geçen herkese çok teřekk¼r ediyorum.

Burada öncelikle 2018 Cumhurbaşkanlığı sistemiyle beraber bizim teşkilat yapımızda meydana gelen gelişmelere değinmenin belki faydalı olacağını d¼ř¼nd¼m.

Avrupa Birliği Genel M¼d¼rl¼ę¼ olarak adlandırılan birim, diğer bir uluslararası birim olan Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel M¼d¼rl¼ę¼¼ ile birleştirilerek yeniden yapılanmış oldu ve genel m¼d¼rl¼ę¼¼n ismi Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel M¼d¼rl¼ę¼¼ oldu.

Benim sorumlu olduğum b¼l¼m aslında birleşen Avrupa Birliği Genel M¼d¼rl¼ę¼¼n¼n sorumlu olduğu b¼l¼mler. Bunlar da iki ana başlık altında incelenebilir. Bunlardan birisi, Genel M¼d¼rl¼ę¼¼m¼z¼n içinde 23. fasıl kısmen de 7. fasıla alakalı. AB m¼ktesebatının stlenilmesiyle ilgili uyum koordinasyonunu Bakanlık bağlamında y¼r¼tmek, diğer başlık ise Avrupa Birliği fon destekli projelerin yargı sekt¼r¼nde koordinasyonundan sorumlu olmak.

Malumunuz esasen reform s¼reci devam ediyor işte altıncı paket yedinci paket şeklinde. Biz bu gelişmeleri ilerleme raporu 23. fasıl ve kısmen 7. fasıl olarak mevzuat değişikliklerini yakından takip ediyoruz.

Sadece mevzuatı değil yargı kararları ve konuya ilişkin başka ilave tedbirler varsa onları da yakından takip edip Dış İşleri Bakanlığı AB Başkanlığının koordinesinde Avrupa Birliği delegasyonuna iletiyoruz ama tek işimiz bu değil.

Ofis olarak Ticaret Bakanlığımızla ortak olarak serbest ticaret anlaşması müzakereleri var. Onların da fikri haklar faslına ve diğer Türk iç mevzuatıyla uyumu konusunda görüş desteği veriyoruz.

Vize serbestisi diyalogu var biliyorsunuz. Tabii kalan 6 kriterin tamamlanması ile ilgili çalışmalar da sürüyor.

Bunun yanında yayın çalışmalarımız var. Avrupa Birliği hukukunun görünürlüğünü hem yargı teşkilatında hem hukuk camiasında daha da artırmak için onların da eşgüdümünü ben yapıyorum.

Yine Avrupa Birliği burs programı olan Jean Monnet, bunu çok önemsediyimi belirtmek isterim, hocalarım benden tabii ki fevkaladenin fevkinde bilirlir. Bizim birimizden bu sene Jean Monnet burs programını kazanmış olan bir tematik seçtikleri alanda Avrupa Birliği üyesi ülkelere göndereceğimiz 4-5 arkadaşımız üniversitelerinden kabulleri aldı. Eylül ayı içerisinde veya sonuna doğru kabullerinden sonra girecekler ve yüksek lisansa başlayacaklar.

Daha yeni Hollanda'nın Leiden şehrinde özel hukuk konusunda yüksek lisansını tamamlamış bir arkadaşımız görevine deneyimini artırmış olarak döndü.

Malumunuz 1/95 sayılı karar var bu çok önemli.

Türkiye, biliyorsunuz AB'ye tam üye olmadan AB'yi oluşturan 4 temel özgürlükten birinde yani mallarının serbest dolaşımı bakımından gümrük birliğine sahiptir. Bu ilişkinin yürütülmesinde karşılaşılan hukuki konu ve sorunların halli için kurulmuş komiteler var.

Bu komitelerin de eşgüdümlü toplantıları Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılsa da özellikle gümrük birliği ortaklık komitesini biz de Bakanlık olarak hem mevzuat değişikliklerini bildirme hem uzman desteği sağlama noktasında Brüksel'le birlikte yakından takip ediyoruz.

Bu anlamda bizim için tabii ki AB Adalet Divanı kararları çok önemli.

Bizim Brüksel'de 2 tane adalet müşavirimiz var. Bir tane de Belçika hükümeti nezdinde ikili düzeyde adalet müşavirimiz var, sayı o zaman 3 oluyor tabii. Avrupa Birliği Nezdindeki Daimi Temsilciliğimizde görevli adalet müşavirlerimiz eliyle de yargı alanındaki gelişmelere iki türlü ayna tutmaya çalışıyoruz.

Avrupa Birliği'nin gündemini yakından takip ettiğimizde görüyoruz ki yeşil gündem, dijital adalet, özellikle yapay zekâ konusunda düzenleme çalışmalarını bu anlamda bizim için önemli.

Tabii Avrupa Birliğini özel hukuk alanında da takip etmek önemli. Özellikle ilerleme raporlarına yansıyan fotoğraf üzerinden ve başka gelişmeler bağlamında ama sadece onunla da sınırlı değil.

İkinci görevimizle alakalı olarak burada belirttiğim gibi hem Bakanlık merkez teşkilatı hem de yüksek yargı kurumlarımız ve Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Noterler Birliğinin yargı sektöründe sunacağı projelerin koordinasyonunu yapmaya çalışıyoruz.

Burada da IPA 3 sürecine geçildiğini belirtmek isterim. IPA 3 (Instrument for Pre-Accession Assistance) sürecinde de 2024 çağrısına yeni çıktık.

Tabii ki AB Komisyonu yetkililerinin 15 Temmuz 2016 başarısız darbe girişiminden sonra yargıya yönelik kategorik olumsuz yaklaşımının ortadan kaldırılması konusunda hem Brüksel ile hem de merkezde Dışişleri Bakanlığımızla koordineli şekilde çalışmalar sürüyor.

Biz bu projeleri sadece Türkiye'ye fon aktarımı ve bu fonun yargı sektöründe ve diğer kuruluşlar nezdinde kullanılması olarak görmüyoruz. Aynı şekilde bu projelerin Avrupalı muhataplarımızla Türk yetkililerin, sivil toplum, üniversiteler ve kamu kurumları olmak üzere paydaşların yan yana gelmesi için önemli ve birbirimizi daha çok anlama dinleme, birbirimizin pozisyonlarıyla ilgili olarak görüş alışverişinde bulunma ve birbirimizi geliştirme noktasında ortak platformlar olarak gördüğümüzü her defasında belirtiyoruz. Belirtmeye de devam edeceğiz. Bu toplantı bağlamında da inşallah tekrar bu konular konuşulduğunda bu konuya ilişkin hem güncellemeleri hem de ortadaki sorunları tekrar konuşmayı temenni ediyorum. Sözlerimi tamamlarken tarafımıza tanınan zamanı aşmadığımı umuyor ve kıymetli Rıza Ayhan Hocama saygılarımı sunuyorum. Çok teşekkür ederim.

RIZA AYHAN: Ben çok teşekkür ederim, sağ olun.

Şimdi biz bilhassa şirketler hukuku çalışan arkadaşlarımız çok daha yakinen bilirler, şirketler hukuku çalışırken hep ya Alman kanununa bakarız, İsviçre'ye bakarız, yetmez Fransa'ya bakarız ve kendimize göre bir sonuç çıkarırız. Kanunlarımızın da oradaki kanunlardan pek farklı olmadığını da görürüz. Ama yaklaşık 15 yıl oldu hala şirketler faslını kapatamadık. Sizin Adalet Bakanlığı olarak bu faslı kapatamamamızın nedenine dair bir tespitiniz var mı? Yani teknik olarak tespitiniz, şirketler hukukunda şunu yapmamız lazımdı diyebileceğiniz bir husus var mı?

AHMET ULUTAŞ: Saygıdeğer Hocam, şimdi burada şu var, biz genel müdürlük olarak yıllık yaklaşık 200.000'e yakın dosya çeviriyoruz. Biz hem cezai ve hukuki konularda adli yardımlaşma konularını hem Avrupa Birliği konularından Bakanlığımıza terettüp eden hususları takip ediyoruz.

Esasen burada Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve diğer Türkiye'nin AB'ye tam üye olmasını çıkarları bakımından uygun görmeyen bazı çevrelerin siyasi blokajı var. Bununla birlikte, Türkiye, geçmişte olduğu gibi bugün de tam bir reform iradesine sahip bir ülkedir. Şayet kanun değişikliği yapılacaksa TBMM'nin yüksek takdirleri dahilinde yapılır ve yürürlüğe konulur. Bunda şüphe yok. Arz ederim.

RIZA AYHAN: Teşekkür ederim.

AHMET ULUTAŞ: Arz ederim.

RIZA AYHAN: Sağ olun. Aynı hususa Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü ne diyecek? Bu hususta hem Hasan Yıldız Beyefendiye hem Meltem Gündoğar Hanımefendiye söz vermek istiyorum. Buyurun efendim.

Meltem Gündoğar – Hasan Yıldız

**Dış İşleri Bakanlığı, Avrupa Birliği ile
İlişkiler Genel Müdürlüğü**

MELTEM GÜNDOĞAR: Teşekkürler saygıdeğer hocalarım, değerli kamu kurum kuruluş temsilcileri, öncelikle herkese merhaba demek istiyorum. AB ile ilişkilerin siyasi anlamda çok da iyi olmadığı bu dönemde teknik bir konuda böyle bir çalışma yapılması bizim açımızdan çok değerli. Ben 2010 yılından beri Avrupa Birliği Başkanlığı'nda çalışıyorum. Sorumlu olduğum beş fasıl var. Her faslı çalışmak bu kadar zevkli olmuyor. Şirketler hukuku faslı iyi olduğumuz fasıllardan biri. O yüzden benim de çalışmaktan zevk aldığım bir fasıl.

Kadir Bey ve Aslı Hanımla uzun süredir uyum içinde çok yakından çalışıyoruz. Onlar teknik kısımlarına daha haizdir. Benden daha iyi biliyorlardır. Ben AB Başkanlığı, AB ile ilişkilerin genel koordinasyonundan sorumlu bir kurum olarak genel bir çerçeveyi çizmek istiyorum. Fasılda ne durumdayız, bugüne kadar ne yapıldı, faslı neden kapatamıyoruz size kısaca anlatmak istiyorum.

RIZA AYHAN: Efendim, değerli Meltem Hanım sunumuna başlamadan evvel, Sayın Dekanımız bir toplantıya katılacakmış, sizlerden müsaade istirham ettiler. Ben sizin adınıza güle güle demek isterim.

ÖMER ÇINAR: Değerli Hocalarım, ağızınıza sağlık, iyi çalışmalar olsun.

RIZA AYHAN: Teşekkürler. Evet.

MELTEM GÜNDOĞAR: Biraz önce Şükrü Hocam da bahsetti. Tarama süreci 2006 yılında başladı. Daha sonra fasıl için bir açılış kriteri getirildi. O da tamamlandıktan sonra 2008 yılında resmi müzakereler başladı. O dönem bazı fasılların açılması mümkün oldu ama daha sonra 2009-2010 yıllarında artık fasıl açılma hızı yavaşlayınca 2012’de, bu sürece biraz ivme kazandırma görüşü ortaya çıktı. Bazı fasıllarda pozitif gündem adı altında tekrar bir araya gelelim ve çalışmalar yapalım şeklinde. Özellikle de ilerleme kaydedebileceklerini düşündükleri alanlarda. Bu fasıllardan biri de şirketler hukuku faslıydı. O dönem tekrar bir araya gelindi, çalışmalar başladı ve bu kapsamda mevzuat karşılaştırma tabloları hazırlandı. AB’nin bu alandaki her bir mevzuatına karşılık gelecek şekilde bizim mevzuatımızda yer alan düzenlemeleri gösteren tablolar hazırlandı ve onun üstünden çok ciddi çalışmalar yürütüldü. Uzun soluklu da bir çalışma. En son 2015 ve 2016 yılında birer teknik toplantı düzenledik. Ve onların sonunda neredeyse fasılın kapatılması konuşulur hale gelmişti. Ama daha sonra 2017 yılından sonra süreç biraz sürüncemede kaldı. Birazdan bahsedeceğim. Şimdi fasılın kapanış kriterlerine baktığımızda şöyle diyoruz, beş tane teknik kapanış kriteri bildirildi. Çünkü bir tane de siyasi kriter var. O da Ek Protokol’ün tam olarak uygulanmasına ilişkin olan. Ama diğer teknik kapanış kriterlerinde biz oldukça iyi durumdayız. O yüzden de ilerleme raporlarında çok ileri düzeyde uyumludur deniliyor.

Bunlardan ilki Türk Ticaret Kanunu’nun ve onun yürürlüğü ve uygulama şekline ilişkin kanunun ve buna ilişkin ikincil mevzuatın çıkmasıydı. 2011 yılında kanun çıktı. Daha sonra 2012 yılında güncellendi. Bu kapsamda oldukça iyiyiz.

Yine ikinci kriter Sermaye Piyasası Kanunu’yla ilgili. 2012 yılında kanun güncellendi ve ikincil mevzuat çalışmaları sürdürüldü. Üçüncüsü, muhasebe ve denetim alanıyla ilgili. Bu alandaki mevzuatımız da her zaman AB mevzuatına uyumlu bir şekilde çıkarılıyor.

Dördüncüsü bir kamu gözetimi sisteminin tesis edilmesi ve buna ilişkin bir kurumun kurulmasıydı. 2011 yılında Kamu Gözetimi Kurumu’nun kurulmasıyla bu kriteri karşıladık ve bu resmi olarak Komisyon tarafından bize bildirildi. Bu kriter karşılandı.

Sonuncusu biraz daha yatay bir kriter; idari kapasitenin güçlendirilmesi. Bu alanda kurumlarımızın oldukça iyi çalıştığını biliyoruz ve özellikle MERSİS sisteminin kurulmasıyla da ciddi bir ilerleme kaydedildi. O yüzden bu kriterde de oldukça iyiyiz. Dolayısıyla şöyle baktığımızda kapanış kriterlerini neredeyse tamamlamış gözüküyoruz. Biraz önce bahsettiğim mevzuat karşılaştırma tabloları konusuna gelince ise, şirketler hukuku faslına iki başlık altında ele alıyoruz. Şirketler hukuku ile muhasebe ve denetim olarak. Mevzuat karşılaştırma tabloları çalışması şirketler hukuku ayağında yapıldı. Toplam sekiz tane AB direktifine karşılık gelen Türk mevzuatı tabloları hazırlandı. Toplamda 1000 sayfalık bir dokümandan bahsediyoruz. Tek tek üstünden gidildi. Bu direktiflerden ilk beşi bölünme, birleşme, şirket şubeleri, kuruluşla ilgili olanlar. Daha sonra çalışmalar biraz sürüncemede kaldığı için AB mevzuatında da değişiklikler oldu ve bu direktifler şu anda 2017/1132 sayılı Direktif altında toplandı. Ayrıca pay alım teklifleri ve paydaş haklarıyla ilgili direktifler var. Bu sekiz direktifle ilgili neredeyse hepsinin AB Mevzuatıyla uyumlu olduğuna dair karşı tarafın yorumlarını aldık. Ama ikinci ayak olan muhasebe ve denetim mevzuatımız da var. Burada Kamu Gözetimi Kurumu'nun desteğine ihtiyacımız var. Kurumun AB ile uyumlu mevzuat çıkardığını biliyoruz. Ama AB ile ilgili konularda, bir şeyi yapmak yeterli olmuyor, bunu AB'ye de kanıtlamamız gerekiyor. Dolayısıyla Kamu Gözetimi Kurumumuzun bu mevzuatlarda karşılaştırma tabloları hazırlayarak AB tarafına mevzuat uyumunu göstermesi gerekiyor. Dolayısıyla büyük oranda uyumlu olduğumuz halde ilerleme raporunda "muhasebe ve denetim alanında AB uyumuna ihtiyaç vardır" eleştiri olarak önümüze geliyor. Dolayısıyla bunun da yapılabileceğine inanıyorum.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Yani bir şey söylemek istiyorum. Muhasebe konusunda bizim biraz daha çaba sarf etmemiz, gayret göstermemiz, tabii bu hususu da onlara ispat etmemiz gerekiyor.

MELTEM GÜNDOĞAR: Kesinlikle.

ŞAFAK NARBAY: Benim de merakımı, lütfen hoşgörüyü karşılayın. Kamu Gözetimi ve Denetim Kurumu'nun kurulduğu tarihten bugüne kadar geçen süre içerisinde bunları niye yapmadık? Kurum çalışıyor. Evet

yapıyoruz. Hani ispatlama noktasında yaptıklarımız var ama bunları AB'ye, "biz bunları yaptık" diye, biraz önce söylediğiniz cümleden yola çıkarak söylüyorum, niçin bildirmedik? Yani bu karşılaştırma tablolarını hazırlayarak bizim hazırlıklarımız ve somut düzenlemelerimiz bunlardır. Bu çerçevede içerisinde bizim bu fasıl ve bu konulara ilişkin olarak herhangi bir eksikliğimiz kalmamıştır. Uygulamaya geçirdiğimiz birçok projemiz birçok düzenlememiz var iken acaba orada, yani şirketler hukukuna ilişkin fasılın kapatılması noktasında niye bir ilerleme sağlayamıyoruz ben onu merak ediyorum.

MELTEM GÜNDOĞAR: Aslında bu tüm fasıllar için belki ortak bir cevap. Ne yazık ki AB süreci neredeyse durma noktasına geldiği için kurumlarda da yeterli motivasyonu sağlayamıyoruz. Onların çalıştığını biliyoruz.

ŞAFAK NARBAY: Şüphesiz.

MELTEM GÜNDOĞAR: AB ile uyumlu mevzuat çıkarıyorlar ama biz de artık mevzuat uyum tablosu hazırlanması konusunda itici güç olamıyoruz. Çünkü tabloları hazırlasalar bile AB tarafından olumlu bir geri dönüş alınmayacağı düşüncesi ile belki de artık kurumlarda da motivasyon kalmadı. O yüzden. Genel cevap.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Bir de herhalde Şafak Hocam, bu aşamaya gelene kadar da bir çalışma süresi geçmesi gerekiyordu. Yani onların nasıl düşündüğünü şimdi ancak keşfedebildik değil mi? Yani ispat etmemiz lazım. Evet biz uyumlaştırmayı sağladık. Yaptığımız düzenlemeler bunlar, sizin yaptığınız düzenlemeler de bunlar bakın dememiz lazım. Dil felsefesi diyorlar ya, onların dilini çözmemiz lazım. Yani söylediğiniz şey çok doğru.

KORKUT ÖZKORKUT: Bizde olacağı için müsaade edersen hatırlayalım; sadece söyleyeceğim, çok önemli bir yere işaret ettin. Bir düzenleme yapıyorsunuz veya düzenlemelerin malzemesi uyum, ama işin esprisi biraz da bilgi üretmekte. Yani düzenlemeyi yaptık demek yeterli değil. Gerçek manada bilgi üretiyor ve bu bilgiyi kullanabiliyor musunuz veya kullanılabiliyor musunuz noktasında iş düğümleniyor. Ben bugün kendi sıramda bunun üzerinde durmaya gayret edeceğim. Çünkü sabah Sayın Rektörün

de söylediği bazı çok çarpıcı cümleler vardı gerçekten. Biraz bu mesele sanki kendimize ayna tutmak. Başkaları ne yapıyor, ne yapmıyor, ne hataları var değil, kendimize ayna tutma meselesi diye düşünüyorum ben. Dolayısıyla bu aynayı doğru tutamaz isek başkalarının bakış açılarını değiştirme yönünde çok da güçlü etkiler yaratma gücümüzün de olamayacağını düşünenlerdenim. Dolayısıyla siz kendinizi güçlü kılar ve hissederseniz zaten bu güç yansımaları her yerde akislerini bulacaktır. Bunu sağlamak lazım diye düşünüyorum. O yüzden tam temel nokta sanki ticaret hukuku yani şirketler hukuku yönünde özellikle doğru bilginin üretimi ve bu bilginin yansımaları alakalı diye düşünüyorum. Çünkü bütün ilerleme raporlarının aslında sanıyorum 2016'ya kadar da ilerleme raporu yazılıyor sonra ismi Türkiye raporuna dönüyor.

MELTEM GÜNDOĞAR: O AB'nin yaklaşımı ...

KORKUT ÖZKORKUT: Hayır AB'nin yaklaşımında da ciddi bir değişim olduğunu, belki 2016'daki olaydan sonra gerçekleştiği de ortada olan bir durum olduğunu göz önünde bulundurmak lazım. Yani onlarda bakış açısı değişiyor ama, bakış açısı olumlu yönde ilerleyen bir ülke olarak değil. Şimdi Birliğe on ülke daha geliyor, bu on ülkeden sonra otuz, kırk, elli ülke girdikten sonra biz Avrupa Birliği sona erdikten sonra mı Avrupa Birliği'ne gireceğiz gibi bir soru oluşuyor. Ama sanıyorum temel noktamız bu olmalı gibi geliyor bana. Tartışmaya açık hiç kuşkusuz.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Çok önemli bir hususa parmak bastınız ama Meltem Hanım'ın tespitlerini de göz ardı etmememiz lazım.

KORKUT ÖZKORKUT: Tamamen katılıyorum.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Uyum için yaptığınız çalışmaları gönderiyorsunuz, karşılığını alamıyorsunuz, dolayısıyla karşılığını alamamak bizdeki bu motivasyon eksikliğinin de sebebini oluşturuyor.

KORKUT ÖZKORKUT: Hocam hiç kuşkusuz ama biri siyasi biri ekonomik iki kriter var. Şöyle düşünelim; çok zengin bir adamın ortalarda

ben zenginim diye dolaştığını görüyoruz; gerçekten bakıyorsunuz parası var, şirketleri var, her şeyi var, hatta dünyada gücü de var. Fakat kimse de ona dönüp sen zenginsin, güçlüsün demiyor, saygı göstermiyor, elini tutmuyor, yanına gelmiyor, sohbet dahi etmiyor. Şimdi büyüklük, zenginlik vesaire farklı ama o niye itibar görmüyor sorusunun da cevaplanması gerekiyor. İzah edebildim mi? O yüzden siyasi kriterleri aşamadığınız ölçüde ekonomik kriterleriniz ne kadar iyi olsa da ancak size ihtiyaç duyarlarsa kapınızı çalarlar. Ama o güne kadar kimse onun evinin önünden bile geçmeyecektir. Esasen bunun da modalitelerini dikkate almalıyız.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Ahmet Bey'in altını çizdiği bir husus vardı mesela Kıbrıs Rum kesimi. Önümüzdeki en büyük problem.

KORKUT ÖZKORKUT: Hiç kuşkusuz. Ama şimdi 12 Eylül'ü düşünürseniz; biz Türkiye olarak onların üye olmasına imkan sağladık ve bir anda onları sahada oyuncu haline getirdik. Bana göre bu sorunun asıl müsebbibi bizleriz. Evet baktığınız zaman "bu siyasi hamlenin yanlışlığını yapan onlar mı biz mi?" sorusundan da görüleceği üzere, kendimize de ayna tutalım derken neyi kastetmek istediğim kendiliğinden ortaya çıkıyor. Yani oyuncu olmayan birilerini, sahada oyuncu haline getirirseniz bir süre sonra onun sizin aleyhinize de çalışma ihtimalini öngörebiliyor olma sorumluluğu başkasına değil, doğrudan size ait olacaktır. Bunu öngöremeyen onlar mı biz miyiz? Bunu da gerçekten doğru tespit etmek lazım.

RIZA AYHAN: Meltem Hanım'a açıkçası kaldığı yerden devam etmesini rica edelim.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Hocam bu konuşmalar çok faydalı oldu.

RIZA AYHAN: Evet.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Yani Meltem Hanım sizin tespitlerinizle örtüşüyor.

KORKUT ÖZKORKUT: Bir daha müdahale ediyorlar. Tam benim konum da olduğu için...

ŞAFAK NARBAY: Şöyle, tabii usul noktasında soru sorup soramayacağıımızı tam kavrayamadığım için Hocam böyle bir ani giriş yaptım. Kusura bakmayın.

RIZA AYHAN: Estağfurullah.

ŞAFAK NARBAY: Tamamen o an için önemliydi. Söylenenler son derece önemli bizim açımızdan.

RIZA AYHAN: Çalıştay olduğu için.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Evet, çalıştay bu demek.

RIZA AYHAN: Yoksa monolog şeklinde, sunum şeklinde değil. Evet buyurun Meltem Hanım.

MELTEM GÜNDOĞAR: Sonuç olarak kapanış olarak şunu söyleyebilirim: İlerleme raporundaki eksiklikleri alt alta yazdığımızda 3-5 maddeyi geçmeyecektir. Hatta bazı konular var ki belki bir kanun maddesi ile düzeltilebilecek bir eksiklik ya da Aslı Hanımların (SPK) olayında olduğu gibi AB tarafına anlatamadığımız bazı şeyler var. Uyumlu olduğumuz ama bir türlü kabul etmeyip buraya eksiklik olarak yazdıkları. Yani çok küçük şeyler var ilerleme raporunda düzeltilebileceğimiz. Ama dediğimiz gibi konu biraz siyasetti. Sonuç olarak bu faslın kapanması konjoktüre çok bağlı. Konjoktür de her an değişebiliyor. Bundan 2 sene önce Ukrayna'nın, Moldova'nın AB'ye üyeliğinin konuşulacağını kim söyleyebilirdi? O yüzden konjoktür her an değişebilir ve bizim de bu faslı kapatıp bir an önce müzakereleri hızlandırmamız gereken bir durum ortaya çıkabilir. Dolayısıyla biz her zaman elimizi hazır tutmalıyız. Muhasebe ve denetim mevzuatına uyum konusu şu anda en kolay yapabileceğimiz şey. Bunu bir an önce AB'ye gösterip uyumlu olduğumuzu kanıtlarsak ciddi bir ilerleme olur. Bir de onun dışında müzakere sürecinden bağımsız olarak bizim AB ile ticari ve ekonomik entegrasyonumuz çok yüksek. Şirketlerimiz AB'de faaliyet gösteriyor ya da biz buraya yabancı yatırımcı çekmek istiyoruz. O yüzden bizim oyunu kurallarına göre oynamamız gerekiyor. Yani bu faslı müzakerelere kapatalım

boyutundan farklı olarak biz iyi olduğumuzu kanıtlamak için dünyada neler oluyorsa bunu yapmak zorundayız. Ve AB'ye baktığımızda yeşil ve dijital dönüşümü her şeyin, bütün politikaların içine koyduğu bir yaklaşım benimsediğini görüyoruz. Dolayısıyla biz de bu gelişmelerden geri kalmayız. Kalırsak şirketlerimiz dezavantajlı konuma düşecek. O yüzden AB'nin bu alanda son dönemde ortaya çıkan, ilerleme raporunda eksiklik olarak yazılan, 2019 yılındaki dijital araçlarla ilgili bir mevzuatı var. Bu mevzuata uyum sağlayabilirsek olumlu bir katkısı olacağını düşünüyorum. Bir de sürdürülebilirlikle ilgili bir kurumsal sürdürülebilirlik raporlama standardı getirildi. Geçtiğimiz sene çıkan bir mevzuat. Bu alanda da bizim bir an önce bir finansal raporlama standardı yaparak süreçten geri kalmamızın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar. Yine bir şey olursa destek vermek isterim.

RIZA AYHAN: Evet, Hasan Bey sizin ilave edeceğimiz ...

HASAN YILDIZ: Öncelikle ben de çok teşekkür ederim bu çalıştay için. Ben yeni dahil oldum şirketler hukukuna. O yüzden benim de çok şey öğrendiğim bir çalıştay oldu. Meltem Hanım zaten her şeyi yeterince detaylı açıkladı. O yüzden ilave edeceğim bir şey yok, teşekkür ederim tekrardan.

RIZA AYHAN: Ben sizlere çok teşekkür ediyorum.

ŞAFAK NARBAY: Yine çok özür dileyerek merakımdan şimdi bu eksiklikler olarak sizin öngörülerinizin tamamlanmasına yönelik bir *deadline*'ınız, bir efendime söyleyeyim, Devlet olarak bizim bir yol haritamız ve kesin süremiz var mı?

MELTEM GÜNDOĞAR: Şöyle, ulusal eylem planında birtakım eylemler var. Bu bahsettiğim mesela muhasebe denetim mevzuatına uyum konusunda bir karşılaştırma tablosu hazırlanması, bu da tabii ki kurumun çalışma hızına ve çevirilere bağlı.

ŞAFAK NARBAY: Bir motivasyon düşüklüğünden bahsettiniz de, yani onu nispeten anlayabiliyorum ama bu bir devlet politikamız. Yani

netice itibariyle motivasyon bugün düşer yarın artar vesaire. Bunlardan arı olarak, biz bu eksiklikleri şu tarihe kadar tamamlamayı kendimize hedef olarak belirledik ve bunun için çalışıyoruz diyeceğiniz bir tarih, takvim öngörünüz söz konusu mudur?

MELTEM GÜNDOĞAR: Şu anda bildiğim kadarıyla ulusal eylem planında birtakım eylemler var. Onun dışında net bir tarih yok ama şunu biliyorum, ciddi bir ilerleme olursa müzakere sürecinde kurumlar bunu çok hızlı bir şekilde tamamlar. Çok kısa bir sürede hemen hazırlıklar yapılır. Gerçekten sıkıntısız olduğumuz fasıllardan biri. Ben mesela rekabet politikası faslına da bakıyorum. Devlet destekleri konusuna. O kadar zor ki bu alanda uyumlaştırma yapmak hiçbir *deadline* öngöremem ama gerçekten şirketler hukuku konusunda bir motivasyon artışı olursa çalışmalar çok kısa sürede tamamlanabilecek.

ŞAFAK NARBAY: Tamam, teşekkür ederim.

RIZA AYHAN: Efendim çok teşekkür ederim. Aslında o uyum programı da 2021 yılında bitmesi gerektiğini ifade ediyor.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Bu 2023'te, öteki 2021'de.

RIZA AYHAN: Ticaret Bakanlığı da 2023'te bitmesi gerekiyor. Ticaret Bakanlığı'ndan değerli arkadaşımız Kadir Sevim Bey bu hususta ne diyor. 2023'ün sonuna kadar neyi bitirecekler? Dokuzuncu ay bitti on, on bir, on iki kaldı.

Kadir Sevim

**Ticaret Bakanlığı,
İç Ticaret Genel Müdürlüğü**

KADİR SEVİM: Çok teşekkür ediyorum. Değerli hocalarımı, kamu kurumlarımızın kıymetli katılımcılarını Bakanlığım ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum. Bu çalışmayı düzenlediği için İbn Haldun Üniversitemizde de ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Çalıştay sonucunda elde edeceğimiz çıktılar ülkemizin Avrupa Birliği müzakere sürecine katkı sağlayacaktır. Bizler de bu çalışmaların paydaş kurumu olarak birtakım görevler yapmak durumundayız. Bu çıktılar, buradan aldığımız değerlendirmeler ve görüşler muhakkak ki bizler için de yol gösterici olacaktır. Ben konuya ilişkin Bakanlığımız bugüne kadar ne yaptı, ne düşünüyor ne eksikler var, ne yapabiliriz onu söylemeden hemen kendimi tanıtmak isterim. Kadir Sevim ismim, Sayın Hocam takdim etti... Ticaret Bakanlığımızın İç Ticaret Genel Müdürlüğü Şirketler Dairesi Başkanlığında yaklaşık 10 yıldır ticaret uzmanı olarak görev yapıyorum. 2013 yılında Bakanlığımızda göreve başlamıştım. O tarihten bu yana şirketler hukuku faslı ile ilgili çalışmalarda da aktif olarak görev alıyorum. Avrupa Birliği Başkanlığımızdan Meltem Hanım da bahsetti, mevzuat değerlendirmesine ilişkin bir çalışma grubu kurulmuştu. Bu çalışma grubunda da görev aldım. Biz Ticaret Bakanlığı olarak temelde Türk Ticaret Kanunu'nun ticari işletme ve ticaret şirketlerine ilişkin bölümlerinin uygulanmasından sorumlu birimiz. Kanunun bize verdiği yetki çerçevesinde -yönetmeliklerimiz var, tebliğlerimiz var Bakanlığımızın çıkardığı- bu mevzuat yekunuyla görevlerimizi ifa ediyoruz. Çeşitli uluslararası platformlarda da çalışmalar oluyor dönem dönem. Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, OECD, Avrupa Birliği, keza bugün de Avrupa Birliği'ne ilişkin çalışmalardan biri olan Şirketler Hukuku Faslı kapsamında bir aradayız.

Şirketler hukuku faslı açılış kriterleri tamamlanarak müzakereye açılmış bir fasıl. 5 tane teknik kapanış kriteri var. Faslı kapatmak için bunları tamamlamamız gerekiyor. Bu 5 tane kapanış kriterine bakarsak bunlardan ilki doğrudan Bakanlığımızla ilgili. “Türkiye AB müktesebatına uyum sağlamak için Türk Ticaret Kanunu tasarısını, Türk Ticaret Kanunu Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısını ve diğer ilgi mevzuatı kabul etmelidir” diyor AB. Biz kanunu kabul ettik, 2011 yılında yeni Türk Ticaret Kanunu kabul edildi. 2012 yılının Temmuz ayında yürürlüğe girdi; ama tabii sadece kanunun kabul edilmiş olması yeterli değil. Burada Avrupa Birliği, Avrupa Birliği müktesebatıyla uyumlu bir kanun var mı, bunu soruluyor. Pozitif gündem kapsamında yürütülen çalışmalarda da biz büyük ölçüde mevzuatımızın o dönemde yürürlükte olan direktiflere uyum durumunu değerlendirdik. Türk Ticaret Kanunu AB müktesebatına uyumlu hazırlandı mı noktasında değerlendirmeler yaptık. Türk Ticaret Kanunu’nun gerekçesine baktığımızda Avrupa Birliği katılım sürecine atıf yapıldığını görüyoruz. Kanunun hazırlanma gerekçelerinde, gerekçe metninin girişinde, Avrupa Birliği’ne uyum çalışmaları ve Türkiye’nin tam üye olma hedefine atıf yapılan bir bölüm var. Devamında da her bir yönergede hangi konunun düzenlendiği belirtilerek, kanun tasarısının hangi bölümünde hangi direktif hükümlerinin dikkate alındığı belirtiliyor. Meltem Hanım’ın da ifade ettiği gibi bir çalışma grubu kurulmuştu o dönemde. Bu çalışma grubu her bir direktif bakımından bir tablo hazırlamıştı. Tablonun bir tarafında Avrupa Birliği hükümleri, bir tarafında bizim tespit ettiğimiz mevzuat hükmümüz ve bunların karşısında da AB Komisyonunun yorumları, soruları, keza bizim yorumlarımız ve sorularımız yer alıyordu. Bu madde şu AB hükmünü karşılıyor, şu hükümde eksiklik var şeklinde değerlendirmeler yapılıyordu. Bu çalışmalar karşılıklı olarak yazışma süreciyle devam etti. Ta ki 2016 yılına kadar, 2016 yılının Ocak ayında bir kapanış toplantısı yapılmıştı Brüksel’de. Bu direktiflere ne derece uyumlu olduğumuzu komisyon üyeleriyle görüştük. Bu hususları gelirken de not ettim. Bize de yöneltilen temel eleştirileri iletayim değerli haziruna. Bunlar aslında İlerleme Raporlarında da defaatle ifade ediliyor.

O dönemde yürürlükte olan 2009/101 sayılı bir direktif vardı, yine şubelere ilişkin 89/666 sayılı bir direktif vardı. Bunlar 2017/1132 sayılı direktif içerisine derç edildi, bu hükümler bu direktifte birleştirildi. Bunlar daha çok kamuyu aydınlatma hükümlerine ilişkin direktifler. Yani bir şirketin kuruluşu ve diğer işlemlerinde kamuya duyuracağımız (*disclosure*) olarak ifade ediliyor temel metinde- hususları, şirkete ve şubeye ilişkin nele-ri kamuoyuyla paylaşmamız gerektiğini, ticareten teşhir etmemiz gereken hususları düzenleyen hükümler. Bunlara bizim şirketler hukuku açısından uyumlu olduğumuzu belirtmişti AB Komisyonu. Bu direktiflerde finansal belgelerin ticaret siciline tescili, kamuoyuyla paylaşılmasına ilişkin hükümler var. Bu düzenlemeler tüm ticaret şirketlerinde finansal belgelerin kamuoyuyla paylaşılmasını öngörüyor. Bu hükümler hem şirket hem de şubelere ilişkin direktiflerde var. Bizim bu konuda mevzuat uyumumuzun bulunmadığını söylemişti AB Komisyonu. Malum Hocam biliyorsunuz, Türk Ticaret Kanunu ilk kabul edildiğinde tüm ticaret şirketlerinin finansal tablolarının bağımsız denetimden geçmesi, hepsinin bir internet sitesi açması, finansal belgelerini bu internet sitesinde yayınlaması öngörülüyordu. Türk Ticaret Kanunu yürürlüğe girmeden evvel 6335 sayılı yasayla bu hükümler yürürlükten kaldırıldı. Artık şirketlerin finansal bilgilerini internet sitelerinde görmüyoruz. Her şirket internet sitesi açma yükümlülüğüne de tâbi değil artık. Dolayısıyla finansal bilgilerin kamuoyuyla paylaşılması noktasında bir geri adım atılmış oldu.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Kadir Bey bir şey sorabilir miyim?

KADİR SEVİM: Tabii.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Avrupa Birliği mevzuatında bütün sermaye şirketlerinin bağımsız dış denetime tabi olması zorunluluğu var mı? Bu birinci sorum. İkinci sorum, Avrupa Birliği mevzuatında bütün sermaye şirketlerinin internet sitesi açıp finansal bilgilerini bu sitede yayınlama zorunluluğu var mı?

KADİR SEVİM: Şimdi muhasebe ve denetim çalışmadık açıkçası. Biz bakanlığın...

ŞÜKRÜ YILDIZ: Ben size söyleyeyim yok. Şöyle ki, yani internet sitesinde yayınlamış olmamız, tabii ki bir de oradaki şirket türleri farklı, *public*, daha doğrusu *limited liability company* olarak yer alıyor. Yani halka açık şirket ayrı, normal aile tipi anonim şirket ayrı. Dolayısıyla biz 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda onların istemediği şeyleri de yaptık. Mesela ne İsviçre'de var ne Almanya'da var ne Avrupa Birliği hukukunda var böyle bir hüküm. Yani 650.000 tane sermaye şirketinin bağımsız dış denetime tabi tutulması... İngiltere'de şirketlerin %95'i bağımsız denetime tabi değil, Almanya'da %97'si tabi değil. İsviçre'de hakeza. Avrupa Birliği bize şunu söyleyemez "ya siz kanunda bunu kabul ettiniz." Evet? "Sonradan da değiştirdiniz." Bence yani bunu keşke söyleyebilseydik ya da bunu araştırabilseydik.

KADİR SEVİM: Aslında onlar böyle demiyorlar Hocam. Siz bunu kaldırdınız demiyorlar. Bunu Direktiflerde ifade edildiği şekliyle bir şekilde "*publicly available*" yap diyorlar. Bu belgelerin ticaret sicilinde tescili ve ilan şeklinde olabilir veya bunun başka bir yerde kamuoyuyla paylaşılması şeklinde olabilir. Sizin mevzuatınız bunu karşılamıyor şeklinde eleştiride bulunuyorlar bize. Biz de o dönemde AB Komisyonu yetkililerine sorduk, "Tüm ticaret şirketlerinin bu bilgilerini ilan etmekle yükümlü müyüz?" diye. "Evet, biz ekonomik krizden sonra özellikle 2008'deki krizden sonra buna çok önem veriyoruz" dediler. "Çünkü bir şirketle iş yapacak bir başka ticaret şirketi veya bir kişi o şirketin finansal durumunu görme ihtiyacı duyabilir. Siz bunları paylaşmalısınız." şeklinde olmuştu yaklaşımları. Bize getirdikleri temel eleştiri bu.

Türkiye Raporu'nda da görüyoruz, 2016 yılındaki teknik toplantıdan sonra defaatle yazdılar. Buradaki konu bu Hocam, eğer Türk Ticaret Kanunu'ndaki o değişiklikler yapılmıyorsa AB Direktiflerindeki gereklilikleri sağlar mıydık? Hani bilemiyorum değerlendirmeleri ne şekilde olurdu; çünkü bazen uyumlu olduğunu düşündüğümüz mevzuat hükümlerine ilişkin bile anlaşmazlık yaşadığımız oldu. Çeviriden kaynaklı problemler dahi yaşadık. Meltem Hanım ve Aslı Hanım da buradalar, kendileri de bilir. Bazı noktalarda böyle anlaşmazlıklarımız oldu. Dolayısıyla Türk Ticaret Kanunu'nun finansal bilgilerin kamuoyuyla paylaşılmasına ilişkin ilk hükümleri AB Direktiflerine uyumlu kabul edilir miydi, yeni eleştiriler

getirilir miydi net olarak söyleyemiyorum. Birinci konu bu, finansal bilgilerin hem şubelerde hem de “*limited liability company*”lerde ticaret sicilinde paylaşılması, kamuya duyurulması. Bu şirket tipini vurguluyorlar. Direktiflerin sonunda, bu düzenlemelerin hangi ülkede hangi şirket türünü kapsadığı tek tek yazıyor. Biz üye olmadığımız için bizde hangi şirkete tekabül ettiğini de biz kendi yorumlarımızla çıkarıyoruz. Biz “*limited liability company*” kavramının ülkemizde karşılık geldiği şirket türlerini anonim şirket ve limited şirket olarak değerlendiriyoruz. Sınırlı sorumluluk esasına dayalı şirket olarak değerlendirebiliriz. AB düzenlemelerine göre bu şirketlerde finansal bilgilerin kamuoyuyla paylaşılması gerekli. Bu bir eksiklik olarak görünüyor mevzuatımızda.

Bunun dışında yine ben Türkiye Raporu’nda yapılan bir diğer eleştiriyi buradan arz edeyim Hocam. Sınır ötesi şirket birleşmelerine ilişkin uyum yok Türkiye’de deniyor. Bu direkt zaten iki üye ülke mevzuatına tabi şirketlerin birleşmesini düzenleyen bir direktif, yani bir Alman şirketiyle örneğin İspanyol şirketinin birleşmesine ilişkin hükümleri düzenliyor. Biz şu anda Avrupa Birliği üyesi olmadığımız için, bizim için Avrupa Birliği’nden gelecek her şirket üçüncü ülke şirketi olarak değerlendirilmekte. O yüzden biz bu direktife ilişkin bir uyum çalışması yürütmedik ve Komisyona şunu söylemiştik: Biz Avrupa Birliği’ne girecek olursak, yani o aşamaya gelirsek son bir yıl içerisinde biz bu direktife uyum sağlarız. AB üyesi olacağımız için o ülke şirketi bizim için de buradaki düzenlemeye uygun, ona karşılık gelen bir şirket olacaktır. Şu an üçüncü ülke şirketi bizim açımızdan. O yüzden biz bu direktifle ilgili çalışma yapmadık. Bu durum böyle. Bunun dışında

ŞÜKRÜ YILDIZ: 2021 yılındaki tüzük değil mi?

KADİR SEVİM: Yanlış ifade etmiş olabilirim ...

ŞÜKRÜ YILDIZ: Biliyorsunuz tüzüğün şöyle bir özelliği var, doğrudan doğruya iç hukukta uygulanma kabiliyetine sahip. Yönerge öyle değil. Yönergede iç hukukumuzu yönerge hükümlerine uygun hale getiriyoruz. Ama bizi üye kabul ettikleri zaman zaten tüzükler bizim hukukumuzda doğrudan doğruya uygulanacak. Yani onun için öyle bir çalışma yapmaya gerek de yok. Uygulanma kabiliyetine sahip.

KADİR SEVİM: Haklısınız Hocam, ancak bu bir eksiklik olarak dile getiriliyor. Yaptığımız toplantılarda bu konuda mevzuatınızda bir şey yaptınız mı diye soruyorlar. Biz iki yılda bir fasıllara ilişkin ilerleme durumunu görüşmek amacıyla toplantılar yapıyoruz. Alt komiteler var. Belli fasıllar bu alt komiteler altında görüşülüyor. Bizim de şirketler hukuku faslını görüştüğümüz bir alt komitemiz var. 2 Nolu Rekabet ve İç Pazar Alt Komitesi. Son toplantısını geçen sene 2022 yılının Aralık ayında yapmıştık. Her toplantıda komisyon bize eksik olarak gördükleri konulara ilişkin sorular soruyor. Biz yaptığımız gelişmeleri anlatıyoruz iki yılda bir.

ŞAFAK NARBAY: Kıymetli Hocam yine özür dileyerek ...

RIZA AYHAN: Estağfurullah Şafakcığım.

ŞAFAK NARBAY: Şükrü Hocam şimdi siz derinlemesine vakıfsınız mevzuya, Kadir Bey'in söylemlerinden şunu anlamaya çalışıyorum. Sanki görüşmelerde en azından danışmanlık noktasında biz akademisyenlerin bilgi donanımlarından yeterince yararlanılmadığı gibi bir tereddüdüm hâsıl oldu. Tamam, bürokrasideki arkadaşlarımız mevzuat yapma noktasında, sürecin işletilmesinde üzerlerine düşeni en iyi şekilde yerine getiriyorlar, ancak bizim ne yaptığımız noktasında somut birtakım bilgi eksikliklerimiz var gibi anlıyorum.

Şöyle ki, yaptıklarımızı iyi izah etme noktasında biraz önce sizin söylediğiniz çerçeveye içerisinde, yani konu doğrudan bağımsız denetim mevzu ya da internet sitesi açma yükümlülüğü gibi hususlarda gerçekleştirilen birincil ve ikincil düzenlemeleri aktaracak, fasıllarda bize yöneltilen ve eksiklik olarak izah edilen konularda yaptıklarımızı savunacak bir akademik desteğe ihtiyaç var mı diye aklıma geldi. Avrupa Birliği ile görüşmeler sürecinde bürokrasi tarafı, Bakanlık tarafı sürecin yürütülmesinde etkin olarak gayret içerisindedir. Ama bir de danışmanlık noktasında sizler gibi işin duayeni çalışan hocalarımızın Komisyonlara destek olma noktasında bir bağlantı kopukluğu söz konusu gibi görünüyor. Fikri müzakere sağlanması konusunda bir eksiklik var gibi geldi bana, çok özür dileyerek söylüyorum.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Aslı Hanım tamamlıyor onu, dediğin doğru ama Aslı Hanım doçent kendisi.

ŞAFAK NARBAY: Şüphesiz, ben kendilerini yeni tanıdım.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Yok, estağfurullah. Yani hakikaten çok dolu dolu bir hocamız kendisi. Daha önceden sohbet imkanımız olmuştu telefonda da olsa. Bu söylediğiniz şey şüphesiz çok önemli. Mesela Korkut Hoca gibi, Sıtkı Hoca gibi, Fülürya Hoca gibi, sizin gibi, Hayrettin Hoca gibi, Rıza Hocam gibi... Bu hocalarımız bir de Ankara'da. Tabii her türlü katkıyı sağlarlar şüphesiz. Değil mi Hocam yani öyle bir şey olsa?

RIZA AYHAN: İsterlerse yaparız

ŞÜKRÜ YILDIZ: İsterlerse. (Gülüşmeler.) Aslı Hanım bence bu eksikliği giderdiği için bu eksikliğin ihtiyacını hissetmemişler ama şüphesiz çok faydalı olur.

ŞAFAK NARBAY: Yani, özür dileyerek, Kadir Bey'in söylemlerinden, yani sizin ifadelerinizden. Lütfen siz de yanlış anlamayın, ama yani bazı şeyler yapılmış da biz onları çok net bir şekilde izah edemiyormuşuz gibi algıladım söylemlerinizden biraz.

ASLI KÜÇÜKGÜNGÖR: Arzu ederseniz bir sunum hazırladım.

ŞAFAK NARBAY: tamam ...

ASLI KÜÇÜKGÜNGÖR: Sunuma başlamadan önce bir hususa değinmek isterim. Şirketler hukuku faslı Avrupa Birliği uyumlaştırma sürecinin başlangıcında çalışmalara Ünal Tekinalp Hocamızla birlikte başlanmıştır. İlk toplantılara kendisi bizzat katılmıştır. Yaptığımız çalışmaların başlangıcı 2000'lere dayanmaktadır. 2006'da aday ülke olarak AB Komisyonu ile görüşmelerimize karşılıklı olarak tanıtıcı ve detaylı tarama toplantıları ile başlanmıştır. Dolayısıyla, şu anda katılım sağlayan kamu kurumlarımız içinde eksiklerimiz var ancak, buradaki hazirun aslında devamlı olarak

bu süreç içerisinde yer almış bulunmaktadır. Söze dahil oldum ancak sizi desteklemek üzere bir hususa değinmek isterim. Bahsettiğiniz düşünceleri paylaştığımız için hocalarımızdan hali hazırda dönem dönem yardımlar alıyoruz. Korkut Hocam, alt komite toplantılarımıza fiilen katılmamakla birlikte, özellikle denetim ve muhasebe ayağında Avrupa Birliği'nin gerçekleştirdiği birçok organizasyonun içerisinde yer almıştır, zaten kendisiyle irtibat halinde oluyoruz ve çok haklısınız, hocalarımızın katılımı her zaman gereklidir ve bizim için katma değeri çok yüksek olacaktır ama eksikliğin buradan kaynaklandığına çok emin değiliz. Yani AB komisyonu nezdinde karşı karşıya kaldığımız netice alamama durumunun buna bağlanabileceğine emin değiliz.

RIZA AYHAN: Zamanı iyi kullanabilme adına Kadir Beyle devam edelim.

RIZA AYHAN: Kamu Gözetim'den mi teşrif ettiniz efendim? Hoş geldiniz. (Kamu Gözetim Kurumu temsilcilerinin salona iştirakine binaen)

KADİR SEVİM: Hocam, son Türkiye Raporu'nda yer alan eleştirilere bakıyorum, bunlar neler onları açıklayayım. Birleşme ve bölünmelere ilişkin direktiflere uyum sağlanması denmiş. Bu direktifler de yine 2017'deki bütüncül direktif içerisine derç edildi. Orada bölünme işlemlerine ilişkin mevzuatımızın karşılamadığı söylenen iki husus var. Bir tanesi, hemen şöyle açayım, mevcut 2017/1132 Sayılı direktifte 151. maddenin ikinci fıkrası. Bu biraz karışık bir hüküm ilk bakışta. Anlamakta zorlandığımız noktaları oldu. Bu, bölünme işleminde şirketin kendi payını taahhüt etmesini engelleyen bir hüküm. Örneğin bir şirket bölünüyor. Mal varlığının bir kısmını mevcut bir şirkete veriyor, onun karşılığında hisse alacak. Eğer o şirkette kendisi ortaksa veya daha önceden kendi payını iktisap etmişse, bunlar için hisse alamaz diyor direktif hükmü. Yani hisse değişiminde bu sayılanları hariç tutmalısın diyor. Aslında işin doğası bu zaten. Bu hüküm olmasa bile hesaplama bu şekilde yapılıyor bizde de. Bize şöyle demişlerdi: Sizde birleşmeye ilişkin bu düzenlemeyi karşılayan hüküm var. Türk Ticaret Kanunu'nun 153. maddesinin ikinci fıkrasıydı sanırım. Birleşme direktifindeki düzenlemeyi bu hüküm karşılıyor; ancak siz bölünme konusunda mevzuatınıza bunun karşılığını

koymamışsınız. Evet TTK m. 153/2. Bu birleşme işleminde düzenlenmiş. Birleşme direktifinde de bunun karşılığı hükümler var. Bölünme direktifinde de benzer hüküm var ama TTK' da bunun karşılığı yok dediler bize. Bu hüküm eksik olarak görünüyor. Bunu da biz bir atıfla veya küçük bir kanun değişikliği ile giderebiliriz diye düşünüyorum. Bu düzenleme köklü bir değişiklik yapmayacaktır Türk Ticaret Kanunu'nda. Diğer bir husus, 2017/1132 sayılı direktifin 154. Maddesinde kolaylaştırılmış bölünme işlemi düzenlenmiş. Buna karşılık gelen bir düzenleme bizim kanunumuzda yok. Bunu da bir eksiklik olarak belirtiyorlar. Kolaylaştırılmış birleşme var bizde ama kolaylaştırılmış bölünme işlemi yok genel hükümler arasında. Bu eksik ve bu konuda bir mevzuat değişikliği çalışması yapılmadı bugüne kadar. Bunlar dışında diğer konu, birleşme direktifinde de bir husus var; ancak o konuda biz komisyonla anlaşamadık aslında.

ŞAFAK NARBAY: Not alıyorum da bakacağım şimdi. TTK m. 151/2'ye atıf var mı?

KADİR SEVİM: TTK m. 153/2 idi Hocam şimdi tekrar baktım.

RIZA AYHAN: TTK m. 153/2.

KADİR SEVİM: Birleşme işleminde düzenlenmiş bu hüküm. Paralel düzenleme bölünme işleminde de olsun diyorlar. Biz yazışma sürecinde en son o noktaya varmıştık.

Şirket birleşmelerine ilişkin konu da şu: Birleşmede şirketten alınacaklı olanların hakları tehlikeye düştüğü takdirde, birleşmenin tescilinden sonra yeterli teminat sağlanmazsa alacaklıların ilgili bir idari veya yargısal otoriteye başvurma imkânı olsun diyor Direktif. Yani teminat yeterli değilse, alacaklının bir idari veya yargısal otoriteye başvurarak bu eksikliği giderme imkanını ülkeler sağlamalı demişler. Sizin mevzuatınız bunu karşılamıyor dediler bize. Biz karşıladığımızı düşünüyorduk. Bizde teminat altına alma yükümlülüğü var Türk Ticaret Kanunu'nda. Yine eğer bu teminat yeterli gelmezse sorumluluk davası açılabilir. Birleşme, bölüme ve tür değişikliğinde özel sorumluluk hali düzenlenmiş ayrıca. Biz bunları söyledik ama onlar

yeterli görmediler bu hükümleri. Bu da bir eksiklik olarak bize belirtilmişti. Hatta onlar bize Alman ve Avusturya kanunu örneklerini göndermişlerdi bu konudaki. Oradaki düzenlemeyi şöyle hatırlıyorum, teminat yeterli olmazsa gidip bir mal üzerine ipotek koyabiliyor kişi veya rehin alabiliyor. Teminat sağlanmamışsa idari bir otoriteye başvurarak böyle hızlıca bir çözüm elde etme imkânı var.

Bunun dışında yine halka açık şirketler bakımından belirtilen hususlar var. Onları Aslı Hanım zaten arz edecektir. Ben yine Bakanlığımızla ilgili konulara bakıyorum. Son olarak 2019 yılında çıkan bir direktif var. Online dijital araçların kullanılmasına ilişkin bir direktif. Bu direktif temel olarak online şirket kuruluşu, yani kişinin tüm belgelerini elektronik ortamda sunarak online ortamda şirket kurması ve ticaret siciline yapacağı diğer tescil işlemlerini ticaret siciline online belge sunarak gerçekleştirmesini düzenleyen bir direktif. Bu konu da bize bu direktif yayımlandıktan sonra yapılan alt komite toplantılarında hep soruldu. Bence biz buraya büyük ölçüde uyumluyuz. Çünkü bizde gerçekten çok iyi çalışan bir elektronik ticaret sicil sistemi var, MERSİS. Merkezi sicil kayıt sistemi. O konuda Bakanlığımızın hakkını yedirmek istemiyorum gerçekten. Biz MERSİS'te tüm ticaret şirketlerini, ticari işletmeleri elektronik ortamda kuruyoruz. Şirketlerin kayıtlarını elektronik ortamda tutuyoruz. Türkiye'de 238 farklı nokta var bu işlemlerin yapılabilirdiği. Ticaret sicili müdürlüklerimizin hepsinde MERSİS aktif durumda çalışıyor. Tabii şirket kurmak için bizde noterde veya ticaret sicili müdürlüğünde bir imza tasdik süreci var. Kanun biraz değişti şirket türleri bakımından, ama genel prosedür bu. Kişi fiziki olarak gidip bu işlemi tamamlıyor bizde. Bu konu biraz burada eksiklik yaratıyormuş gibi görünebilir ama biz elektronik imza ile şirket kuruluşunu da MERSİS'e getirdik. Yani kişi hemen elektronik imza ile şirket sözleşmesini imzalayıp ticaret siciline tescil ettirebilir. Ödemeler var burada yapılması gereken. Harç yok zaten şirket kuruluşunda. Harçlar Kanunu'nda şirket kuruluşları harçtan muaf tutulmuş. Ticaret odalarının aldığı birtakım ücretler var; oda kayıt ücreti, gazete ilan ücreti vesaire gibi. Bunları da yine biz elektronik ortama taşımak için çalışma yapıyoruz. Hedefimiz birkaç yıl içerisinde tüm ticaret sicili müdürlüklerimizde tüm ödemeleri elektronik ortamda yapabilmek. Dolayısıyla biz bu direktife uyum sağlarız diye düşünüyorum ben. Online

tescil başvurusunda ise Ticaret Sicili Yönetmeliği'ne baktığımız zaman, hep noter tasdikli belge sureti istediğimizi görüyoruz. Yönetim kurulu kararının veya genel kurul toplantı tutanağının noter tasdikli sureti gibi. Bu belgeleri online yükleme imkânı var MERSİS'te. Kişi yüklüyor, dilekçesini sunuyor ama fiziki evrakı da ticaret sicilinde istiyoruz mevzuat gereği. Bu biraz eksiklik yaratıyor direktife uyum açısından; ama bu da bence aşlamayacak bir problem değil. Biz Avrupa Birliği konusuna tam anlamıyla eğildiğimizde bu uyumu sağlarız. O iradeyi ortaya koyduğumuz zaman, öyle çok büyük bir değişiklik gerektirmez bence bu husus. Bizim Bakanlığımızı ilgilendiren konular bakımından yöneltilmiş eleştiriler bunlar.

Bir de 5 nolu kapanış kriteri bizimle ilgili, onu da söyleyeyim; kurumsal kapasitenin geliştirilmesiyle ilgili bir kriter bu. Yani diğer kurumlarımızla iş birliği içerisinde tamamlayacağımız, kapatacağımız bir kriter. Orada da biz gerçekten MERSİS'i önemsiyoruz. Gerçekten son derece iyi çalışan bir elektronik sistem. 50 küsur kurumla veri alışverişi yapan bir sistem bu. Mesela kişinin adresini kaydetmemiz gerekiyor. Beyana dayalı almıyoruz adresi, ilgili veri tabanından otomatik olarak alıyoruz. Şirket kuruluyor, hemen vergi dairesine, Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildiriyoruz. Birçok kurumla veri paylaşıyoruz. Uluslararası platformlarda çok beğeni toplamış bir sistem bu. Biz OECD ile bir çalışma yürütmüştük. MERSİS'i de anlattık bu çalışmada, yerinde incelemek istediler. Biz onlarla Ankara Ticaret Sicili Müdürlüğü'ne bir çalışma ziyareti yaptık. Çok beğendiler, dünyada bu kadar kurumla entegre çalışan, tüm işlemlerin yapılabildiği bir elektronik ticaret sicili sistemi yok dediler. Ben de zannetmiyorum ki yani Almanya'da, Fransa'da böyle güçlü bir elektronik ticaret sicili sistemi olsun. Ticari hayatımıza çok katkı sağlayan bir oluşum bence MERSİS ki biz MERSİS'te dijital hizmetler de sunmaya devam ediyoruz. Mesela ticaret sicilinden alınan tüm belgeleri elektronik ortamda verebiliyoruz.

Elektronik belgeyi düzenliyoruz kişiye, kişi sicil müdürlüğüne gitmesine gerek kalmadan sistemden alıyor bu belgeyi. Mesela Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanacak ilanlar eskiden fiziki olarak gönderiliyordu. Şimdi otomatik olarak MERSİS'te hazırlanıyor ilan metni, hemen gidiyor, aynı gün ilan ediliyor, bunu yapıyoruz. En son anonim şirketlerde sirküler

tipi yönetim kurulu kararı, limited şirketlerde de genel kurulu kararı alınmasını mümkün kıldı elektronik imzayla. Yani çok geliştirdiğimiz, kullandığımız bir sistem. E-devlette şirketlere ilişkin sunulan birçok hizmette yaklaşık 200'ün üzerinde hizmette doğrulama kaynağı olarak kullanılıyor. Bizim kurumsal kapasitemizi ciddi anlamda güçlendiren iyi bir veri tabanı. Ülkemizin en büyük 3 veri tabanından bir tanesi. Genel manada ben iyi durumdayız diye düşünüyorum. Hani temel birtakım eksiklikler var, özellikle finansal belgelerin ilanı noktası büyük bir eksiklik olarak karşımıza çıkıyor. O da tabii ki kanun değişikliği gerektiren bir konu. Kanun değişikliği gerektiren hususların tamamlanabilmesi için ülke gündeminin biraz ona uygun olması gerekiyor. Avrupa Birliği'ne uyum amacıyla mevzuat değişiklik çalışması yapılırsa biz de katkı vermeye hazırız her zaman.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ediyorum. Aslında Kamu Gözetimi Kurumu sırada duruyor ama onlar yeni teşrif ettiler. Ben o açıdan Sermaye Piyasası Kurulu'na söz vermek istiyorum. Kamu Gözetimi Kurumu Sermaye Piyasası'ndan sonra söz alsın. Doçent Doktor Aslı Küçükgüngör ve Sanem Üzeler Demirağ Hanımefendiler, buyurun efendim.

Doç. Dr. Aslı Küçükgüngör – Sanem Üzeler Demirağ

Sermaye Piyasası Kurulu

ASLI KÜÇÜKGÜNGÖR: Hocam çok teşekkür ederiz. Öncelikle Şükrü Hocama çok teşekkür ederek konuşmaya başlamak istiyorum. Çok uzun yıllara sâri çalışmalarımızı bu kadar güzel bir hazirunu bir araya getirerek bizlere tartışma fırsatı verdiği için bütün kamu kurumları adına çok teşekkür ediyoruz. Uyumlaştırma çalışmaları sürecimizde bizde oluşan kanaat, çözüm yaratmanın her zaman iletişimle kendimizi anlatma ve kendi içimizde doğru insanları bir araya getirmekten geçtiği yönünde. Dolayısıyla sizin bu konuyla ilgili 20 senedir çalışan akademi içinden ve dışından uzman kişileri bir araya getirerek bir tartışma platformu yaratma çabanız çok kıymetli. Bu sebeple çok teşekkür ediyoruz Şükrü Hocam.

Belirtmek isterim ki, çok uzun yıllardır neredeyse bütün meslek hayatımızı kapsayan bir çalışma, yıllara yayılan bir çaba söz konusu. İçeriğindeki detaylardan çok, madem burada hep beraber bir beyin fırtınası yapıyoruz, bu süreçten herkesin haberdar olması amacıyla kısa bir sunum eşliğinde neler yaptığımızı anlatmaya gayret edeceğim. Tabii öncelikle kendimi tanıtmak isterim. İsmim Makbule Aslı Küçükgüngör. 1996 yılı Ankara Hukuk Fakültesi mezunuyum. 1997 yılında Sermaye Piyasası Kurulu'nda çalışmaya başladım. 2003 senesinde Jean Monnet bursiyeri olarak LSE'de hukuk masterı yaptım. Döndükten sonra da o dönemki konjonktürümüzle uyumlu olarak Avrupa Birliği biriminde çalışmalarımızı yürütmeye başladık ve o zamandan beridir de bu konularla ilgili çalışmaları yürütüyoruz. Birim içinde aynı zamanda uyumlaştırma konusunda teknik işlerle ilgilenildi ama bir ayağı da her zaman proje başlığı altında bu tür AB çalışmalarına yönelmiştir. Şimdi, uyumlaştırma sürecimizi Sermaye Piyasası Kurulu'nun görev alanı itibarıyla sizlere sunmaya çalışacağım.

Genel olarak başlangıç çalışmamız 2006 senesinde katılım ortaklığı dokümanının hazırlanması sonrasında başladı. Kamu kurumlarının katılımıyla ulusal programımızın yanı sıra müzakere pozisyonumuz hazırlandı. Bu ana çalışmaların ardından tarama toplantılarımız başladı. Tarama toplantıları bizim için çok önemliydi. İlk tarama toplantısı “Tanıtıcı Tarama” olarak Avrupa Birliği Komisyonu tarafından yapılan sunumlarla gerçekleştirildi. Komisyonca AB mevzuatında tüm fasıllarla ilgili hususlar bütün detaylarıyla anlatıldı. İkinci aşama olan “Detaylı Tarama” toplantılarında ise Türk tarafınca Türk hukukundaki durum komisyon yetkililerine aktarıldı. Komisyonca eksik görülen hususlar ifade edilerek, belirli bir metne bağlandı ve buradan hareket edilmesi konusunda ortak bir karar alındı. 2006’da bu çalışmalardan sonra her bir fasıl üzerinde ayrı ayrı çalışmalar yürütülmeye başlandı. Diğer meslektaşlarımızın da ifade ettiği üzere şirketler hukuku faslı en güçlü olduğumuz alanlardan birisidir. Bu fasılda beş kapanış kriteri konulmuştur. Bunlar temelde, o dönemde zaten hazırlık içerisinde olduğumuz Türk Ticaret Kanunu tasarısı içerisinde birtakım hususların yer alması, Sermaye Piyasası Kanunu’nun onunla uyumlu olarak ve alt düzenlemeleriyle birlikte gözden geçirilmesi, muhasebe ve denetim konularında bazı düzenlemelerde bulunulması hususlarındadır.

Bu noktada, Kamu Gözetim Kurumu’ndaki meslektaşlarımız kendi tecrübelerini iletacaktır ancak, Hocamın çok kıymetli değerlendirmesiyle bağlantılı olarak zorlandığımız bir hususa değinmek isterim. Şöyle ki, kapanış kriterleri içinde yer alan bir şart Kamu Gözetim Kurumu’nun ihdas edilmesi ve idari kapasitesinin geliştirilmesidir. Ticaret Bakanlığımız yanında Sermaye Piyasası Kurulu görelî olarak yenidir ama her iki kurumun yerleşik bir mazisi bulunmaktadır. Kamu Gözetimi Kurumu bu kapanış kriterini gerçekleştirmek üzere kurulduktan sonra hızlı bir şekilde öngörülen görevleri yerine getirmek durumunda kalmıştır. Bu husustaki yükümlülüklerde Türk tarafı olarak bizim eleştiri aldığımız, yetişmekte zorlandığımız bazı hususlar anılan kurumumuzun yeni olması ve çok kısa süre içerisinde birçok görevi üstlenmek durumunda kalmasından kaynaklanmış olabilir. Zira çok güçlü olduğumuz alanlarda bile sürekli yinelenen sorularla karşılaşabiliyoruz. Biraz açığımızın ya da eksliğimizin olduğu alanlarda ise sürekli olarak idari kapasitenin artırılması anlamında bize

yönelen sorulara muhatap olunuyor. Sürecin uzamasının bir sebebi de bu olabilir diye düşünüyorum.

Çok kısaca SPK olarak sorumlu olduğumuz sermaye piyasası hukukuyla bağlantılı olan direktiflerden bahsedeceğim. Uyum çalışmaları 2006'daki tarama toplantıları ve sonrasındaki taahhütlerimize bağlanan konulara ilişkin olduğu için dil birliği oluşturmak adına, çalışma ve sunumlarımızda direktifleri hep jenerik ismiyle kullandık. Direktiflere uyum çalışması eğer tabir uygun olursa sürekli olarak hareket eden bir hedefi yakalamak gibi bir misyonumuz oluştu. Biz uyum sağlamaya çalışırken mevzuat sürekli değişiyor. Komisyon tarafından direktifler birleştirildi. Şükrü Hocamın çok güzel ifade ettiği gibi alt düzenleme olan regülasyonlar konusu şu anda doğrudan iç hukuka aktarılan bir husus. Ama bu ilk başladığımızda böyle değildi. İkincil düzenlemenin de iç hukuka aktarılması gerekiyordu. AB tarafında CESR isimli bir kurum vardı ESMA öncesinde. Dolayısıyla AB tarafından birtakım kurumlar ihdas edilip yeni düzenlemelere gidildikçe Türk hukukunda da kendi düzenlememizi uyumlaştırma çabasına girdik. Şirketler hukuku faslında SPK olarak sorumlu olduğumuz beş temel konu var. Çok kısa onlarla ilgili neler istendiği, bunun karşılığında ne yapıldığını, teknik detayına girmeksizin, ana hatlarıyla açıklamak isterim.

Çalışma konularımızdan birisi şirketlerin kurulması, sermayenin korunması kayıtlı sermaye sistemiyle ilgili İkinci Konsey direktifidir. Bir diğeri birleşme ve bölünmelerle ilgili, tabii ki halka açık şirketler bakımından. Bunun yanı sıra pay alım teklifleri ve sonrasında pay sahipleri direktifi olarak evrilen hatta Pay Sahipleri Direktifi II'si çıkan ve çeşitlenen ve bizi sorularla meşgul eden direktif yürürlüğe konulmuştur.

İkinci konsey direktifi ile ilgili olarak sermayenin oluşumu, korunması, değiştirilmesine ilişkin bazı taahhütler ortaya konulmuştur. Bu gereklilikler net şekilde yerine getirilmiştir. Ayrıca kayıtlı sermaye sisteminin benimsenmesi ve kurallarının belirli şekilde düzenlenmesi gerektiğine ilişkin birtakım gereklilikler ortaya konulmuştur. Bu anlamda beş yıl süreyle yetki verilmesi, yönetim kurulunun bu husustaki görev ve yetkileri, genel kurul toplantısında yönetim kuruluna yetki devri yapılırken ne şekilde hareket

edileceği ve nisaplar konusunda birtakım hususlardan oluşan taahhütler söz konusu olmuştur. Buna ilişkin düzenlememiz SPKn'nun içerisinde yer almaktadır ve Kayıtlı Sermaye Sistemi Tebliği'nde detayları düzenlenmek suretiyle tümüyle iktisap edilmiş durumdadır.

İkinci olarak birleşme ve bölünmeler AB komisyonunun çok hassas olduğu ve halka açık ve kapalı her türlü şirket için fazlasıyla soru yöneltilen bir alan olmuştur. Genelde anılan işlemler nitelikli özel işlemler olması itibarıyla nisap konusu çok dile getirilmiş, bununla ilgili gereklilikler ortaya konulmuştur. Bir de bu işlemlerde belirli bir prosedürün uygulanması ile ilgili taahhüt de uyumlaştırma belgesinin içerisine konularak bizden istenmiştir. Bu gerekliliğin yerine getirilmesi amacıyla öncelikle birleşme, bölünme işlemleri önemli nitelikte işlemler olarak sınıflandırılmıştır. Bu kısmı size daha detaylı izah edeceğim, çünkü düzenlememiz bununla sınırlı kalmamıştır. AB mevzuatına uyum sağlanması amacıyla önemli nitelikteki işlem olmaya bağlı sonuçlar ayrı bir şekilde düzenlenmiştir. Gene aynı şekilde nisaplar konusu SPKn içerisinde düzenlenmiş ve tebliğ ona uygun olarak çıkarılmıştır.

Pay sahipleri direktifi, komisyonun çok hassas olduğu bir direktif çok haklı olarak. Buna ek olarak özellikle sermaye piyasası alanında küçük yatırımcı bakımından bizim misyonumuz göz önüne alındığında genel kurulda oy kullanılması, vekâleten oy kullanılması hususlarına ilişkin konularda da bizden taahhüt istendi. Bir de kurumsal yönetime ilişkin tavsiyeler var. Bu hususu ayrıca izah edeceğim. Taahhütlerimizden bir tanesi vekâleten oy kullanmaya ilişkin düzenlemelerin yapılmasıydı. İkincisi genel kurul toplantısı bakımından toplantı çağrısının yapılabilmesinin kolaylaştırılması yönündeydi. Zaten teknolojiadaki gelişmelerle birlikte artık çevrim içi toplantılara ilişkin düzenlemeler ile talep edilenin de ötesine geçen birtakım düzenlemelerimiz yürürlüğe konulmuştur. Uyum amacıyla genel kurula ilişkin esaslar kanunda değiştirilmiş, katılım ve oy vermeye ilişkin ayrı bir madde konulmuştur. Vekâleten oy kullanma ve vekâlet toplanması hakkında tebliğ de yine benzer şekilde değiştirilmiştir.

Kurumsal yönetim tebliğiyle ilgili olarak ayrıca konuşmak isterim. Kurumsal yönetim, Kıta Avrupa'sı içerisinde AB üyesi ülkeler bakımından da

yabancı bir unsur olduğu için üye ülkeler tarafından, kendi ticaret kanunlarının içerisinde düzenlemede bulunmak yerine, ilke bazlı düzenleme tercih edilmiştir. Bizim uyum sağlamamız bakımından ise kriter alınacak direktif düzeyinde bir düzenleme yerine iki adet tavsiye kararı ekseninde çeşitlendirilmiş birtakım önerileri var. Kurumsal yönetim ilkeleri piyasanın içerisinde “uy veya açıkla” veya “uygula veya açıkla” şeklinde ifade edilen prensibin uygulanması suretiyle, genelde borsanın kotasyon kuralları içerisinde yer almaktadır. Tavsiye kararlarına uyum için bir zorunluluk olmamakla birlikte bununla ilgili çalışmalarımızın da yürütülmesi gerektiği konusunda taahhüdümüzü verdik ve onunla ilgili çalışmalarımızda bulunduk.

Pay alım tekliflerine ilişkin düzenleme, uyumlaştırılması istenen bir diğer düzenlememiz. Buradaki en temel sorunumuz şöyle ifade edeyim, genelde blok pay sahipliğinin egemen olduğu bir şirket yapısına sahip bir piyasamız olduğu için hali hazırda halka kapalı olan şirketler aile şirketlerinden oluşmaktadır. Blok pay sahipliğinin egemen olduğu söz konusu şirketlerin halka açılma sırasında, çoğunlukla küçük paylar satılıp imtiyazlı paylar korunmak suretiyle, blok pay sahibinin egemenliği korunduğu için, bizim düzenlemelerimizde temelde zorunlu pay alım teklifi üzerine yoğunlaşmıştır. Ancak zaten direktifin kendisi de bir konsensüs direktifi niteliğindedir. Zira üye ülkeler arasında da ortak bir anlaşma sağlanamadığından direktifin çoğu maddesi ihtiyari ve seçimlik hak tanınmak suretiyle farklı biçimlerde uygulanabilir şekildedir. Durum böyle olmakla birlikte, gönüllü pay alım teklifinin uygulanması ile ilgili çok fazla soru aldık. Aslında bunların cevabının bizde olmaması ya da gönüllü çağrı durumunda uygulayacak kurallarımızın olmaması gibi bir durum söz konusu değil. Temelde gönüllü çağrı müessesesi bizim pratikte karşılaştığımız bir husus olmadığı için münhasıran düzenlemeye konu edilmemiştir. Yoksa kanunumuz buna cevaz vermektedir. İkincil düzenlememizde yönetim kurulunun uygulayacağı bazı savunma mekanizmaları, bu savunma mekanizmalarını uygularken genel kurula ne şekilde hesap verileceği, işleyişin ne şekilde olacağına ilişkin olarak düzenlemelerimiz uyumlaştırmaya elverişlidir ancak alt düzenlemesini kurulda yapmış durumda değiliz. Çünkü böyle bir başvuru gelmedi. Dolayısıyla bunu anlatmak da tabii biraz zaman aldı. Komisyondan “Peki şöyle olsa ne olurdu? Vevle ki bir şirket gelse, gönüllü çağrıda bulunsa, karşı

mekanizma geliştirse ne olurdu?” şeklinde sorulara muhatap olduk. Zorunlu çağrıya ilişkin olarak zaten biz bundan mustarip olduğumuz için düzenlememiz fazlasıyla AB ile uyumlu. Bunu da kendilerine ifade ettik.

Son olarak kurumsal yönetimle ilgili iki tavsiye kararından bahsetmiştim. Kurumsal yönetim ilkeleri “uy veya açıkla” prensibi esası benimsenerek bu konudaki tebliğimiz içinde düzenlenmiştir. Zaten Türk Ticaret Kanunumuzda bu husus Sermaye Piyasası mevzuatında düzenlenmek üzere dışarıda bırakılmış durumda. Ancak yapısı itibariyle hem Anglo-Amerikan kaynaklı hem de aslında finansa ait bir konu olmasına bağlı olarak kanun düzeyinde zorlayıcı kurallarla düzenlenmesi makul bulunmadığından, Kıta Avrupa’sının tamamında olduğu gibi, Kurulca, kanun koyucu diyelim, bu konunun “uy veya açıkla” prensibinin uygulandığı “*soft law*” formunda iktisap edilmesi tercih edilmiştir.

Muhasebe ve denetim konusunda Sermaye Piyasası Kurulu’nun halka açık şirketler bakımından üstüne düşen kısımlarda, temel olarak AB komisyonunca uygulanması istenen uluslararası muhasebe standartları ve UFRS’nin uygulanması bizim süregelen uygulamamızdır. Biz de Kamu Gözetimi Kurumumuzla irtibat halinde olarak bu konudaki halka açık şirketler bakımından görev alanımıza giren kısımlara ilişkin düzenlememizi çıkardık.

Pozitif gündem çalışmasına değinmeden önce projelerimizden bahsetmek belki daha uygun olabilir. Uyum kapsamında, bütün kurumlar bakımından idari kapasitenin artırılması başlığı altında bir kriter bulunmaktadır. Bunun geliştirilebilmesi için Sermaye Piyasası Kurulu’nda iki adet Avrupa Birliği projesi gerçekleştirilmiştir. Eşleştirme Projesi (*Twinning*) bizim ilk projemizdi. İkinci ve görece küçük projemiz de IPA kapsamında yardım projemizdir. Kanun değişikliğimiz bununla örtüşen bir yapıda ilerlemiştir. Sermaye Piyasası Kanunu’nun değişmesinden önce 13 temel alan tespit edilmiştir. SPK, mali hizmetler ve şirketler hukukuna ait bu 13 alanda çalışmak üzere Alman Maliye Bakanlığı ile eşleşmiş, bu destekle yerleşik eşleştirme danışmanı (*Resident Twinning Advisor*) Norbert Venzlaff bizimle birlikte 2006-2007 döneminde iki sene süreyle çalışmıştır. BAFIN ve Alman Merkez Bankası’ndan her konu için farklı uzmanlar birer ikişer hafta

süreyle bir sene içerisinde üç veya dört defa gelerek her bir düzenleme tas-lakları üzerinde çalışmıştır. Bu proje kapsamında şirketler hukuku alanın-da Pay alım teklifi, denetim, şirketler hukuku (2004/25/EC, 68/151/EEC, 77/91/EEC, 78/855/EEC, 82/891/EEC) ile ilgili ilk taslaklar hazırlan-mıştır. Belirtmek isterim ki 2013 senesinde SPKn’da yürürlüğe giren kap-samlı değişiklikler aslında bu eşleştirme projesinin neticesidir. Bakış açısı itibarıyla AB yaklaşımını birebir yansıtır ve kayda alma prensibi, kayıtlı ser-maye sistemi, özellikle ortaklıklar finansmanı bakımından önemli olan bir-leşme, bölünme, çağrı, halka açılma konularında bire bir Avrupa Birliği di-rektiflerinde öngörülen çerçevede hazırlanmıştır. Konumuz değil ama bir örnek olması bakımından söylemek isterim. Mevcut hazırlıklarımızla üye-lik gerçekleşmemesine rağmen eşdeğer düzenlemelerimiz bulunmakta ol-duğundan SPK olarak İzahnamelere ilişkin “ESMA Eşdeğerliği” adı altın-da üçüncü ülkelere verilen bir eşdeğerlik aldık. İzahname direktifi, çağrı (pay alım teklifi) direktifinin aksine bire bir uymayı gerektiren bir yapıda-dır. Yani ya sistemin içindediniz ya değilsiniz. Üye değilseniz tam uyum-laştırma şansınız bulunmamakta. Direktif üye ülkeleri birbiriyle uyumlaş-tırmak üzere dizayn edilmiştir. Bir izahnameyi yayınlıyorsunuz. AB içinde tüm üye ülkede geçerli oluyor. AB bakımından mevzuatta üçüncü ülke sta-tüsünde olduğumuz için bütün izahname formatımız buna uygun olsa bile bizim bunu yapma şansımız yok. Hal böyle olunca, ESMA’ya üçüncü ülke-lere verilen eşdeğerlik için başvuruda bulunduk. Detaylı bir değerlendirme süreci sonucunda, daha öncesinde sadece İsrail’e verilmiş olan izahname eşdeğerliğini alan ilk ülkeyiz. Bunu da gururla ifade etmek isteriz.

İkinci kapsamlı AB projemiz birinci projede eksik kalan konuların özellikle muhasebe ve denetim alanında eğitim ve SPK’nın idari kapasite-sinin geliştirilmesi ve uygulama tedbirlerinin oluşturulması ve kamuoyunu bilinçlendirme programının uygulanmasına ilişkin olarak yapılmıştır. İfade ettiğim üzere, Kamu Gözetimi Kurumumuz oluşturulmuştur ancak halka açık şirketler bakımından SPK’ya düşen görevler de vardı. O kısımdaki SPK yükümlülükleri de bu çalışma sonucunda gerçekleştirilmiştir.

Son olarak bahsetmek istediğim husus pozitif gündem çalışmasıdır. Türk tarafı olarak üzerimize düşen yükümlülükleri ifa ettiğimizi ortaya

koymak üzere Meltem Hanımlarla (AB Başkanlığı) 2005-2006'dan beri başlattığımız bu çalışma, esasen idari kapasitenin artırılması kapsamında gerçekleştirilmiştir. Pozitif gündem çalışması bizim çok emek harcadığımız bir çalışma. O zaman Lale Hanım başkanlığında, Avrupa Birliği bakanlığı o zaman, hep beraber bir heyet olduk ve herkes kendi bölümünde çalışmaya başladı. Kadir Bey'in (Ticaret Bakanlığı) izah ettiği gibi her direktif için ayrı ayrı karşılaştırmalı tablolar hazırlandı. Bu defa biz AB komisyonunu harekete geçirme çabası içinde olduk. Uyumlaştırma tablolarının hazırlandığı ifade edilerek, eksik olan hususların nihayete erdirilmesi amacıyla fiziken toplantı talebinde bulunduk. Bu şekilde 19 Mart 2015 ve 22 Ocak 2016'da iki toplantı gerçekleştirdik. Son geldiğimiz noktada, SPK olarak sorumlu olduğumuz temel direktiflerden pay sahipleri direktifi ve pay alım teklifi dışındaki üç direktife ilişkin olarak artık soru gelmemektedir. Bizim açımızdan soru alınan hususlar da çok ufak noktalardı. İlgili direktiflerle ilgili taahhütlerimizi yerine getirdiğimizi düşünüyoruz. Diğer iki konuyla ilgili de çok uzayan görüşmeler oldu. Bu alt komite iki senede bir toplanıyor. İki senede bir her yeni gelen uzman tekraren aynı soruları sormaktadır. Bu bizi çok çok rahatsız eden bir konu oldu. Örneğin, Ünal Tekinalp Hocamızın katılımıyla ilk başladığımız zaman tartışılan konu "Biz ne tartışıyoruz, hangi şirketi konuşuyoruz?" sorusu olmuş. Zaten direktifin içinde, giriş, dibace kısmında diyor ki, bu şirket Alman hukukunda şuna karşılık gelir, İngiliz hukukunda buna. Biz de anonim şirkete karşılık gelen şirketten bahsediyoruz. Halka açık-kapalıyı ayrıca tartışırız ama. Komisyon tarafından bu soru 15 sene önce ilk başladıklarında Ünal Hocama sorulmuştu ancak aynı soru 2015'te bize yine soruldu Hocam. Orada çok eğlendik. (Gülüşme) Tekrar anlattık, yazıya bağladık. Biz kavramlardan ne anladığımızı izah etmek, kendi dil birliğimizi oluşturmak gayreti içerisinde olduk. Sonrasında 2020 ve 2022 toplantılarında artık bize fazla soru gelmemiştir.

Sonuç olarak ne amaçla başladığımız ve mevcutta ne durumda olduğumuza ilişkin bir değerlendirme yapmak gerekirse, ifade etmek isterim ki, 2006'daki tarama toplantılarında bizim başlangıç noktamız Avrupa Birliği'ne tam üye olmak amacıyla bütün bürokratlarımızca hep birlikte ve koordineli çalışmaya yönelik olarak ortaya konan iradedir. Biz bu işi yapacağız diye bir motivasyonla başladık ve pozitif gündem çalışmasında

karşılaştırma tabloları hazırlandıktan sonra da bunun izahı konusunda çaba sarf ettik. Sermaye Piyasası Kurulu olarak SPKn bu amaç çerçevesinde revize edilmiştir. Ancak az önce ifade ettiğim üzere burada hareket eden bir hedefi yakalamaya çalışma durumumuz var. Uyumlaştırma çalışmaları, üyeliğin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği, gerçekleşecekse ne zaman olacağı belli olmayan bir süreç içinde yürütülmektedir. Dolayısıyla biz bir uyumlaştırma takvimi öngöremiyoruz. Hal böyle iken kanun koyucu öncelikli ihtiyaç oluşturmayan konuları (örneğin gönüllü pay alım teklifi konusu) düzenlemeyi tercih etmeyebiliyor. Çünkü düzenleme çalışması yoğun bir emek ve işgücü harcamak anlamına gelmektedir. Belirtmek isterim ki; direktiflerde ihtiyari bırakılmış bazı konuların detayının düzenlenmemiş olması aslında mevzuatımız elvermediğinden değil, buna ihtiyaç duymadığımız için. Bunun yanı sıra düzenlemeye muhtaç yeni konular çıkmaya başlıyor ve bunlara uyum sağlamaya gayret ediyoruz. Yine pay alım teklifi üzerinden örnek vermek gerekirse, bu husustaki direktife uyum kapsamında, alma ve satma hakkını pay alım teklifi bağlamında düzenleme gerekliliği bulunmaktadır. Uyumlaştırma düzenlemesinde bu koşul yerine getirilmiştir. Ancak, mevzuatımızda alma ve satma hakkı sadece pay alım teklifi sonucuna bağlanarak değil, “önemli nitelikteki işlemler” kavramına bağlanarak daha geniş olarak düzenlenmiştir. Bizim hukukumuzda düzenlemiş biçimiyle bu bir politika tercihi oldu. Bizde bu haklar daha geniş bir alana etki eder biçimde düzenlenmiştir. Dolayısıyla alma satma hakkı sadece pay alım teklifini ve oradaki tarafları korumak adına kullanılacak bir hak olmasının yanı sıra önemli nitelikteki işlemlere bağlanan ve daha geniş kapsamlı bir hak oldu. Yapılabilir mi, elbette yapılabilir. Zira direktif bu hakları pay alım teklifiyle sınırlı olarak düzenlemeyi zorunlu kılmamaktadır. Diğer AB düzenlemelerinde de de artık o yola evrilmeye başlandı. Dolayısıyla özellikle 2018 sonrasındaki sermaye piyasası düzenlemelerimizde, detayları anlatacak vaktimiz olmadığı için size ana hatlarıyla fikir vermek adına belirtiyorum, biz nereye yakınız diye sorulacak olursa, Türk-İsviçre hukuku demek doğru olacaktır. Yeni düzenlemelerimizde, AB mevzuatıyla uyumluluğu kaçırmadan, kendi ihtiyacımız olan hususlara odaklanılarak düzenleme çalışmalarımız sürdürülmektedir. Çünkü bir yerde fasıl kilitlenmiş durumda. Bizim açımızdan çalışmalarımızın özeti bu şekildedir.

RIZA AYHAN: Biz çok teşekkür ederiz. Sanem Hanım, sizin katkılarınız da sermaye piyasası kısmında.

Halit Hocam hoş geldiniz. (Salona iştirak eden Prof. Dr. Halit Aker'e hitaben)

HALİT AKER: Çok saygılar sunarım, merhaba.

SANEM ÜZELER: Teşekkür ederim Hocam ben de saygıdeğer hocalarımızı ve kamu kurumlarımızın temsilcilerini saygıyla selamlıyorum. Bu vesileyle İbn Haldun Üniversitesi'ne daveti için de çok teşekkür ediyorum. Ben de Aslı üstadımla birlikte son 2 toplantıda alt komite nezdinde Avrupa Birliği yetkilileriyle yapılan toplantılarda bulundum. Ama Aslı üstadım tabii sürecin başından beri rol almakta, süreci yürütmekte. Kendisinin bu alanda tecrübesi ve birikimi çok fazla. Ben de bu noktada farklı bir şey söylemeyeceğim. Teşekkür ederim Hocam.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ederiz, sağ olun. Değerli arkadaşlar Sermaye Piyasası'na sorumuz var mı?

MEHMET BAHTİYAR: Hocam müsaade buyursanız ben son iki konuşmacıya soru sormak istiyorum.

RIZA AYHAN: Mehmet Bahtiyar Hocamız.

MEHMET BAHTİYAR: Evet Mehmet Bahtiyar, Yeditepe Üniversitesi. Çok teşekkür ederim. Gerçekten çok yararlanıyoruz. Bir kısmını bildiğimiz ama geri planını bilemediğimiz hususlarda da bilgi verdiniz. Bizim için çok faydalı oluyor. Ben küçük bir katkı sunmak hem de bir soru yöneltmek isterim Aslı Hocaya. Bizim galiba biraz da yaptığımız çalışmalarını anlatmakta sorunumuz var gibi bir hisse kapıldım. Mesela online kuruluş ve MERSİS ile ilgili çok faydalı bilgiler verdi Kadir Bey. Ben de tesadüfen geçen yıl Özyeğin Üniversitesi'nde öğrencilere tanıtım amacıyla yapılan MERSİS üzerinden online kuruluşun nasıl olduğunu demo üzerinden anlattıkları bir sunuma katılmış ve ne kadar faydalı olduğunu görüp gurur duymuştum. Benim ülkem bunu yapabiliyor ve 15 dakikada şirket

kuruluşunun nasıl olduğunu çocuklara direkt ekranda gösterdiler. Çocuklar çok şaşırды, çok mutlu oldu. Ama bunu bizim demek ki çok anlatmamız lazım. Bu çok güzel bir gelişme. Sizi kutluyorum ama daha çok anlatmamız gerekiyor. Bunun uygulayıcılarının da sistemin varlığını bilmesi, nasıl olacağını görmesi ve göstermesi gerekiyor. Özellikle iş dünyasına. Ben bazı şirketlere danışmanlık hizmeti veriyorum. Bağımsız yönetim kurulu üyeliği yaptım. İnanın bu gelişmeden benim anlatımım üzerine haberdar olduklarını fark ettim. Bunu paylaşmak istedim bu bir. İkincisi, Aslı Hocam sorum da bununla bağlantılı, idari kapasitenin güçlendirilmesi meselesi gerçekten çok çok önemli. Ama bunun iki ayağı var. Hem idari personelin sayısında bir güçlendirme gerekiyor hem de özellikle meslek içi birtakım eğitimlerle mevcut idari kapasitenin güçlendirilmesi gerektiği sonucunu çıkarabiliyorum. Çünkü bizim hocalar olarak şöyle bir kanaatimiz var, sanıyorum bütün hocalar da paylaşır bunu. Gerçekten sicil uygulamamızda inanılmaz sıkıntılar yaşıyoruz. Ve bilmiyorum Kadir Bey size de yansıyor mu? Sicile itiraz davalarında geçmişe oranla çok ciddi bir artış var. Ben kendi deneyimimden de bunu görebiliyorum. Çok ciddi bir artış var. Bunun nedeni her sicil, tabirimi hoş görün, kafasına göre takılması. Aynı müracaatı beş sicile yaparsanız beş ayrı uygulama çıkabiliyor bazen. Demek ki sicil uygulamasında çok ciddi bir sorun var. Şimdi bu idari kapasitenin güçlendirilmesi meselesinde Aslı Hoca'nın anlattıklarından halka açık şirketler bazında üstümüze düşeni fazlasıyla yaptığımızı anlıyorum. Ama halka kapalı şirketler için ne yaptık bunu ikinize soru olarak yöneltmek isterim. Halka kapalı şirketler bakımından ne yaptık ya da ne yapmamız gerekiyor? Teşekkür ederim.

KADİR SEVİM: Hocam ben teşekkür ediyorum öncelikle yorumlarınız için. MERSİS konusundaki yorumlarınıza ilave yapmak isterim. Biz aslında anlatıyoruz her platformda MERSİS'teki durumu. Belki Avrupa Birliği ile olan eksiklik şundan kaynaklanıyor olabilir. Son iki toplantıyı biz pandemi sebebiyle online ortamda yaptık. Avrupa Birliği ile fasıl görüşmelerini yürüttüğümüz toplantılara biz buradan bağlanıyoruz, onlar Brüksel'den bağlanıyor. Birden fazla fasıl da görüşülüyor bu toplantılarda. Dolayısıyla çok vakit de olmuyor her faslı detaylı görüşmek için. Bizim şirketler hukuku faslına ayrılan süre 15 dakika. Biraz da uyumlu olduğumuz bir fasıl olduğu için 15-20 dk oluyor süre. Ama biz zaten bu ilerleme raporlarına katkı

anlamında Avrupa Birliği Başkanlığımızın koordinasyonu ile her sene yaptığımız gelişmeleri anlatan bir metin, bilgi seti gönderiyoruz. Yani biz kendi tarafımızdan çok eksiklik olduğunu düşünmüyoruz açıkçası. Belki oradaki yaklaşım biraz farklı olabilir. Burada bence iyi durumdayız.

Halka kapalı şirketler bakımından neler yapıyoruz diye sormuştunuz Hocam. Bizdeki eksiklikleri ifade etmiyorum, bizden beklenenleri. Biz de bunların bir kısmına katılıyoruz. Teknik toplantı sonrası bunları hep arz ediyoruz Bakanlığımıza ki zaten bir yurt dışı görevine gittiğimiz zaman bir rapor yazıyoruz. Bizim görevimiz bu. Toplantı sonrası bu raporu bildiriyoruz. Kanun değişikliği yapmak biraz daha konjonktüre bağlı olarak ilerliyor. Örneğin biz yıllarca şirket kuruluşunu kolaylaştıracağız diye yazıyorduk tüm eylem planlarına, böyle bir amacımız vardı. Bir dönem bir siyasi irade oluştu, ülkemizde yatırım ortamını iyileştirelim, Dünya Bankası İş Ortamı Raporu'nda ilerleyelim diye. *Doing Business* Raporu vardı Dünya Bankası'nın. 2 tane kanun değişikliği yapıldı 2016 ve 2018 yıllarında. Hemen hızlıca çok köklü değişiklikler yaptık. Limited şirketlerde kuruluş öncesi asgari sermaye ödeme şartını kaldırdık.

Yani keza son dönemde biz hamile yazılı pay senetlerine ilişkin bir değişiklik yaptık Ticaret Kanunu'nda, o da bir uluslararası çalışmaya istinaden oldu. FATF diye bir örgüt var. *Financial Action Task Force*. Bu da kara para aklama, terörizmin finansmanı ile ilgili çalışma yapan bir örgüt. Gri listeye alındık diye haberlerde belki görmüşsünüzdür. Sayın Maliye Bakanımız da dile getiriyordu. O konuyla ilgili Ticaret Kanunu'nda böyle köklü bir değişiklik yaptık. Avrupa Birliği gündemiyle de böyle bir çalışma yapılırsa, tüm bu eksikliklerin hızlıca tamamlanabileceğini düşünüyorum.

MEHMET BAHTİYAR: Limited şirkette asgari sermayenin ödenme şartının kaldırılmasını biz ciddi tereddütle karşılıyoruz. Gerçekten çok büyük sıkıntı. Ve Alman hukukuna tam ters bir durum oluştu bizde.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Evet.

MEHMET BAHTİYAR: Burada o çekincemi belirtiyim.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Aynen, aynı görüşteyim.

RIZA AYHAN: Hocam bürokrasiyi zorlamayalım.

(Gülüsmeler)

KORKUT ÖZKORKUT: Evet, evet, kooperatifler, halka açık şirketler, gerçekten o kadar çok konu ve hüküm şu anda tartışabiliriz ki, hatta tam siz sicil deyince aklıma geliyor. Sicilin tutulmasından doğan kusursuz sorumluluk. Devletin ve sicillerin birlikte kusursuz sorumlu olmaları. Şimdi baktığımızda bu davaların çoğunun sebebi artık ben öyle düşünmeye başladım; doğru yanlış tartışılır. Siciller kanuna göre açılan davalarda, vekalet ücreti dahil odaya herhangi bir maliyetinin ya da yükünün olmaması saikinden hareket etmeyi öncelikle göz önünde bulunduruyor. Çünkü daha önce Adalet Bakanlığı nezdinde mahkemelerin bünyesindeyken ticaret sicilindeki uygulama tarzıyla şimdiki uygulama ciddi farklılık arz ediyor. Bakıyorsunuz şimdi oda başkanı açılmış davalara ilişkin olarak çağırıp nedir bu gider/maliyet diye, kendi bilançoları açısından sicil yönetiminden işin doğası gereği açıklamada bulunmasını talep ediyor. Mevcut 238 sicil yönünden farklı saikler ortaya çıkabiliyor. Bu manada bu sorumluluk hükümlerini yeniden masaya yatırmamız lazım geldiğini düşünüyorum. Çünkü baktığımızda ince eleyip sık dokumak, özellikle aman sicilin bir sorumluluğu doğmasını saikiyle bakılan bir kontrol sistemi ya da emredici hükümlere uygunluk sistemi her ne kadar Bakanlığa sürekli görüş için de sorsalar, uygulama birliğinde gecikmelere yol açıp, aynı zamanda da vakit kaybettirebiliyor. Bakanlığın oluşmuş görüşlerinin de ayrıca masaya yatırılması gerekliliği bir başka nokta. Mesela sermaye artırımlarında, özkaynakta, fonların kullanımına ilişkin görüşte olduğu gibi, yani şu anda aklıma gelen o kadar çok görüş var ki. Bu görüşlerin büyük bir kısmının akademik bakış açılarını da aşarak, tamamen uygulamadan gelen reflekslerle oluşabildiği görülüyor. Bizim gerçekçi yaklaşımlarla aslında kendi içimizde de bunları çok tartışıyor olmamız lazım diye düşünüyorum.

RIZA AYHAN: Bu başlangıç oldu inşallah, bundan sonra da devam eder. Başka sorusu olan?

KADİR SEVİM: Hocam, ticaret sicillerindeki farklı uygulamalara ilişkin olarak. Aslında biz de onun farkındayız ama biz bunu engellemek açısından da çok çalışma yaptık. Ticaret Sicili Yönetmeliğimiz malum zaten...

KORKUT ÖZKORKUT: Eğitimler sürüyor.

KADİR SEVİM: Sicil akademisine ilişkin bir çalışma var. Yani elektronik ortamda her kanun maddesi ile ilgili bakanlık görüşleri, uygulamayı standart biçimde ortaya koyacak bir çalışma yapılıyor. Biz dönem dönem ticaret sicilleriyle toplantılar da yapıyoruz, onların bilgi kapasitesinin artırılması, uygulama kapasitesinin artırılması için. Hatta sonuncusuna Sayın Hocam başkanlık yapmıştı. Bir ticaret sicili uygulama çalıştayı yapmıştık Ankara'da. Bunları da biz Avrupa Birliği'ne de aktarıyoruz kurumsal kapasitenin artırılması açısından. MERSİS zaten yürürlükte tüm ticaret sicili müdürlüklerinde. Tüm işlem adımlarını gösteriyor, nasıl başvurulacak, hangi belge yüklenecek vs. Tabii farklı uygulamalar da olabiliyor ticaret sicillerinde, ama biz Bakanlık olarak her zaman ilgili mevzuat hükümlerinin doğru şekilde uygulanması ve ticaret sicili müdürlüklerinin kapasitesinin artırılması için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

RIZA AYHAN: Efendim küçük bir ara vermeyi düşünüyorum. O küçük aradan evvel Şükrü Hocamın küçücük bir sorusu var. Küçücük bir soru Meltem Hanıma. 2019 tarihli direktife, dijital direktifine biz uyum sağladık mı? Kadir Bey'in açıklamaları çerçevesinde ne dersiniz?

MELTEM GÜNDOĞAR: Onunla ilgili bir çalışma yapılmadı. O yüzden net olarak uyumluyuz ya da değiliz demem mümkün değil. Çalışmalar 2017'den beri bir nevi askıda olduğu için, o da 2019'da çıkan bir mevzuat. Doğrudan bizdeki mevzuat onda neye karşılık geliyor şeklinde çalışma yapılmadı. Büyük oranda yine uyumluyuzdur ama yine de net bir şekilde tabii ortaya koyulması gerekiyor.

KADİR SEVİM: Evet, Meltem Hanımın da dediği gibi bire bir çalışma yapmadık. Karşılaştırma tablolarında olduğu gibi karşılıklı değerlendirme süreci yürütmedik bu Direktife ilişkin. Ancak ben genel manada bu

direktife uyumlu olduğumuzu ve eksiklikleri kısa sürede giderebileceğimizi düşünüyorum. Bunun dışında bir de ticaret sicillerinin entegrasyonlarına ilişkin bir direktif var. *Interconnection of business register* başlıklı bir direktif. Avrupa'daki tüm ticaret sicilleri birbiriyle konuşsun diyor bu direktif. Mesela bir şirketin başka bir ülkede şubesi varsa diğer sicil bundan haberdar olsun diyor. Çünkü bu konuya ilişkin sorunlar yaşanmış daha önce. Bize komite toplantılarında soruluyor sizin ticaret sicili sisteminiz bu sisteme entegre olmaya hazır mı diye.

Ticaret sicili dairemizi de ayrı bir yapıda örgütledik, MERSİS'i daha geliştirelim daha iyi hizmet sunalım diye. O arkadaşlarımız da bu konuda hazırlıklı haldeler. Üyelik süreci nihayete erecek olursa, o direktife uyum sağlayabileceğimizi düşünüyorum.

RIZA AYHAN: Evet, çok teşekkür ediyorum. Bir 10 dakika ara kâfidir herhalde. Beşeri ihtiyaçlar var. Çeyrek kala buluşalım lütfen.

RIZA AYHAN: Evet değerli arkadaşlar çalıştayımızın birinci oturumuna devam ediyoruz. Son olarak Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nda kalmıştık. Arkadaşlarımıza hoş geldin dedikten sonra sözü onlara bırakıyorum. AB müktesebatı uyum süreci ilerleme raporlarında yer alan 6. fasıla ilişkin, yani şirketler hukukuna ilişkin sonuçları kendileri nasıl değerlendiriyor? Buyurun efendim.

Şeyda Adak Kızılhan – Hatice Sevede Ocak

**Kamu Gözetimi, Muhasebe ve
Denetim Standartları Kurumu**

ŞEYDA ADAK KIZILHAN: Teşekkür ederim. Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. Kusura bakmayın biz biraz geciktik. Kamu Gözetimi Muhasebe Standartlarında muhasebe standartları dairesinde uzman olarak çalışıyorum. Ben Şeyda Kızılhan. Bildiğiniz üzere aslında bizim kuruluşumuzun yani kurumumuzun kuruluş amacı AB direktifi. 660 sayılı KHK ile kurulduk. Amacımız da bağımsız denetim alanında ve denetim ve muhasebe standartlarını düzenleyerek düzenleyici otorite olarak hareket etmek. Bu bağlamda 660 sayılı KHK'nın verdiği yetkiyle bağımsız denetim yönetmeliğini çıkardık. Bağımsız denetim yönetmeliğini de özellikle 2006'da bizi çok ilgilendiren direktifteki hükümlerin çoğunluğunu zaten bağımsız denetim yönetmeliğiyle sağlamış bulunduk. Bağımsız denetçilerin yetkilendirilmesi, sicil tutulması, eğitim yükümlülükleri, yetkilendirilmelerine ilişkin olarak zorunlu eğitimleri, sınavları, bunların hepsi aslında bağımsız denetim yönetmeliğinin içeriğinde yer alan maddeler. Bunun yanında 2017 yılında sürekli eğitim tebliği yayınlayarak bağımsız denetçiler için de sürekli eğitimimizi zorunlu hale getirdik. Yayınladığımız muhasebe ve denetim standartları ile uluslararası alana uyumlu olarak zaten çoğu standardımız da yurt dışıyla uyumlu IFRS'den aldığımız standartlar. Bu bağlamda uyumun büyük bir kısmını tamamladık. Sadece ikincil düzenleme konusunda bir eksikliğimiz vardı, o da bu sene itibarıyla tamamlanmış bulunuyor. Sevede Hanım biraz sonra anlatacağımız yaptığımız düzenlemeleri. Dediğim gibi çoğu gerekliliği BDY ile sağladık aslında bağımsız denetim yönetmeliğiyle. Bu ilk etapta sicil tutulması, bağımsız denetçilerin yetkilendirilmesi, yetkilendirme şartları aslında direktifte doğrudan verilen eğitim durumları, pratik ve teorik eğitimler sınavlar vesaire şeklinde yetkilendiriyoruz.

Bağımsız denetim kuruluşlarını yine aynı şekilde belli şartlara tabi olarak yetkilendiriyoruz ve sicilini tutuyoruz bunun yanında bağımsızlık ve tarafsızlığın sağlanmasına yönelik hem BDY’de hem kalite yönetim standartlarında, kalite kontrol standartlarında, etik hükümlerde de gerekli tedbirleri alıyoruz. Aynı zamanda kurum olarak kalite güvence incelemeleri gerçekleştirerek yapılan bağımsız denetimin kalitesine yönelik olarak uzmanlarımız tarafından yapılan incelemeler değerlendiriliyor. Bunun neticesinde bağımsız denetim kuruluşlarına ve sorumlu denetçilere yaptırımlar uygulanıyor. Bu bağlamda da direktifte verilen hususları karşılamış bulunuyoruz. Bağımsız denetçi yetkilendirme TTK’nın da verdiği yetkiyle genel kurula verilmiş durumda. Genel kurulun seçimiyle zaten biz o kurul kararlarına bakarak bağımsız denetçilerin yetkilendirilmesine yani geçerli olup olmadığına karar veriyoruz. Bunun üzerine bağımsız denetim alanındaki incelemelerimizi yapıyoruz. Aynı zamanda sürekli bir gözetim yetkimiz de var. Gözetime tabi olarak devam ediyor bu kuruluşlar ve denetçiler. Gelir bildirimlerinde bulunmak zorundalar. Kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar özelinde bunların denetimini yapan şirketler zaten ayrıca yetkilendiriliyor. Bu şirketlerin de şeffaflık raporu yayınlayarak yaptıkları denetimler nezdinde ve şirketin gelirleri vesaire için özellikle içeriği belirtilen hususlarda şeffaflık raporu yayınlamalarını bekliyoruz ve bunun da denetimini yapıyoruz. Yapılmadığı zaman yaptırımlara tabi tutuluyor. Bunun haricinde de dediğim gibi yaptığımız yayınladığımız muhasebe ve denetim alanlarında standartlar var ve ikincil düzenlemeler var. Bu konuda da sözü Hatice Sevede Hanım’a bırakıyorum.

HATİCE SEVDE OCAK: Merhaba, öncelikle teşekkür ederim. Bizi de davet ettiğiniz için bize de söz hakkı verdiğiniz için burada. Şimdi Aslı Hanım sunumunda bahsetmişti. Kapanış kriterlerinde 5 kriter vardı. Burada bizi ilgilendiren aslında üçüncü ve dördüncü kriter. Burada Şeyda zaten kamu gözetimi sisteminin oluşturulması ve Kamu Gözetim Kurumu’nun (KGK) kurulmasından bahsetti. Diğer üçüncü maddede de muhasebe, denetim ve finansal raporlama alanlarında Avrupa Birliği düzenlemeleleriyle uyumlu ikincil mevzuatın ve düzenlemelerin oluşturulması maddesi var. Bu kapsamda zaten KGK kuruluyor. Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Denetim Standartlarını (TDS) yayınlama yetkisi de

KGK'ya veriliyor. Zaten daha öncesinde kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar için muhasebe ve finansal raporlama ve denetim alanı olarak ikiye ayrılıyor aslında buradaki yetkimiz. Muhasebe ve finansal raporlama alanında zaten kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar için hâlihazırda uygulanan uluslararası finansal raporlama standartlarıyla tam uyumlu Türkiye Finansal Raporlama Standartları zaten vardı. Bu standartların yayınlanması ve güncellenmesi yetkisi de yine bizlere verildi. Ayrıca yine finansal raporlama alanında bağımsız denetime tabi ancak Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TFRS) uygulamayan işletmeler için de yerel bir raporlama çerçevesi oluşturuldu kurum tarafından. Bu standardın adı Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS). Bu standart Avrupa Birliği ve uluslararası düzenlemelerle uyumlu bir çerçevede olacak şekilde oluşturuldu. Bu faslın kapanmamasına sebep olan bizdeki eksik bir şey vardı, o da bağımsız denetime tabi olmayan ama TTK uyarınca defter tutma yükümlülüğü olan işletmeler için finansal raporlama çerçevemiz yoktu. Orada Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) uygulanıyordu. Yine aynı şekilde Avrupa Birliği düzenlemeleriyle uyumlu olması için Kurumumuz tarafından Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS) yayınlandı. Aslında bu standart 2-3 yıldır hazırlanmıştı, bekliyordu ama bir türlü geçmiyordu. 2023 yılında da bu raporlama çerçevesi Kurumumuz tarafından yayınlandı ve artık muhasebe ve finansal raporlama alanında yayınladığımız çerçeveler ve tüm standartlar Avrupa Birliği düzenlemeleriyle uyumlu hale geldi. Burada ayrıca bir de faizsiz finans kuruluşları için Faizsiz Finans Muhasebe Standartları (FFMS) raporlama çerçevemiz var. Burada faizsiz finans alanında yayınlanan uluslararası standartları, çevirip faizsiz finans alanında faaliyet gösteren ve uygulamak isteyen şirketler için de yayınladık. Denetim alanında da Uluslararası Bağımsız Denetim ve Güvence Denetimi Standartları Kurulu (IAASB) tarafından yayınlanan bağımsız denetim güvence denetimi, kalite yönetim standartları, ilgili hizmetler denetim standartları ile Muhasebeciler İçin Uluslararası Etik Standartları Kurulu (IESBA) tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler İçin Etik Kurallar, ve ayrıca faizsiz finans alanına ilişkin İslami Finans Kuruluşları Muhasebe ve Denetim Kuruluşu (AAOIFI) tarafından yayımlanan Faizsiz Finans Denetim Standartları uluslararası standartlarla uyumlu şekilde birebir çevrilerek yayımlanmış ve mevzuatımıza

kazandırılmıştır. Dolayısıyla bu kapanış kriterindeki üçüncü maddedeki tüm şartları aslında kurumumuz karşıladı. Ve buna ilişkin çalışmalarımızı tamamlamış bulunmaktayız. Burada bir eksliğimiz kalmadı.

RIZA AYHAN: Teşekkür ediyoruz. Arkadaşların mutlaka sorusu vardır çünkü siz teşrif etmeden evvel bu karşılaştırma tablosunun neden hazırlanmadığını sormuşlardı. Buyurun.

ŞAFAK NARBAY: Şimdi sizden önce söz alan değerli arkadaşlarımız birçok çalışmanın yapıldığını ama bizim özellikle muhasebe ve denetim standartları konusunda yaptıklarımızı Avrupa Birliği yetkililerine aktarma konusunda, karşılaştırma tablolarını hazırlayarak sunma konusunda biraz geciktığımızı ifade ettiler. Şimdi tabii onu da izah ettiler aslında, çünkü bu bir

devlet politikamız o gün sıcaklık hangi taraftaysa biz o tarafa evriyoruz. O gün o sıcaklığını kaybetmiş, hani 2016'dan sonra biraz soğumaya kalmış, anlıyoruz onları ama biz netice itibarıyla bir hedef var ve o hedefe yönelik olarak çalışıyoruz. Sağ olsun gerçekten çok nitelikli işler çıkarıyor bürokrasi tarafına baktığımız zaman gerçekten çok ciddi işlerin yapıldığını görüyoruz. Akademisyenler olarak biz biraz daha fikir yürütme, yapılanları karşılaştırma tarafındayız. Kamu Gözetimi Kurumu, Avrupa Birliği'ne uyum sürecini sağlama noktasında kurulmuş bir kurum. Yani siz bu amaçla kurulduunuz ama somut olarak şu yapılanları hangi çerçevede, ne zamana kadar hedeflediniz ve bu hedefe yönelik olarak neredesiniz onu merak ediyorum.

Avrupa Birliği'ne uyum süreci çalışmasında yani size göre şu anda çalışma olarak yapılması gereken her şey tamamlandı. İşte Hocam soruyor, “Şirketler faslı niye kapanmıyor?” sorusunun belki sizin tarafınızdan cevaplandırılacak bir yönü vardır diye düşünüyorum.

HATİCE SEVDE OCAK: Şöyle Hocam aslında 2006, 2013 ve 2014 yılında yayımlanan direktifler bizimle ilgiliydi. Bunlara ilişkin bizde gelmeden bu çalışmalarını yaptık. Hani biz neredeyiz, yapmış mıyız, yapmamış

mıyız? Şeyda da anlattı. Biz de burada tek tek madde üzerinden çalışarak geldik buraya. Yani şöyle tamamlanmamış sadece KÜMİ FRS vardı bir tek yayınlanmayan, onun da yayımlanması ile birlikte artık bu metinlerde bizim yapmadığımız hiçbir konu kalmadı aslında. Bunları inceledik.

ŞAFAK NARBAY: Muhataplarımıza aktarma konusunda diyorum, aynı zamanda yani muhataplarımıza biz bu çalışmalarımızı tamamladık ve bu çerçeve içerisinde bizim açımızdan eksik bir tarafımız kalmadı diyebilecek bir zemin oluşturabildik mi?

ŞEYDA ADAK KIZILHAN: Aslında şöyle Meltem Hanımla da görüştük, biz zaten bir çoğunuzu ilk kez görüyoruz, arada o tablo vesaire olaylarından çok haberdar değildik. Kurumumuzdan da daha önce buraya gelmeden önce toplantılara katılan kişilerle görüştük. Bizim sadece tek eksikliğimiz KÜMİ FRS üzerine ikincil düzenlemedeki eksikliği, onu da bu sene tamamladığımız için artık bizim üzerimize düşen görevler bitti. Ama tablo vesaire kısmından çok haberdar değildik. O da bu toplantıdan sonra bu ona vesile oldu diyelim.

HATİCE SEVDE OCAK: Belki şu olabilir, bizde zaten kurumun kurulmasında ve kurumun temel görevleri zaten uluslararası standartlarla uyumlu. Muhasebe ve denetim standartlarının yayınlanması dolayısıyla yurt dışında bu uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ve Denetim Standartları Kurulu'nun yaptığı tüm düzenlemeleri aslında biz belli bir süre içerisinde mevzuatımıza kazandırmak zorundayız, zaten yaptığımız bu eşdeğerlik anlaşmaları çerçevesinde zorunlu. O yüzden aslında orada yapılan her değişikliği biz belli bir süre içerisinde kendi mevzuatımıza zaten kazandırıyoruz. Biz zaten kendimizi sürekli güncel tutuyoruz ama işte bu taraftan o eksikliğimizi kapatamamışız.

MELTEM GÜNDOĞAR: Şafak Hocam biz kahve arasında konuştuk da belki de AB Başkanlığı olarak bizim bir eksikliğimiz oldu. 2016 yılında KGK'yla da yakın bir şekilde çalışıyorduk ve o dönemki uzmanlarla aslında bu karşılaştırma tablolarının hazırlanma sürecini başlatmıştık. Hatta birkaç mevzuatı AB tarafına da gönderdik ama sonra kurum içi uzmanlar

değişmiş onlar bir şekilde bilgiyi diğerlerine aktarmamış biz de başkanlık olarak onları tekrar harekete geçirmemiştik. Dolayısıyla biraz sürüncemede kalmış. Ama şimdi biz kahve arasında iletişim bilgilerimizi aldık. Tekrar bir toplantı da yaparız. Mevzuata ilişkin tabloları da hazırlayıp AB tarafına göndeririz. Çalışmaları hızlandırırız.

ŞAFAK NARBAY: Hocam çok hayırlı bir başka işe de vesile olmuş oldunuz. Yani sadece bilimsel bir faaliyet değil. Şöyle bakın, çok özür dileyerek, bu konudaki bilgi eksikliğimi mazur görün, bürokrasiyi çok iyi tanımıyorum. Ahmet Ulutaş üstadım varken bürokrasiye ihtiyacımız yok diyoruz. Ne varsa ona soruyoruz. Şimdi şöyle bir not aldım kendi kendime sizleri dinledikten sonra. Acaba bütün bu süreçleri üstte idare eden yöneten, koordine eden bir üst birim eksikliği mi var diye? Avrupa Birliği Başkanlığı olarak siz varsınız. Şimdi böyle bir durum varken bu sefer bir iletişim kopukluğu olduğu ortaya çıktı yani, eleştiri olarak algılamayın lütfen. Ülkenin birlikte en iyi noktalara gelmesi için uğraşan insanlarız. Varsa bir efendime söyleyeyim kopukluk, onu mutlaka gidermek durumundayız. Ben buna vesile olduğu için Şükrü Hocama teşekkür ediyorum. Bir Türkiye Cumhuriyeti Devleti vatandaşı olarak.

RIZA AYHAN: Aslında bir de İktisadi Kalkınma Vakfımız var. Biraz sonra sözü ona vereceğiz ve İktisadi Kalkınma Vakfı'nın asıl amacı da malumunuz bu nevi bilgilendirmeleri yapmaktır. Bilgiyi verende mi bilgiyi alanda mı hata var? Onu da arkadaşımızın sunumundan sonra tespit etme imkanını bulacağız. Korkut Hocam hemen söz vereceğim ama Şafak Hocama bağlı olarak Ahmet Bey bir şey söyleyecek.

AHMET ULUTAŞ: Çok teşekkür ederim, değerli Hocam, malumlarınız olduğu üzere her ilerleme raporu öncesinde güncel bilgi ilettiğimiz AB başkanlığımızın bir matrisi var. O matris Adalet Bakanlığı dahil 35 Fasil bağlamında ilgili her kuruma gider. İlgili dönem içinde gerçekleşen mevzuat değişikliği, uygulama değişikliği, yönetmelik vs. önem taşıyan mahkeme kararı dahil o matrise girer, herkes katkısını İngilizce iletir sonra da AB Başkanlığımızca Brüksel'e iletilir. Bu alanda iletilen tüm bilgiler ilgililerce titizlikle hazırlanır bunu özellikle belirtmek isterim.

RIZA AYHAN: Vaktimiz var, buyurun Korkut Hocam.

KORKUT ÖZKORKUT: Hocam çok teşekkür ederim. Ben de çok fazla söz almak için değil ama yine bir saptamada bulunmak için müsaadelerinizi istiyorum.

RIZA AYHAN: Katkılarınız bizim için fevkalade ehemmiyetli.

KORKUT ÖZKORKUT: Ahmet Bey'in de işaret ettiği, değerli uzmanlarımızın da dile getirdiği konularda aslında ben de buraya gelirken 2011 de hatta Kanun öncesi 2010'dan itibaren başlayarak tüm ilerleme raporlarını çıkardım. Şirketler faslında ne demişler? Çünkü hep onları okurdum, her sene not alırdım üstünde bu cümle ne demek istiyor diye ilgilileriyle tartışmışlığım da var. Niye böyle bir cümle yazdık? Tabii 2015, 2016'ya kadar baktığınızda bu ivme ve heyecan tam Ahmet Bey'in dediği gibi. Bu ilerleme raporlarında şirketler faslına özgü olarak görüyorsunuz çok ciddi bir gayret var. Hatta bu manada muhasebe uygulamaları, finansal raporlama, Kamu Gözetim Kurumu yetkilileri çok yoğun bir şekilde çalışıyor. Özellikle ileriyiz denilen noktanın ivmesi de burada yer alıyor. Açıklamaları kısa, 3-4 paragraflık olan metinler sırasıyla okunduğunda bu akış rahatça görülüyor. Fakat en son 2022'ye bakıyorum, şirket raporu, bağımsız denetim konularında Mart 2022'de diye başlıyor; KGK TMS sonrasında BOBİ FRS ve en son KÜMİ FRS'yi yayınlamasına rağmen yine de rapor, ancak küçük ve orta ölçekli işletmelerin finansal raporlama standartları için AB müktesebatına uyum uzun süredir beklemektedir diyebiliyor.

MELTEM GÜNDOĞAR: Geçen senenin raporu olduğu için, bu senesinde böyle bir eleştiri olmayacak. Biraz geç gideceğiz

KORKUT ÖZKORKUT: O manada ifade etmiyorum. Bakın ben, sonradan geliyor; süreç olarak, siz böyle hazırladınız diye bir imada bulunma niyetim ya da öyle bir kastım yok. Burada dikkat çekmek istediğim, genel olarak "muhasebe ve bağımsız denetim alanında AB müktesebatına uyum sağlaması için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir" ifadesinde yatıyor. Şimdi bu noktada resim farklı bir yere geliyor. Aslında o kadar uyumlu geliyor ki zaten belirttikleri gibi, bu Kurumun kurulma gerekçesi,

bizzat Avrupa Birliği'ne uyumdur. Hatta çok kısa söyleyeyim. Meclis'te hasbelkader toplantılara katılıyorum. Plan ve Bütçe Komisyonunda bir anda, kamu gözetim otoritesine ilişkin bir yasa tasarısı 2008'de geldi. Plan bütçe-de Tasarı görüşülüyor ve oybirliğiyle geçmek üzere. İşte o sırada hükümet kanadı ve diğer tüm partiler hepsi oybirliğiyle baktık bütün milletvekilleri hemen çıkaralım bu Kanunu dediler. Tuhafıma gitti. Yani hemen çıkaralım da, söz istedim Başkanlıktan. Zira Ticaret Bakanlığı ve TOBB temsilcileri herhangi bir söz almamışlardı. Sanıyorum sadece bağımsız denetim derneğinden bir kişi, bağımsız denetimin çok önemli olduğu ve böyle bir Kanunun çıkmasının lüzumuna değindi. Ben de söz istedim ve dediğim özetle şu oldu. Yıllardır çalışılan bir Türk Ticaret Kanunu (TTK) Tasarısı var iken ve henüz bu Tasarı yasalasmadan sizler şimdi Avrupa Birliğine uyum gerekçesiyle bu Kanunu temel yapısı olmadan ve oturmadan çıkarıp adeta motoru olmayan araba yapacaksınız. Yani bu nasıl olacak? Bunun bir komisyonu var, Başkanı var, bir lütfeder kendilerini de dinlerseniz (ki bu yasa tasarısı çok çok önemli ayrı bir konu özellikle AB'ye uyum açısından) bu çok yerinde olacaktır. Dilerseniz bunu bir tartışın, zira bu Kanun ancak TTK önceden çıkarsa bir anlam ifade edecektir. Farklı tartışmalar da yaşandı orada o ayrı ama önemli olan şu. Bu talebim kabul edildi ve Yan Komisyon olarak Mecliste AB Komisyonunda; TTK Bilim Komisyonu Başkanı Ünal Tekinalp Hocamın katılımlarıyla yeniden bir toplantı yapıldı ve kendilerini dinlediler. Aslında bu şekilde bir izahat olmasaydı o tasarı, 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ilk hali, 2008'de bir anda Kanun olarak çıkıyordu. Bu ertelemeye naçizane faydam olduysa ne mutlu bana. Bu tür küçük görünen, gözden kaçabilecek ama büyük sonuçlar doğurma ihtimali olan uyumsuzluklar bir anda kendi uygulamalarımızdan kaynaklandığında da sonuçlarının ağır olması ihtimali belirebiliyor. Teşekkür ediyorum.

RIZA AYHAN: Ben teşekkür ederim. Buyrun Şükrü Hocam.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Çok teşekkür ederim Hocam. İyi ki Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları kurumundan uzman arkadaşlarımız geldi. En azından bizim bilgilerimizi de tashih ettiler. Avrupa Birliği'ne katılım için ulusal eylem planı var. Ocak 2021-Aralık 2023. Avrupa Birliği Başkanlığı hazırlamış. 2 tane yasal düzenleme öngörüyor. Küçük ve Mikro

İşletmeler için Finansal Raporlama Tebliği diyor. Kamu gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yapılacak diyor. Öngördüğü tarih 2021 ama neticede 2023'te yapılmış. Niye bunun önemi var? Biraz önce Meltem Hanım'ı dinledik, çok güzel bir sunum yaptı ve bizim uyumlaştırma için yapmamız gereken şeylerden bahsetti. Bir tanesi dijitalleşmeydi. Dijitalleşmeyle ilgili yönerge hükümlerini dikkate alalım dedi. Kadir Bey açıkladı ki, biz aslında büyük ölçüde o uyumlaşmayı yapmışız. Bundan sonra ne yapacağız? Bu dijitalleştirme konusundaki bilgilerimizi dökeceğiz. Avrupa Birliği ile uyum halinde olduğumuzu ispat edeceğiz. Birincisi bu.

İkincisi finansal tablolarla ilgili düzenlemeydi. O eksikliği aslında o da yapmış, o da güzel oldu.

Bir üçüncüsü sürdürülebilirlik değil mi? Evet, sürdürülebilirlik. Sürdürülebilirliği aslında Avrupa Birliği'nden istesek daha iyi olacak. Çünkü bize gönderdikleri uzmanların daha önceki uzmanlardan, yani bu konuda çalıştığımız uzmanlardan olması lazım. Her farklı toplantıya farklı uzman geldiği zaman bizim ne yaptığımızı, nerede olduğumuzu bir de onlara tekrar anlatmak zorunda kalıyoruz.

Ama bir de bölünme ve birleşme vardı herhalde. Aslında incelediğimiz zaman bölünme ve birleşmenin de büyük sorun oluşturmadığını görüyoruz. Yani çok küçük problemler var, onlar giderilebilir. Şafak Hoca'nın söylediği gibi Avrupa Birliği Başkanlığı yine bu yapılan çalışmalarını koordine ederse, o şevki yeniden yakalarsa, yine o toplantılar gerçekleştirilirse küçük sorunlar da giderilir. Neticede bu bizim üzerimize yüklenen bir görev, sorumluluk. Yani biz de yapmışız işte. Ben üzül müştüm kendi kendime daha düzeltilecek epeyce de yer varmış diye. Ama şimdi kapanış kriterlerinin hepsine artı koydum. Evet yapmamız gerekenler var ama yaptıklarımız da var. Avrupa Birliği'ne "Siz bizi niye almıyorsunuz? Almıyorsanız da en azından bu faslı niye kapatmıyorsunuz?" diyebilmek için yine sizin koordinasyonunuzda tekrar böyle bir çalışma grubu oluşturursak, çünkü bu sizin sorumluluğunuzda, bence şu şirketler hukuku konusunda biz teknik olarak bütün üzerimize düşenleri yaptığımız için başarılı olacaktır. Teşekkür ederim.

RIZA AYHAN: Ben çok teşekkür ederim.

KORKUT ÖZKORKUT: Yani beynim şu anda sürekli düşünce üretiyor. Avrupa Birliği Başkanlığı, evet Bakanlıktır, “Yani bir Bakanlığı biz niye Dışişleri içinde bir AB Başkanlığı haline getirdik? “sorusunun da, yani şirketler hukuku gibi çok özel bir faslı tartışıyoruz ama niye bunun olduğunu da, herhâlde bunları izah ederken açıklama ihtiyacı olacak diye düşünüyorum.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Tamamıyla katılıyorum. O kadar doğru sözler ifade ediliyor ki. Fakat bütün buna rağmen geldiğimiz noktada yaptığımız şeyleri bakın Kamu Gözetimi Kurumu üzerine düşeni yapmış, Ticaret Bakanlığı yapmış diyerek göstermemiz lazım değil mi Hocam. Tabii AB Bakanlığı olsa çok güzel olurdu, harikaydı ama başkanlık da herhalde bunları yapar. Çünkü çok tecrübeliler. Yani iyi bir ekip var. Bu kadar güzel ekiple bir araya geldiğimiz için ben gerçekten çok mutluyum. Hepsine teşekkür ediyorum ama biz teknik olarak uyumlaştırmayı yaptık diyebilmeliyiz. AB olarak “Siz niye bakanlık kurmadınız?” diyememeliler bize. Başkanlık bünyesinde de olsa biz Türkiye olarak bütün uyumlaştırmayı yaptık. Artık AB bizi üye olarak almasa bile faslı kapatmalı. Şimdi çalışıyor, çabalıyor, aynı yerde dolaşıp duruyoruz.

1998 yılındaki ilerleme raporunu okuyabilir miyim Hocam? İlerleme raporu diyor ki: “*Şirketler hukuku ile ilgili olarak belirli bir uyumlaşma düzenine şimdiden erişilmiştir. Bu alandaki Türk mevzuatının ana hükümleri ve ilkeleri ilgili topluluk yönergelerine uygundur. Türk kuralları hissedarlara ve alacaklılara yeterli korumayı sağlamaktadır. Asgari sermaye gerekleri ticari kuruluş çeşitleri, kurumsal yapı tescil gerekleri ve bilgi açıklama gibi diğer hükümler de topluluk mevzuatına büyük ölçüde uygundur. Tam uyum sağlanması zor olmayacaktır.*” 1998 tarihli ilk ilerleme raporu. Ama raporu hazırlayan uzman değiştikçe ya da dönem başkanı değiştikçe biz kaydettiğimiz ilerlemeleri aktarırken baştan almak durumunda kalıyoruz. Biraz önce raporda okudum. Raporda evet şunlar, şunlar, şunlar çok güzel ama şu noktada eksiklik var denmiş, ama aslında biz o noktayı da tamamlamışız. Bu husus önemli. Teşekkür ederim.

RIZA AYHAN: Ben çok teşekkür ediyorum. Evet. Bütün bunları anlatması gereken İktisadi Kalkınma Vakfımız var. Ne yapıyorlar onlar?

Batuhan Aktürk Tezel

İktisadi Kalkınma Vakfı

BATUHAN AKTÜRK TEZEL: Sözlerime, bu toplantıyı düzenleyen ve düzenlenmesinde emeği geçen herkese teşekkür ederek başlamak istiyorum. Gerçekten çok zihin açıcı ve çok bilgilendirici bir oturum oluyor ve İktisadi Kalkınma Vakfını davet ettiğiniz için teşekkür ederim. Kendimi tanıtarak başlayayım, ben Batuhan Aktürk Tezel. İktisadi Kalkınma Vakfında uzman yardımcısıyım. İktisadi Kalkınma Vakfı ülkemizin en eski ve köklü sivil toplum örgütlerinden birisidir. İstanbul Sanayi Odası ve İstanbul Ticaret Odası'nın ileri görüşlü vizyonu ile 1965 yılında Avrupa entegrasyonundaki gelişmeleri izlemek ve Türk iş dünyasına aktarmak için kurulan İKV, zamanla faaliyetlerini, etki alanını genişletmiş, çalışmalarını çeşitlendirmiş. Biz kısaca "Türkiye'nin AB uzmanı" olarak tanımlıyoruz Vakfımızı.

İKV'nin 1965 yılından bu yana yolculuğuna baktığımızda Türkiye-AB ilişkilerine paralel gelişmelerin yaşandığını görüyoruz. Öncelikle iş dünyasının sesi olan İKV, özellikle iş dünyasını yakından ilgilendiren Gümrük Birliği'nin son aşamasına geçilen 1995 yılı öncesinde ve sonrasında ülkemizdeki şirketleri ve KOBİ'leri bilgilendirmede aktif ve güçlü bir rol oynuyor. 1999 Helsinki Zirvesi Türkiye'nin aday ilan edilmesiyle Türkiye-AB ilişkilerinde yeni bir dönemin kapılarını açtı. Bu tarihten sonra İKV'nin de görev tanımı genişledi, oynadığı rol sadece iş dünyasının sesi olmakla kalmadı, daha geniş kitlelere AB sürecini anlatmaya başladı. O tarihten bu yana İKV, AB konusunda uzman kuruluş olarak doğru ve güvenilir bilgiyi Türkiye ve AB kamuoylarına aktarmaya, AB'de ve Türkiye-AB ilişkilerinde yaşanan gelişmeleri izlemeye ve paylaşmaya devam ediyor. Öte yandan Türkiye'nin öncü kurumlarından biri olduğunun belki de en önemli

göstergelerinden biri 1984 yılında Brüksel’de açılan temsilciliği. Brüksel’de yerleşik bir konumuyla bugün İKV Brüksel’deki AB kurumları, uzmanları, teknokratları tarafından ve çeşitli diplomatik misyonlar nezdinde Türkiye-AB ilişkileri konusunda çalışmaları yakından takip edilen, görüş ve beyanları dikkate alınan bir kurumdur.

İKV’nin Türkiye-AB ilişkilerindeki bir diğer önemi süreç boyunca doğru zamanda doğru lobicilik çalışmalarına imza attığını da unutmamak gerekiyor. Gerek ülkemizdeki farklı görüşten 200’e yakın sivil toplum örgütlerini bir araya getirerek AB reformları için hükümete çağrı yapması, gerek Brüksel’de bu sivil toplum örgütlerini Avrupalı muadilleriyle birlikte Türkiye ile müzakerelerin açılmasına destek için toplaması herkesin hafızasına kazınan girişimlerdir.

Kısaca kendimden bahsetmem gerekirse Medipol Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun olduktan sonra Marmara Üniversitesi’nde Avrupa Siyaseti bölümünde yüksek lisansımı yaptım ve şu anda Avrupa güvenliği konusunda tezimi yazıyorum. Temel çalışma alanım güvenlik, dış ilişkiler ve AB’nin Güvenlik ve Savunma Politikası. İKV’de uzman kadronun çeşitli AB politikaları konusunda bilgi birikimini oluşturması ve uzmanlaşması beklenir. Benim sorumlu olduğum fasıllardan birisi de şirketler hukuku.

Konuya dair şunları söyleyerek başlayabilirim. Benden önceki panelistler, aslında ilerleme raporlarından ve Türkiye’nin mevcut durumundan oldukça detaylı şekilde bahsettiler. İlerleme raporlarında, şirketler hukukuna dair gelinen durum, nelerin yapıldığı, nelerin yapılmadığı, nelerin yapılmasının beklendiği gibi hususların altı çizildi. 2021 Türkiye raporuna göre şirketler hukuku alanında ilerleme kaydedilmediği belirtilirken, sınır ötesi şirket birleşmeleri, yurt içi birleşmeler, bölünmeler ve devralmalar gibi önemli konularda uyum sağlanmasının gerekliliğine dair öneride bulunuluyor. Ayrıca, dijital araçların kullanımı ve sınır ötesi işlemler konularında da 2019 şirketler hukuku müktesebatına uyum sağlanması gerektiği belirtiliyor.

Altı çizilen bir diğer husus, şirket belgelerinin kamuya açıklanmasıyla ilgili olarak, tüm limited şirketler için ticaret sicillerinde yıllık hesapların yayımlanmasını gerektiren herhangi bir hüküm bulunmadığı yönünde. Raporunda, Ticaret Bakanlığının, ticaret sicili e-hizmetlerini genel kurul modülü, elektronik belge ve elektronik ilan hizmetlerini içerecek şekilde geliştirdiği belirtiliyor. Ancak, şirket belgelerinin ticaret siciline çevrim içi olarak kaydedilmesi veya limited şirketlerin ticaret siciline kayıt işlemlerinin bütünüyle çevrim içi olarak tamamlanmasının henüz mümkün olmadığına altı çizilmiş. Bunun yanında, kurumsal yönetim ve pay sahiplerinin hakları alanında, Türkiye'nin, borsada işlem gören şirketler bağlamında önemli nitelikteki işlemler ya da Çevresel, Sosyal ve Yönetişim raporlaması alanında kayda değer tedbirler aldığı da raporda yer bulmuş. Fakat bütün bunlara ek olarak hem 2021 hem de 2022 raporlarında, bence en çok dikkat edilmesi gereken şey Türkiye'nin şirketler hukuku alanında AB müktesebatına uyumda çok ileri düzeyde olduğunun kabul edilmesi. Fakat Şükrü Hocam sizin de az önce belirttiğiniz gibi, Türkiye'nin şirketler hukukunda bu kadar ileri düzeyde olmasına rağmen neden bu fasıl ve de diğer fasıllar bir türlü kapanmıyor? Aslında temel sorun bu. Şimdi hepimizin de bildiği gibi Konsey'in ve Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nin bloke etmesi sebebiyle fasılların bir şekilde kapanmasının ve hatta açılmasının önüne set çeken bir durum söz konusu ve Türkiye özellikle beş fasılda, ki bunlar 6-20-21-28 ve 32'nci fasıllardır, bu fasıllar arasında da 20. ve 21. fasıllarda yani İşletme ve Sanayi Politikaları ile Trans Avrupa Ağları'nda aslında bütün kriterleri tamamlamış vaziyette. Fakat buna rağmen bu fasıllar geçici olarak kapatılmıyor. AB'nin de Türkiye raporlarında belirttiği üzere söz konusu beş fasılda çok ileri düzeydeyiz; şirketler hukuku da bunlardan bir tanesi.

Diğer taraftan, söz konusu fasılların açılması ve kapatılmasının politik boyutuna ve bunun sebebi olan günümüzdeki algıya değinmek istiyorum. AB, Türkiye'nin, özellikle son 10 yılda, AB ekseninden çıktığına ve saptığına yönelik bir algıya sahip. AB'nin bize karşı yaklaşımı bu bakış açısına dayanıyor. Bunun aslında somut verileri de var. Türkiye'nin AB'nin dış politikasına olan uyumu her yıl biraz daha düşüyor. Türkiye'nin uyumu 2021'de %14'ten, 2022'de %7'ye geriledi. Fakat hatırlatmak gerekir ki 2010 yılında bu oran %74'tü. Dramatik bir düşüş ve sapma söz konusu. Bütün bunlara

ek olarak Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye Raportörü Nacho Sanchez Amor'un yaptığı sürecin artık işlevsiz hale geldiğine yönelik bir açıklama var. Artık alternatif ilişki biçimlerine yönelmek gerekiyor çünkü bu üyelik süreci ilerlemiyor diyor. Fakat bu alternatifler 2005'ten beri 2006'dan beri Türkiye'nin AB ile ilişkisinin en yoğun ve en pozitif ivmelerin yaşandığı, Türkiye'nin ve Türkiye kamuoyunun "artık AB'ye giriyoruz" düşüncesinde olduğu, AB'nin de birçok konuda Türkiye'nin üyeliği açısından çok önemli pozitif görüşlere sahip olduğu bir dönemde de dile getiriliyordu. Bunu ilk dile getirenlerden biri Şansölye Merkel'di. Daha sonraki süreçte Sarkozy, özellikle Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecini baltalayacak çok önemli açıklamalarda bulundu. Yani burada işin boyutunda aslında çok ciddi bir siyasi arka plan var ve bu siyasi arka plan biz neyi yaparsak yapalım, bütün fasıllarda ne kadar ilerleme kaydedersen kaydedelim, bir hayalet gibi sürecin üzerinde dolaşiyor. Bütün göstergeler olumluysen de Türkiye reformları ve mevzuat uyumlarında oldukça pozitif yol kat etmişken de "Türkiye'nin Avrupa'da değil, Asya'da olduğu"na, AB'ye üye olamayacağına yönelik söylemler fazlasıyla mevcuttu.

Devlet bürokrasisi, diplomasi, sivil toplum ve İKV gibi düşünce kuruluşları da dahil olmak üzere birçok çalışma yapıyor ve nasıl daha uyumla hale gelebiliriz sorusuna kafa yoruyoruz. Bu oldukça değerli, fakat neden ilerleyemiyoruz? Çünkü yüksek siyasette bazı şeyler çözülüyor. Kıbrıs sorunu da zaten en başat açmazlarımızdan bir tanesi. Ki belirtmekte fayda var, biz Kıbrıs sorununun çözümü ile alakalı da aslında çok önemli inisiyatifler aldık; özellikle Annan Planı'na verdiğimiz destek bunun en önemli göstergesi. Fakat Güney Kıbrıs Rum Kesimi bunu reddetti. Bunu reddetmelerinin arkasında yatan en büyük etken de AB'nin kendisi. En kritik hatalardan biri Güney Kıbrıs'ın üyeliği konusunda yapıldı. Güney Kıbrıs'ın bütün aday kapsayacak şekilde Birliğe alınacağını garantisinin referandumdan önce verilmesi, akabinde Güney'in planı gönül rahatlığıyla reddetmelerine sebep oldu. Çünkü zaten istediklerini almışlardı. Şansölye Schröder de bunun ne denli ciddi bir hata olduğunu sonraları kabul etti. Fakat iş işten geçti.

Gerek Kıbrıs sorunu gerek son dönemde Türkiye'nin reform sürecinden uzaklaşması, bunun yanında AB ve Türkiye'nin önceliklerinin

değişmesi ve Türkiye'ye diğer aday ülkelerde olduğu gibi katılım perspektifinin daha net ve açık sunulmaması bugün gelinen noktada müzakere sürecinin fiilen durduğu bir tabloyu karşımıza çıkarıyor.

Ben, yüksek lisans sürecimden önce Türkiye'nin AB'ye gireceği ile alakalı çok ümitvardım; fakat daha sonraları, özellikle bu alanda uzmanlaştıktan ve tarihsel arka planı detaylarıyla öğrendikten sonra, maalesef eskisi kadar ümitvar değilim. Tabii bu yorumum üyeliğin hiçbir zaman gerçekleşmeyeceğine dair bir analiz olarak algılanmasın. Çünkü söz konusu olgu çok da konjonktürel bir süreç. Karşılıklı iradelerin bir araya geldiği dönemlerde Türkiye ve AB ilişkileri her zaman için çok büyük ivmeler göstermiştir. Fakat ayrışmaların yaşandığı ve konjonktür olarak karşılıklı iradelerin bir araya gelmediği dönemlerde de maalesef önemli kopmalar yaşanmıştır; ki biz aslında bu kopma süreçlerinden bir tanesini tecrübe ediyoruz şu sıralar. Fakat, umuyorum ki Türkiye-AB ilişkileri ile alakalı olumlu bir sürece tekrardan girilebilir. Özellikle uluslararası siyasette hiçbir şey yüzde yüz imkansız ya da yüzde yüz olası değildir. Tabii bunun için konjonktür olarak uluslararası sistem içerisindeki değişkenlerin de sürece hizmet edecek biçimde gelişmesi ve oluşması gerekiyor. Rusya'nın saldırganlığı, Çin'in bir alternatif olarak yükselmesi, Brexit sonrası AB'nin yeniden toparlanma ve aktör olma arayışı Türkiye için önemli çıkış kapıları olabilir. Fakat kartlarımızı biraz daha doğru oynarsak ve hem sivil toplum olarak hem bürokrasi olarak hem akademisyenler düzeyinde AB'nin, Türkiye'yi almamasının maliyetinin AB için ileride ne olabileceğini çok daha iyi açıklayabilirsek, bu konuda kazanım elde edebiliriz. Bu çok zorlu bir süreç, Türkiye'nin ana ve öncelikli hedefi üyeliktir ve hem iç hem de dış siyasetini bu doğrultuda yönlendirmelidir. Çünkü bütün bir müktesebata uyum sağlamamız, yaptığımız ve yapacağımız reformlar, kendi vatandaşlarımızın yaşam standartlarının yükseltilmesi açısından çok önemli ve çok değerli. Benim söyleyeceklerim bu kadardı; dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ederiz. Batuhan Bey'e soru var mı?

Buyurun Şafak Hocam?

ŞAFAK NARBAY: Şimdi Türkiye kartlarını iyi oynamalı diye bir ifade kullandınız. Bunu biraz açmanızı istiyorum. Yani tamam yukarıda bir yüksek politika var o iradeyi ortaya koyma noktasında. Kahve arasında ben sayın Aslı Hocamlarla da görüşürken ifade ettim, Sayın Cumhurbaşkanımızın son dönemlerde ifade ettiği, malum yol haritamızı başka tarafa çevirmeye yönelik de bir açıklama var, bundan arı olarak konuşuyorum. Bizim hangi kartlarımız var? Ülke olarak da bunları ne şekilde değerlendirirsek Avrupa Birliği sürecinde mesafeyi daha hızlı kat edebileceğiz? Bunu biraz somutlaştırmanızı istiyorum.

KORKUT ÖZKORKUT: Ben de bir şey ekleyebilir miyim? Bu noktada biraz önce de dikkatimi çekti, Sayın Rektörümüzün de söylediği üzere. AB küresel bir güç değil. Yani Türkiye'nin AB hikayesine bağlılık, adil yapının Türkiye'siz olamayacağı ve Türkiye'yi ihmal eden bir Avrupa'dan da bahsedilemeyeceği; tam da bu noktalara vurgu yapmıştı. Sizin de söyledikleriniz bunlarla o kadar örtüştü ki dolayısıyla büyük siyasi irade bir yana ama, genel anlamda Türkiye bir aday ülke olarak, yani siyaseten Avrupa Birliği'ne girmeyi istiyor, talep ediyor, arzuluyor, hatta heves ediyor mu? Yoksa hani bizim için bu kadar güç dengeleri varken, yeni dünya oluşumu varken, zaten Avrupa Birliği de yavaş yavaş dağılmış; işte Brexit'ten de bahsettiniz; biz zaten olsa da olur olmasa da olur bir süreci mi yönetmeye gayret ediyoruz siyaseten?

BATUHAN AKTÜRK TEZEL: İlk soruyla başlayayım, Türkiye'nin kartları neler ve de neler olabilir? Değişen, çok kutupluya evrilen ve gün geçtikçe kaotikleşen yeni dünya düzeninde, Türkiye'nin NATO'nun başat askeri güçlerinden biri olarak oldukça önemli bir konumu var. Bunun yanında, Rusya'nın saldırganlığı da Türkiye'nin Soğuk Savaş'taki önemini tekrardan geri kazanmasına yardımcı olabilir. Rusya saldırganlık açısından oldukça öngörülebilir bir ülke. Amacı basit; zamanında elinden çıkardığı toprakları geri almak. Son 25 yıllık Rus dış politikası bunun üzerinden ilerliyor. Rus saldırganlığı bugün, yani Ukrayna ile başlamadı. 2014'te Kırım'ı ilhak ettiler. Daha öncesinde Gürcistan, Çeçenistan işgalleri vardı. Az önce de belirttiğim gibi Rusya aslında Sovyetler Birliği dağıldığından beri

kendini toparlamaya ve kaybettiği o jeopolitik toprakları geri almaya çalışan bir güç. Yani tekrardan süper güç sahnesine çıkmaya çalışan bir ülke.

Böylesine bir ortam içerisinde Türkiye kartlarını nasıl doğru oynayabilir? Türkiye'nin özellikle Batıya yakınlaşma sürecindeki en önemli kozlarından bir tanesi Soğuk Savaş ve jeopolitik konumunu kullanmasıydı. Bizim NATO'ya kabul edilişimiz de bizim AB ile olan ilişkilerimiz de hep aslında bu istikamette ilerledi. Türkiye'nin Batı'da olduğu ve Batılı müttefiklerden biri olduğu Soğuk Savaş boyunca tartışma konusu edilmedi. Çünkü Türkiye'nin Batılı olması, o dönemin şartlarında Batı'nın çok istediği ve işine gelen bir durumdu. Bugün maalesef bu durum böyle değil; fakat bu durum tekrar edebilir. Ben tarihin sürekli bir hat olmadığını ve birçok olgunun süreçler dahilinde kendini tekrar ettiğini düşünenlerdenim.

Yani birinci kozumuz, ülkemizin hala daha NATO üyesi olması hasebiyle Batılı müttefiklerden biri olması. Altını çizmekte fayda görüyorum, sadece düz bir NATO üyesi değiliz. Askeri imkân ve kabiliyetler bakımından çok güçlü ve önemli bir üyeyiz; ek olarak bölgesel bir güçüz.

İkinci kozumuz ise kritik ham maddeler dediğimiz ve büyük bir çoğunluğunun Çin ve Güney Afrika gibi aslında daha çok Batı ve Avrupa'nın dışında olan ülkelerde bulunan hatta bir kısmının Orta Afrika bölgesinde, bugün darbelerle yüz yüze kalan ülkelerde bulunan değerli madenler. Bu kritik ham maddeler aslında hem AB'nin hem de dünyanın yeşil dönüşümü gerçekleştirebilmek için elinde bulundurması gereken kritik ham maddeler. Yani bunlarla rüzgâr tribünleri de yapabiliyorsunuz, elektrikli arabaları da yapabiliyorsunuz. Birçok şeyi yapabiliyorsunuz. Bu kritik ham maddeler hususunda, kritik ham maddelerin AB'ye sağlanması ve geçişi açısından çok önemli bir güzergâh Türkiye. Ve antimon ve bor gibi kritik ham maddeler de aslında Türkiye'de bulunuyor. Bu noktada, AB ile olan ticari ilişkimizin boyutu ve de kritik ham maddeler meselesi, elimizdeki önemli kozlardan biri olabilir.

Üçüncü olarak Türkiye her ne kadar Avrupa Birliği'yle son dönemde belli başlı politik ayrışmalar yaşasa da Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren

süregelen bir Batılı devlet geleneği var. Bu hem Soğuk Savaşta bizim konumlandığımız nokta için çok önemliydi hem de sonrasındaki süreç için çok önemli. 1991-1992'den sonra da yani Soğuk Savaş bittikten sonra da Türkiye bu gayesini batılı bir devlet olma ve batıda konumlanma arzusuyla hep devam ettirmiştir. Bu 2002'de AK Parti iktidara geldiğinde de devam etti. Son yıllarda ise özellikle 2016'daki hain darbe girişiminden sonra, aslında Türkiye haklı olarak Avrupa ve Batı şüpheli bakış açısına daha çok sarıldı. Haklı olarak diyorum çünkü biz bence müttefiklerimizden beklediğimiz destekleri göremedik birçok konuda. Onun için Türkiye'ye karşı yapılan hep bir Avrupa-dışlaştırma mevcut. Ve bu Avrupa-dışlaştırma aslında karşılıklı da ilerliyor. Yani biz Avrupa tarafından Avrupa-dışlaştırıyoruz. Ama biz Avrupa'ya karşı şüpheli yaklaşmıyor muyuz? Türk siyaseti de özellikle son 10 yıldır etki-tepki mekanizması dahilinde böyle bakıyor meseleye. Avrupa'yla alakalı olsun, olmasın birçok mevzuda bütün kötülükler Batı'dan geliyor söylemi, son yıllarda iyice arttı. Bunun belli başlı haklı noktaları da var; ama özellikle iç siyaset için kullanılan söylemler de var bunun içinde. Söz konusu dilin kullanılması da ilişkileri maalesef çok yıpratıyor.

Şimdi ikinci soruya gelmek istiyorum. Avrupa Birliği bir güç mü? Türkiye gerçekten buraya dahil olmak istiyor mu? Biz gerçekten kendimizi Avrupalı olarak nitelendiriyor muyuz, konumluyor muyuz veya neden bu yapının içerisinde olmalıyız? Şöyle söyleyeyim, özellikle Brexit sonrası Birleşik Krallık'ın ayrılışı Avrupa'yı çok derinden etkiledi. Çünkü ilk defa bir devlet AB içerisinde ayrılmış oldu. Avrupa bütünleşmesi ile ilgili bu önemli bir geriye adım, bir başarısızlık AB için. Fakat şimdi Brexit'in maliyetleri ve Brexit'in aslında Birleşik Krallık'ta ortaya çıkardığı yükü de gördükten sonra Avrupa Birliği'nin iktisadi açıdan hala çok önemli bir güç olduğunu belirtmekte fayda var. Her ne kadar kritik ham maddeler konusunda veya diğer stratejik ham maddeler konusunda Çin ile rekabette geriye düşmüş olsa da özellikle iktisadi açıdan çok önemli bir güç olduğunun, hukuksal açıdan da çok önemli bir yapı olduğunun altını çizmek gerekiyor. Tabii bütün büyüklüğüne rağmen AB'nin uluslararası siyasetteki en büyük eksisi bir askeri gücünün olmaması. En önemli problemlerinden bir tanesi de bu. Onun için de birinci soruda değindiğim noktaya geri dönüyorum. Yani Türkiye'nin en büyük gücü, elindeki en büyük kozlardan bir tanesi

Avrupa'nın bir ordusunun olmaması ve Türkiye'nin çok güçlü bir ordusunun olması.

Rusya'nın bir agresifliğinde veya herhangi bir devletin agresifliğinde Avrupa'yı koruyabilecek iki devlet var aslında. Biri Amerika Birleşik Devletleri, diğeri Türkiye. Bu çok önemli bir koz Türkiye'nin elinde. Çünkü Almanya'nın zaten halihazırda bir ordusu yok. Avrupa'nın en önemli ordularından bir tanesi Fransa'nın. Fransız ordusu da özellikle aktif personel sayısı bakımından Türkiye'nin yarısı ediyor.

Şunu da belirtmekte fayda var, Fransa üzerinden kurulacak bir Avrupa ordusu da Avrupa Birliği'nin ve özellikle ABD'nin işine gelmeyecektir. Çünkü Fransa'nın zaten özellikle De Gaulle'den beri yapmaya çalıştığı şey de Fransız önderliğinde bir Avrupa ordusu oluşturmak. Yani Avrupa içerisinde, özellikle güvenlik konusunda da bir iç çatışma, ayrışma mevcut. Avrupa içerisindeki bu ayrışmayı da iyi değerlendirebiliriz diye düşünüyorum.

Diğerk kısma geleyim. Türkiye ve Türk kamuoyu AB'ye üye olmak istiyor mu? Onunla alakalı şunu söyleyebilirim; Türk halkının hâlâ daha %65'i Avrupa Birliği'ne üye olmak istiyor. Avrupa'nın içerisinde olmak istiyor. Bu tutum toplumun neredeyse birçok farklı kesimi için geçerli. Avrupa Birliği'nin hem iktisadi hem de sosyal avantajlarından yararlanmak istiyoruz; bu İKV tarafından geçtiğimiz aylarda yapılan kamuoyu araştırmasında açıkça görülüyor. Devlet olarak da böyle bir geleneğe ve hedefe sahibiz.

Sorunun son kısmına cevap vereyim. Avrupa Birliği biten bir güç mü? Bence hayır; sadece dünya değişti. Yani Avrupa, tek başına önemli bir merkez olmaktan çıktı ve çok kutuplu merkezler içerisindeki bir merkez hâline geldi. Onun için Avrupa'yı bir kenara atıp Avrupa bitti, biz diğertaraflara yönelelim düşüncesi, Türkiye için çok hayırlı olmayacaktır. Türkiye hem konumu hem de yapısı gereğiyle Avrupa'nın içerisinde konumlanabilecek fakat diğertaraftan alternatif ortaklıklara da girişebilecek bir ülke. Bu oldukça önemli bir yapısal özelliğimiz. İyi değerlendirmek gerekiyor. Fakat bu ortaklıklar, yani AB harici ortaklıklar, Türkiye'nin Batıyla olan ve Avrupa Birliği ile olan tarihsel ilişkilerine halel getirmeyecek düzeyde olmalıdır.

Yani bizim Rusya ve Çin ile olan ilişkilerimiz, AB'ye ve Batılı müttefiklerimize alternatif olacak, onlarda tehdit algısı yaratacak düzeylerde olmamalı. Çünkü söz konusu bu tutum, günün sonunda Türkiye'ye çok ciddi maliyetler getirecek yanlış bir hamle olur. Onun için burada bizim yapmamız gereken şey, tıpkı bugüne kadar yaptığımız gibi kendimizi Batılı olarak konumlamaya devam etmektir. AB adaylık sürecimiz, vazgeçilmemesi ve göz ardı edilmemesi gereken, bu doğrultudaki en önemli hedefimizdir. Fakat diğer taraftan, tıpkı AB'nin yaptığı gibi, Çin'le ticaret anlaşmaları yapmak, Çin'le iktisadi açıdan yakınlık kurmak, mesela Hindistan gibi diğer bölgesel güçlerle ilişkiler geliştirmek de zaruridir. Benim söyleyeceklerim bu kadardı bu konuyla alakalı olarak. Teşekkür ediyorum sorular için.

RIZA AYHAN: Pardon, başka soru sormak isteyen, Şükrü Hocam?

ŞÜKRÜ YILDIZ: Ben teşekkür ediyorum açıklamalarınız için. Özellikle teknik olarak 6. fasıla ilişkin bir değerlendirme yapalım istemiştik. Zaten siyasi olarak Avrupa Birliği'nin fasılları kapatmayacağı çok açık. Avrupa Konseyi'nin ek protokol kararı nedeniyle hiçbir fasıl geçici olarak kapatılmamakta. Tamamen siyasi. 20. fasıl (işletme ve sanayi politikaları) ile 21. fasıl (Trans-Avrupa ağları) teknik olarak kapatılmaya müsait, doğru mudur? Ne diyor? Ayrıca beş fasılda, ki bu fasıllardan bir tanesi de 6. fasıl, yedi adet kapanış kriteri sağlanmış.

Şirketler hukuku faslında beş tane kapanış kriteri öngörülmüştü. Bir tanesinin sağlandığını ifade etmişler. Ama sabahki oturumda gördük ki biz aslında birini değil hepsini sağlamışız. Öyle değil mi Hocam? Yani hepsini sağlamışız. Fakat biz bu sağladığımız kriterleri bir şekilde muhataplarımıza anlatamamışız. Diyor ki, "Evet, siz bir kriteri sağladınız. İşletme ve sanayi politikası bir kriteri sağladı. Tüketicinin ve sağlığın korunması bir kriteri sağladı. Mali kontrol üç kriter sağladı." Tamam, bizim faslımızı kapatmasınlar. Hiç önemli değil fakat tıpkı 20. ve 21. fasıllarda olduğu gibi teknik olarak "Türkiye şirketler hukuku alanında faslı kapatmayı hak etmiştir." desinler. "Biz kapatmıyoruz ama hak etmiştir." desinler. Çünkü biz bunu sağlamışız, gerçekten sağlamışız. İktisadi Kalkınma Vakfı da kurum olarak bu görüşte mi siz ne diyorsunuz? Teknik olarak uyumu sağladık mı? 2022 tarihli

ilerleme raporu diyor ki, “Rapor döneminde yer alan 2021 tavsiyelerinde bir ilerleme kaydedilmemesine rağmen, Türkiye şirketler hukuku alanında çok ileri düzeydedir ve söz konusu tavsiyeler hâlâ geçerlidir. Gelecek yıl, Türkiye’nin özellikle:

- *pay sahiplerinin hakları alanında, uzun vadeli pay sahipliği katılımının teşvik edilmesi de dâhil,*
- *şirketler hukuku alanındaki AB müktesebatına uyum konusunda ilerleme kaydetmesi;*

gerekir diyor ki ben bu görüşte değilim. Biz ilerleme kaydetmişiz. Yine devam ediyor:

- *AB müktesebatına daha fazla uyum sağlamak amacıyla küçük ölçekli ve mikro şirketler için finansal raporlama standartlarını kabul etmesi gerekmektedir.”*

diyor ki bunu da 2023’te yürürlüğe koyduğumuzu öğrendik. Siz ne düşünüyorsunuz?

BATUHAN AKTÜRK TEZEL: Şöyle söyleyeyim, bu az önce söylediğiniz şeyler de yani teknik bir yorum olarak gözüküyor. AB’nin ortaya koyduğu ilerleme raporları, sürecin ilerlemesi açısından maalesef bir şey ifade etmiyor. Yapılması gerekenler söyleniyor; fakat biz bunları yapsak dahi faslı kapatamıyoruz. Maalesef yine başa geleceğim. Bunun arkasında siyasi bir tutum var. Yani Türkiye’nin çok ileri düzeyde olduğu söyleniyor. Fakat ilerleyemiyorsunuz; ya da nihayete erdiremiyorsunuz süreci. AB’nin raporları da bu bağlamda, günün sonunda siyasi kalıyor.

Anlatma kısmında da İKV, AB ile yapılan temaslarda ve de Brüksel’de her şeyi anlatıyor. Fakat Türkiye-AB arasında sorunlu alanlarda tarafların daha uzlaşmacı hareket etmesi, ortak çıkarlar etrafından birleşerek süreci nasıl ileriye taşıyacaklarını ele almaları gerekiyor. Bugün müzakere sürecinde bir tıkanma yaşandığı doğrudur ancak bu iki taraf arasında tüm ilişkiler durma noktasında demek değil. Çeşitli üst düzey diyalog mekanizmalarıyla pek çok alanda taraflar bir araya geliyor, gelişmeleri ve sorunları konuşuyor. İş birliği imkanlarını artırmanın yollarını aramalıyız. Biz İKV

olarak Brüksel'deki temaslarımızda bu konulara vurgu yaparken AB'nin Türkiye'ye yaklaşımının da daha adil olması gerektiğini ısrarla söylüyoruz.

RIZA AYHAN: Var mı başka sormak istediğiniz arkadaşlar? Vaktimizi de çok iyi kullandık. Saat 13'e 8 var. Dolayısıyla toplantının verimli geçtiğini de düşünüyorum. Tam birazcık daha vaktimiz varken benim de aldığım not vardı. Bu notu biraz evvel Şükrü Hocam da doğrudan doğruya belirtti. Avrupa Birliği'ne alıp almamaları bizim için tabii siyasi bir sonuç. Biz bu Avrupa Birliği sürecine niye girdik? Acaba Avrupa Birliği'ne üye olma talebimizin esbabı mucibesi neydi? Biraz evvel siz de beyan ettiniz. Biz 1923'te Cumhuriyeti tesis ettiğimizde bir hedefimiz vardı, batılı olacaktık. Muasar devletler seviyesine gelecektik. Bu sebeple de mevzuatımızda ve idari taksimatımızda batıya benzer değişiklikler yaptık. Eğitim sistemimizi de batıya yönelik olarak değiştirmeye gayret sarf ettik ve dedik ki, batı, şu andaki dünyada adalete yönelmiş olan toplumsal yaşam düzeyini temsil ediyor. Zaten hukukun tanımı da o. Adalete yönelmiş toplumsal düzen. Yaşam düzeni olarak. Hukuk kuralları da bu düzeni sağlayacak olan kurallardır. Bizim burada biraz evvel Şükrü Hocamın da ifade ettiği o. Hukuk kurallarını yani adalete yönelmiş olan toplumsal yaşam düzenini temin edecek kuralları koymamız lazım. Altıncı fasılın kapatılması bu hususta bir adım daha ileri gittiğimizi gösterir. Ha yaparız, yapmayız, suyumuzu bulandırdı misali Avrupa Birliği'ne almayabilirler ama nasıl rekabet hukuku, toplumsal yaşam düzeyini belirli bir noktaya getirmiş ve Türkiye'ye çok büyük katkılar sağlamış, nasıl tüketicinin korunması kanunu, nasıl sermaye piyasası kanunu bu hususta bizim yaşam düzeyimize olumlu katkı sağlamışsa, eksikliklerimizi görelim. Şirketler faslıyla ilgili olarak da eksikliklerimizi giderelim. Ondan sonra alıp almamaları tamamen siyasidir görüşüne de katılıyorum. Ha biz yaptık ama sonuç alamıyoruz, giremiyoruz. Bizim için önemli olan o toplumsal yaşam düzeyine ulaşacak kuralları Türk hukukuna dahil etmek, insanımıza takdim edebilmek, verebilmektir diye düşünüyorum. Ama bundan sonra ne olur? Anlattıklarımızı iyi anlatmamız lazım. Latin Amerikalıların bir sözü var. Malumunuz mermeri delen suyun şiddeti değildir damlaların sürekliliğidir. Biz üzerimize düşen vazifeyi yapalım. Ondan sonra siyasieler anlaşmak suretiyle bizi alırlar almazlar. Biz üzerimize düşen vazifeyi yaparsak insanımıza iyi hizmet etmiş olabiliriz. Bu sebeple motivasyonunuz

eksik olmasın. Motivasyonunuzun eksik olmaması Türk insanı için fevkalade önemli. Bilhassa motivasyonunuzu yükseltmeniz gerekir. Çünkü biz şirketler hukuku ile ticaret hukukuyla ilgilenenler yeri geldiği zaman AB müktesebatına atıf yapıyoruz. Hâlbuki sıklıkla temas etmemiz ve vurgulamamız gereken hususlardan birisidir. Hepinize çok teşekkür ediyorum.

II. Oturum

Akademik Değerlendirmeler

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Rıza Ayhan

RIZA AYHAN: Zamanımız bu defaya mahsus olmak üzere biraz kısıtlı çünkü 19.00 uçağına bilet alan arkadaşların buradan 17.00'da hareket etmesi gerekir. Dolayısıyla 150 dakikamız var. 10 öğretim üyesi arkadaşımız var. Öğretim üyesi arkadaşlarımızın sunumunu 10-12 dakikayla sınırlamasını istirham edeceğiz. Hem tartışmaya hem arkadaşlarımızın sorularını cevaplandırmaya fırsat kalsın diye hemen Fülürya Hanımefendiye sözü vermek istiyorum. Buyurun.

Kuruluş Hükümleri

Prof. Dr. Fülürya Yusufoglu Bilgin - Galatasaray Üniversitesi

FÜLÜRYA YUSUFOĞLU BİLGİN: Teşekkür ederim Hocam. Ben öncelikle Şükrü Yıldız Hocama teşekkür etmek istiyorum. Şükrü Yıldız Hocam benim doçentlik jürimdeydi ve o günden beri beni her zaman için destekledi, teşvik etti, bana inandı. Ben gerçekten de size müteşekkirim Hocam. Size minnettarım, bunu her ortamda söylüyorum, şimdi de söylemek istedim. Bana güvenerek beni buraya davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim. İbn Haldun Üniversitesi'ne bu güzel organizasyon için teşekkür ediyorum. Kamu kurumlarından gelen uzmanlarımıza bize verdikleri güzel bilgiler için ve ufukumuzu açtıkları için çok teşekkür ediyorum ve çok saygıdeğer hocalarıma saygılarımı sunuyorum. Teşekkürlerimi sunuyorum.

Şimdi bizim Zehra Hocayla olan sunumumuz kuruluş. Zaten uzmanlarımızın da söyledikleri gibi aslında kuruluş en sorunsuz alanlardan bir tanesi. Biz burada oldukça ayrıntılı bir inceleme yapmaya çalıştık fakat bize tanınan sürenin sınırlı olmasından dolayı birazcık hızlı hızlı geçmek zorundayız.

RIZA AYHAN: Efendim siz birlikte sunacaksanız sizinki birazcık daha fazla olur

FÜLÜRYA YUSUFOĞLU BİLGİN: Anonim şirketin kuruluşu, hükümsüzlüğü ve yükümlülüklerinin geçerliliğine ilişkin hükümleri ayrı ayrı incelemiş bulunmaktayız.

Madde 2: Kapsam

Bu bölüm, anonim şirketin kuruluşu ile sınırlandırmıştır. Bu şirketler, Yönergenin EK-1’inde belirtilmiştir. EK-1’de şirketler ülkelere göre sayılmıştır. Kuruluşa ilişkin düzenlemeler 2012/30 EU yönergesinden aktarılmıştır.

Komisyon'un İkinci Direktife yönelik ilk önerisinde, iki nedenin anonim şirketlere sınırlama getirmesine yol açtığı belirtilmiştir. İlk olarak, bunlar ekonomik olarak en önemli şirket türünü temsil etmekte olup faaliyetleri genellikle ulusal sınırları aşmaktadır. İkinci olarak, hukuki olarak en sofistike şirket türünü temsil etmektedirler. Bu nedenle, anonim şirketlerin koordinasyonu daha yüksek öncelik taşımaktadır. Ancak aynı zamanda, diğer şirket türlerinin harmonizasyonu için de, mutatis mutandis, sağlam bir temel olması amaçlanmıştır.

Üye Devletler bu Bölümü değişken sermayeli yatırım şirketlerine ve EK I’de listelenen şirket türlerinden biri olarak kurulan kooperatiflere uygulamamaya karar verebilirler. Üye Devletlerin kanunları bu seçeneği kullandığı sürece, bu tür şirketlerin 26 ncı maddede belirtilen tüm belgelerinde 'değişken sermayeli yatırım şirketi' veya 'kooperatif' ibarelerini bulundurmaları zorunludur. **Hukukumuzda, “değişir sermayeli yatırım şirketi” Sermaye Piyasası Kanunu m. 50 ve 51 de düzenlenmiştir.**

Bu Direktifin anlamı dahilinde 'değişken sermayeli yatırım şirketi' terimi yalnızca aşağıdaki şirketleri ifade eder:

- münhasır amacı, yalnızca yatırım risklerini dağıtmak ve hissedarlarına varlıklarının yönetiminin sonuçlarından fayda sağlamak amacıyla fonlarını çeşitli hisse senetlerine, hisse senetlerine, arazilere veya diğer varlıklara yatırmak olan,
- Kendi hisselerini halka açan ve
- tüzükleri, asgari ve azami sermaye sınırları dahilinde hisselerini istedikleri zaman ihraç edebileceklerini, geri alabileceklerini veya yeniden satabileceklerini öngörmektedir.

Sermaye Piyasası Kanunu m. 50, Yönerge hükümleriyle uyumlu görünmektedir.

Madde 3: Esas Sözleşme veya kuruluş belgelerinde bulunması zorunlu bilgiler

Bir şirketin tüzüğü veya kuruluş belgesinde her zaman en azından aşağıdaki bilgiler bulunmalıdır:

- a) şirketin türü ve adı; - TTK md. 339/2-a
- b) şirketin konusu; - TTK md. 339/2-b
- c) şirketin kayıtlı sermayesi yoksa taahhüt edilen sermaye miktarı; - TTK md. 339/2-c
- d) Şirketin kayıtlı sermayesi varsa, bunun miktarı ve ayrıca şirketin kurulduğu veya faaliyete başlamaya yetkili olduğu tarihte ve kayıtlı sermayede herhangi bir değişiklik olduğu sırada taahhüt edilen sermaye miktarı, 14/e. madde hükümlerine hâle getirmeksizin;
- e) Kanunen belirlenmemiş olması halinde, şirketi üçüncü kişilere karşı temsil etmek, şirketin idaresi, idaresi, denetimi veya kontrolünden sorumlu organların üyelerinin sayısını ve atanma usulünü düzenleyen kurallar ve yetkilerin bu organlar arasında tahsisi; - tam karşılığı m. 339'da bulunmamaktadır. Bizde belirlenmesi zorunlu olduğu için, bu maddenin karşılığının kanunda bulunmaması uyumlaştırma açısından bir sorun oluşturmamaktadır.
- f) belirsiz olduğu durumlar hariç, şirketin süresi. -TTK md. 2/1

Madde 4: Esas sözleşmede, kuruluş belgelerinde veya ayrı belgelerde bulunması zorunlu bilgiler

En azından aşağıdaki bilgiler, tüzükte veya kuruluş belgesinde veya Madde 16 uyarınca her Üye Devletin yasalarında belirlenen prosedüre uygun olarak yayınlanan ayrı bir belgede yer alacaktır:

- a) kayıtlı ofis; TK m. 339/2-a
- b) taahhüt edilen hisselerin nominal değeri ve yılda en az bir kez bunların sayısı; TK m. 339/2-c
- c) ulusal kanunlara göre ihraç edilebildiği durumlarda, nominal değeri belirtilmeden ihraç edile hisselerin sayısı; - Bizim hukukumuzda her payın itibari değerinin bulunması zorunlu, itibari değersiz pay çıkartılması mümkün değil, bu nedenle bu hükmün hukukumuzda alınmaması uyumlaştırma açısından bir eksiklik değil,
- d) varsa pay devrini sınırlayan özel koşullar; - TTK m. 339/2-d, TTK md. 492-493
- e) Birden fazla hisse sınıfının bulunması halinde, her bir sınıf için (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen bilgiler ve her bir sınıftaki paylara ilişkin haklar; TK m. 339/2-d, TTK m. 478
- f) Ulusal mevzuatın her iki türü de öngörmesi halinde, hisselerin nama veya hamiline yazılı olup olmadığı ve prosedür kanunda belirtilmediği sürece bu tür hisselerin dönüştürülmesine ilişkin hükümler; TTK m. 339/2-d
- g) Şirketin kurulduğu veya faaliyete başlama yetkisi verildiği tarihte ödenen taahhüt edilen sermaye miktarı; TTK m.339/2-c
- h) Hisselerin nominal değeri veya nominal değerinin bulunmadığı durumlarda, nakit dışında bir bedel karşılığında ihraç edilen hisselerin sayısı, bedelin niteliği ve bedeli sağlayan kişinin adı; TTK m. 339/2-c
- i) Esas sözleşme veya kuruluş belgesinin veya şirketin aynı zamanda kurulmadığı durumlarda bu belgelerin taslaklarının adına veya adına imzalandığı gerçek veya tüzel kişilerin veya şirketlerin veya firmaların kimliği;
- j) şirket tarafından ödenecek veya kuruluş nedeniyle kendisine yüklenecek tüm maliyetlerin toplam tutarı veya en azından bir tahmini, uygun olduğu hallerde, şirketin işe başlamasına izin verilmeden önce;

- k) Şirketin kurulduğu sırada veya işe başlama iznini aldığı ana kadar, şirketin oluşumunda veya bu tür bir yetkinin verilmesine yol açan işlemlerde yer alan herkese sağlanan herhangi bir özel avantaj; TTK m. 339/2-e

Madde 5: Faaliyete Başlama İzni

1. Bir Üye Devletin mevzuatının bir şirketin izin almadan faaliyetlerine başlayamayacağını öngörmesi durumunda, söz konusu yetkinin verilmesi veya reddedilmesi anından önceki dönemde şirket tarafından veya şirket adına üstlenilen taahhütlerin sorumluluğuna ilişkin düzenleme yapılmalıdır.
2. Şirketin, faaliyetlerine başlama yetkisinin verilmesi şartıyla yaptığı sözleşmelerden doğan taahhütler için 1 inci fıkraya uygulanmaz.

Bu madde 13 Aralık 1976 tarihli 77/91/EEC direktifinden beri var olan, 2012/39/EU sayılı Şirketler Direktifinde de yer alan ve son olarak 2017/1132 sayılı direktifte de değişmeden varlığını sürdüren bir madde olmuştur.

Bu maddenin konulmasının amacı, alacaklıların korunması ve ulusal hukukların uyumlaştırılmasıdır.

md. 5/1 – Ana kural

Bir Üye Devlet, bir şirketin faaliyete başlamasını izne bağlayabilir. Gerekli izinler alınmadan önceki dönemde şirket adına gerçekleştirilen işlemlerden doğacak sorumluluğun da ilgili Üye Devlet tarafından düzenlenmesi gerekir.

Faaliyete başlamadan önce gerekli izinlerin alınması, şirketin tescil edilerek tüzel kişilik kazanmasından bağımsız bir durumdur. Bir şirket gerekli idari izinleri almasa dahi, bu şirket yine de tüzel kişilik kazanmaktadır. Dolayısıyla md 5, şirketin kuruluşundan, gerekli izinlerin alınması anına kadarki dönemin düzenlenmesi gerektiğini hüküm altına almaktadır.

Şirketin kuruluşundan önceki faaliyetlere ilişkin sorumluluk direktifin 7/2.hükmünde düzenlenmiştir (2009/101/EC direktifi md. 8). İzne tabi şirketlerin kurulmasından sonraki, fakat izin alınmadan önceki dönemde yapılan işlemlere ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılması gerekir. Şirketin faaliyet izni alamaması durumunda, şirket adına veya hesabına yapılan işlemlerden doğan sorumluluğun düzenlenmesi gerektiği öngörülmüştür.

Bu maddenin uygulama alanı bulabileceği bir durum, AB'nin eski üyesi Birleşik Krallıklarda mevcuttu. İngiliz 2006 tarihli Şirketler Kanununun 761/1 hükmünde, hangi şirketlerin faaliyetlerinin izne tabi olduğu belirtilmiştir. Bu kanunun 767 maddesi ile, faaliyet izni alınmaksızın yapılan işlemlerin sonuçları ele alınmıştır.

Kural olarak Türk Hukukunda anonim şirketlerinin kuruluşu herhangi bir izne tabi değildir. Ancak TTK md. 333 hükmü ile, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yayımlanacak tebliğde belirtilen şirketlerin kuruluşları izne tabi olacaktır.

Önemle ekleyelim ki, kuruluşu izne bağlı olmayan ancak ticaret siciline tescil için kanunun aradığı emredici hükümleri ihtiva etmesi gereken bir anonim şirket, TTK m. 345/2 uyarınca, üç ay içerisinde tüzel kişilik kazanamaz ise yine aynı kural uygulanacaktır.

Burada başka bir ihtimalin incelenmesi gerekir. Örneğin bir sağlık hizmetlerine ilişkin şirketin kuruluşu idari bir izne tabi olmamakla beraber, hastanenin faaliyete geçmesi Sağlık Bakanlığından alınacak hastane işletme ruhsatının alınmasına bağlıdır. Bu ihtimalde, şirketin hastane açarak faaliyete geçmesi, ruhsatın alınmasına bağlıdır.

Bu maddeye uyumun sağlanması için, yapılan işlemlerden şirketin sorumlu olacağı belirlenebilir veya şirket adına ilgili işlemi yapan kişinin sorumluluğuna gidilebileceğine ilişkin düzenleme yapılabilir. Ancak uyumun sağlanması açısından bu düzenlemelerin yapılması gerekli değildir. Hüküm AB'deki düzenlemelere uygundur.

TTK md.125 ve 371'e baktığımızda, hak ehliyeti sınırlandırması olarak kabul edilen ultra vires ilkesinin bertaraf edildiğini görmekteyiz. Artık yapılan bütün işlemlerden dolayı şirketin sorumlu olduğu kabul edilmektedir. TTK md. 371/2 hükmüne göre, temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptıkları işlemler şirketi bağlamaktadır. Dolayısıyla buradaki düzenlemelerin yeterli olduğunu düşünmekteyiz.

md. 5/2 – istisna

Yönerge md. 5/2, şirkete faaliyete başlama izninin verilmesi şartına bağlı olarak yapılan sözleşmelerden doğan sorumluluklara ilişkin olarak md. 5/1'in uygulama alanı bulmayacağı belirtilmiştir. Örneğin faaliyete başlama izni verilmediği takdirde, yapılan sözleşmedeki şart gerçekleşmemiş olacağı için, sözleşme geçersiz olacaktır. Bu istisnaya yer verilmesi, şirket adına faaliyette bulunacak kişilerin, şirketin faaliyete geçmesi için gerekli önlemleri almalarına da imkan sağlamaktadır.

AB'deki doktrin yazarları tarafından kabul edildiği üzere, md. 5, doğrudan uygulama için gerekli açıklığı içermemektedir.

Madde 6: Çok ortaklı şirketler

1. Bir Üye Devletin mevzuatı, bir şirketin kuruluşu için birden fazla ortağın bulunmasını öngörmüşse, tüm hisselerin tek elde toplanması veya şirket kuruluşundan sonra ortak sayısının yasal asgari sınırın altına indirilmesi, otomatik olarak şirketin sona ermesine yol açmaz.
2. 1. paragrafta atıfta bulunulan durumlarda, bir Üye Devletin mevzuatı uyarınca şirketin mahkeme kararı ile sona ermesine karar verilebiliyorsa, yetkili hakim, bu şirkete durumunu düzene sokması için yeterli süre verebilmelidir.
3. 2. fıkrada belirtilen fesih bildirildiğinde şirket tasfiyeye girer.

Bu hükme göre, bir şirketin birden fazla kişi ile kurulması öngörülmüşse, ortak sayısının öngörülen sayının altına düşmesi, şirketin otomatik olarak sona ermesine yol açmayacaktır. Bunun için Mahkeme kararının alınması gerekir. Ancak mahkeme kararı ile beraber şirket feshedilir.

Bu hükümle, ortak sayısına ilişkin şartlara uymayan şirketlerin sona erdirilmesinden ziyade, kurtarılması için gerekli önlemlerin alınması amaçlanmıştır. Her halükarda, ortak sayısının öngörülenin altına düşmesinin sonucu, otomatik fesih olamaz. Nitekim şirketlerin Mahkeme tarafından verilen fesih kararı ile sona erdirilebileceği belirtilmiştir.

Türk Hukukunda, AŞ tek kişiyle de kurulabilir. Bankalar Kanunu'nda ortak sayısı konusunda açık bir hüküm bulunmamakla beraber, 18/4 maddesine göre "ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemler ile izin alınmadan yapılan pay devirleri pay defterine kaydolunmaz". Bunun anlamı şudur; Bankacılık Kurulu'ndan izin alınmadan ve ortak sayısının beşin altına düşmesine yol açan işlemler şirket pay defterine kaydolmayacaklarından bu devir şirkete karşı ifade etmez.

AB Hukukunda olduğu gibi, Türk Hukukunda da tek kişilik şirket düzenlenmiştir. AB düzeyinde tek kişilik şirketlerle ilgili düzenlemeye gidilmiş ve 1989 yılında 89/667/EEC sayılı Tek Ortaklı Limited Şirketler Hakkında 12. Şirketler Hukuku Direktifi yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Direktif'in yerini 2009/102/EC sayılı Direktif almakla beraber yeni Direktif mevcut durumda esasa ilişkin herhangi bir değişiklikte bulunmamıştır. Direktifteki bazı düzenlemeler ve TTK'daki karşılıkları aşağıdaki gibidir;

- 2009/102 md. 2/2'ye göre üye devletler, bir gerçek kişinin birden fazla şirketin tek ortağı olması durumu ile tek ortaklı bir şirketin veya başka bir tüzel kişinin bir şirketin tek ortağı olması durumlarına ilişkin özel düzenleme yapabileceklerdir. TTK'da böyle bir düzenleme yok, ama bu düzenleme Alman ve İngiliz hukuklarına da aktarılmamıştır.
- 2009/102 md. 3'e göre bütün payların tek kişinin elinde toplanması sonucu bir şirketin sonradan tek ortaklı hale gelmesi halinde,

bu durumun tek ortağın kimliği ile birlikte kamuya açıklanması zorunluluğu getirilmiştir. TTK m. 338/2 ve 574/2 ile 12. Direktif m. 3'te yer alan ve şirket paylarının sonradan tek kişinin elinde toplanması halinde kamuya açıklanmasını bir yükümlülük olarak öngören hükme paralel bir düzenleme yapılmıştır.

- tek ortağın genel kurul yetkisini kullanırken aldığı kararları yazılı şekilde almasını veya bir tutanağa kaydetmesi gerekliliğini düzenlemektedir. Türk Hukukunda da alınan genel kurul kararını yazılı hale getirilmesi şartı bulunmaktadır.
- 2009/102, md. 5'e göre, tek ortak ile tek ortak tarafından temsil edilen şirket arasında yapılan sözleşmelerin bir tutanağa geçirilmesini veya yazılı şekilde yapılmasını şart koşturmaktadır. Bununla beraber üye devletlerin, söz konusu kuralı, normal şartlar altında yapılan olağan işlemler için uygulamak zorunda olmadıkları hükme bağlanmıştır. Türk hukuku da söz konusu düzenlemeden daha kısıtlayıcı bir madde kabul ederek, tek ortağın şirketi temsil etsin veya etmesin yaptığı tüm sözleşmeleri yazılılık şartına bağlamıştır (TTK 371/6). Yazılılık şartının ise, piyasa şartlarına göre günlük, önemsiz ve sıradan işlemlere ilişkin sözleşmelerde uygulanmayacağı belirtilmiştir

Madde 7: Genel hükümler ve müteselsil sorumluluk

1. Bu Bölümde öngörülen koordinasyon tedbirleri, Üye Devletlerin Ek II'de listelenen şirket biçimlerine ilişkin kanunları, düzenlemeleri ve idari hükümleri için geçerlidir.

2. Kuruluş aşamasındaki şirket tüzel kişilik kazanmadan önce şirket adına işlem yapılmışsa ve şirket bu işlemlerden kaynaklanan taahhütleri üstlenmiyorsa, bunları gerçekleştiren kişiler aksi kararlaştırılmadığı sürece sınırsız olarak şahsen ve müteselsilen ve sorumludur.

Yönergedeki Ek I ve Ek II, belirsizliği önlemek amacıyla, her Üye Ülkedeki şirketleri belirlemiştir. Maddenin birinci paragrafı, bu bölümde öngörülen hükümlerin hangi şirketlere uygulanacağını belirlemektedir.

md. 7/2, genel olarak sermaye şirketlerinde kuruluştan doğan sorumluluğu düzenlemektedir. Hüküm, kuruluş giderlerini kapsamayacak şekilde, şirket adına yürütülen bir faaliyetten doğan sorumluluğu düzenlemektedir. Kural olarak bir temsilci, var olmayan bir kişi adına hareket ediyorsa, var olmayan kişinin sorumluluğuna gidilmesi mümkün değildir.

Direktif Alman ve İtalyan hukuku temel alınarak hazırlanmış olsa da, Üye devletlerin benzer bir kuruluş şekli benimsemelerini zorunlu kılmamaktadır. Direktifte, şirketin hukuken kurulduğu ana ilişkin bir düzenleme getirmediği gibi, “ön şirket” ve bu döneme ilişkin bir düzenleme de bulunmamaktadır. Benzer şekilde, şirket ve temsilcileri arasındaki sorumluluk da Direktifte düzenlenmemiştir. Direktifin 7/2 maddesi şirketin henüz tüzel kişilik kazanmasından önceki döneme ilişkin minimum korumayı düzenlemiştir. Bu düzenlemenin amacı, şirketin tüzel kişilik kazanmasından önceki dönemde, yapılan işlemin muhatabının belirlenmesidir. Amaç, işlemin karşı tarafının sorunsuz bir şekilde muhatap bulmasıdır. Şirket sorumluluk kabul ettiği andan itibaren, hüküm uygulama alanı bulmayacaktır. Birçok ülke hukuku, henüz kurulmamış bir şirketin sözleşmenin tarafı olmasını önlemekte, ancak her halükarda işlemde dolayı bir sorumlunun bulunması yolunu tercih etmektedir.

Direktif md. 7/2, bu riske karşı minimum korumayı öngörmüştür. Eğer şirket kurulduktan sonra yapılan işlemle bağlı olmadığını ileri sürerse, işlemin karşı tarafı, şirket adına hareket eden kişiye karşı başvurma olanağına sahip olacaktır. **Şirket adına işlem yapan kişiler, ancak şirketin sorumluluk kabul etmemesi durumunda sorumlu olacaktır.** Bu şekilde şirketin sorumluluk kabul etmemesi ihtimalinde, işlemin diğer tarafı doğrudan doğruya kuruluş aşamasındaki şirket adına işlem yapanlara karşı başvuru hakkına sahip olur.

TTK md. 355/2, Direktif md. 7/2’ye lafzen birebir uymamakla beraber, Direktif’in amaçladığı korumadan daha geniş bir koruma sağlamaktadır. TTK md. 355/2’ye göre, tescilden önce şirket adına işlem yapanlar ve taahhütlere girişenler, bu işlem ve taahhütlerden şahsen ve müteselsilen sorumludurlar. Ancak, işlem ve taahhütlerin, ileride kurulacak şirket adına

yapıldığı açıkça bildirilmiş ve şirketin ticaret siciline tescilinden sonra üç aylık süre içinde bu taahhütler şirket tarafından kabul olunmuşsa, yalnız şirket sorumlu olur. TTK md. 355/2'ye göre taahhütten sorumlu olması, ancak tescilden itibaren üç aylık süre içinde bu taahhütleri kabul etmesi halinde söz konusu olur.

Fikrimizce TTK md 355/2, Direktifin 7/2.maddesine tam olarak uymadığı gibi, Direktifteki hükümlere göre daha katı bir içeriktedir. TTK md. 355/2 ile, şirketin 3 ay içinde bir karar vermesi gerekir. Eğer şirket 3 ay içinde bu konuda bir karar vermezse, işlem yapanların sorumluluğu devam edecektir. Oysa bazı hallerde bazı işlemler gözden kaçmış olabilir ve 3 aylık süre kaçırılmış olabilir. Türk Hukuku'na göre ön anonim şirket kurulduğu için şirket adına masraf yapıldığında, şirket tüzel kişilik kazandıysa artık kabul için ayrıca düzenlemeye gerek olmamalıdır. Zira kurucular zaten yeni kurulan şirketin ortaklarıdır. Bu hüküm eski TTK'dan alınmış bir hüküm olup, eski TTK zamanında var olan tedrici kuruluşun etkileri bulunmaktadır. Eski TTK döneminde bir kurucu bir de şirkete ortak olanlar vardı, o sebeple şirketin kabul etmesi anlamlıydı, fakat yeni TTK ile tedrici kuruluş olmadığından ve kurucular zaten ortak oldukları için, bir de ön anonim şirket müessesesi getirildiği için, ayrıca onay şartının aranmaması gerekir. Aynı husus hiç kuşkusuz kuruluş giderleri için de geçerlidir.

Yukarıdaki AB Direktifine baktığımızda, md. 7/2'ye göre de şirketin 3 ay içinde masrafları kabul etmesi gerektiği yönünde bir düzenleme bulunmamaktadır. Orada da, şirketin zaten yapılan masraflardan sorumlu olduğu, ancak kendisinden masrafların talep edilmesi halinde, itiraz edebileceği ve bu durumda işlemleri yapanların sorumluluğuna başvurulabileceği belirtilmiştir. Direktifteki düzenlemelere göre, alacaklı doğrudan şirkete başvurur, eğer şirket itiraz ederse, alacaklının hakkının sürüncemede bırakılmaması için, kuruculara gidilir. Bu düzenlemenin amacı, alacaklıların şirketin kuruluşundan önceki işlemlerinden dolayı mağdur edilmemesidir. TTK'daki düzenlemelere baktığımızda da, alacaklıların temelde şirketin kuruluşundan önceki işlemlerden dolayı işlemi yapanlara karşı başvuru haklarının bulunduğu, şirketin kuruluştan itibaren 3 ay içinde şirket taahhütleri kabul etmişse, bu durumda şirkete başvurulur. TTK md. 355/2'deki düzenlemenin

AB Direktifi md. 7/2 hükmündeki düzenlemeyle uyumlu olduğu ve şirketin yapılan taahhütleri kabul etmemesi durumunda, alacaklıların işlemi yapanlara başvurma haklarının bulunduğunu düzenlediği görülmektedir. Bir direktif minimum korumayı öngördüğü ve Türk Hukukundaki düzenlemeler, direktifte öngörülen düzenlemelerden daha yüksek koruyuculuğa sahip düzenlemeler olduğu için, Direktif'in amaçladığı korumadan daha geniş bir koruma zaten sağlanmıştır. Dolayısıyla maddenin AB Direktifi ile uyumun sağlanması için değiştirilmesine gerek bulunmamaktadır. Zira burada Direktifle uyum sağlanmıştır.

Fikrimizce TTK md. 355/2 ve 3'ün AB düzenlemelerine aykırı olmakla beraber, TTK'daki diğer düzenlemelere uygun bir şekilde değiştirilmesi uygun olur.

(2) Kuruluş aşamasındaki şirket tüzel kişilik kazanmadan önce şirket adına işlem yapılmışsa ve şirket bu işlemlerden kaynaklanan taahhütleri üstlenmiyorsa, bunları gerçekleştiren kişiler aksi kararlaştırılmadığı sürece sınırsız olarak şahsen ve müteselsilen ve sorumlu olur.

(3) Şirket tüzel kişilik kazandıktan sonra kurucular, kuruluş masraflarından dolayı şirkete rücu edebilirler. (Prof. Dr. Abuzer Kendigelen tarafından önerilen değişiklik).

Madde 10: Esas Sözleşme ve Kuruluş Belgesinin Hazırlanması ve Tasdik Edilmesi

Şirketin kuruluş aşamasında Üye Devlet mevzuatlarında önleyici idari veya yargısal kontrol hükümleri öngörmediyse, kuruluş belgesi, şirket ana sözleşmesi ve bu belgelerde yapılan her türlü değişiklik, gerekli hukuki şekilde düzenlenip onaylanır.

Yukarıda belirttiğimiz gibi Direktif, aslında şirketin kuruluşunu yeknesaklaştırmamaktadır. Madde 10 sadece üye Devletlerin minimum denetim ve tasdik koşulunun bulunması gerektiğini belirtmektedir.

Madde 11: Şirketin butlanının şartları

Üye Devletlerin kanunları, aşağıdaki hükümlere uygun olmadıkça şirketlerin hükümsüzlüğünü öngöremez:

- (a) iptal kararının bir mahkeme kararıyla verilmesi gerekir;
- (b) yalnızca aşağıdaki gerekçelerle iptal kararı verilebilir:
 - (i) kuruluş belgesinin düzenlenmediği veya önleyici denetim kurallarının veya gerekli yasal formalitelerin yerine getirilmediği;
 - (ii) şirketin amaçları hukuka aykırı veya kamuya aykırı olduğu;
 - (iii) kuruluş belgesinin veya tüzüğün şirketin adını, bireysel sermaye payları miktarını, ödenmiş toplam sermaye miktarını veya şirketin amaçlarını belirtmediği;
 - (iv) ulusal hukukun, ödenmesi gereken asgari sermaye miktarını belirleyen hükümlerine uyulmaması durumunda;
 - (v) tüm kurucu üyelerin ehliyetinin olmaması durumunda;
 - (vi) şirketi düzenleyen ulusal hukuka aykırı olarak, kurucu üye sayısının iki'den az olması durumunda.

Bir şirket, birinci fıkrada belirtilen iptal sebepleri dışında, yokluk, mutlak butlan, nispi butlan veya butlan sebeplerine dayanılarak sonlandırılmaz.

Madde 11, şirketin butlanını belirtilen sebeplerle sınırlandırmıştır. Bu sebeplerin dışında bir butlan ileri sürülemez.

Bu madde TTK md. 353'ten biraz farklılaşmaktadır. Zira TTK md. 353/1'de hükümsüzlük sebepleri sayılmamıştır. Sadece *şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olması halinde* şirketin hükümsüzlüğünün talep edilebileceği belirtilmiştir. Türk hukukunda şirketin fesih sebepleri oldukça muğlak ve geniş bir şekilde kaleme alınmıştır. Oysa Direktife bu sebepler 6'ya

indirilmiştir (eski direktifte daha fazla sebep belirtilmiştir). Bu sebeplerden i ve iii şekle ilişkin sepelelerdir, ii, iv, v ve vi esasa ilişkin sebeplerdir.

Yönergede belirlenen altı butlan şartından (fesih şartları), altısının değil, 5 adedinin madde metninde yer alması uyumlaştırma açısından uygun olabilirdi. (i) Kuruluşa ilişkin şekil şartlarına veya önleyici denetim kurallarına uyulmaması, (ii) şirketin amacının kanuna veya kamu düzenine aykırı olması, (iii) esas sözleşmede şirketin ünvanı, sermaye ve pay miktarı ve amacının belirtilmemesi, (iv) asgari sermaye miktarını ve ödenmesi gereken sermaye miktarını belirleyen hükümlere aykırılık, (v) kurucuların tamamının ehliyetsiz olması hususlarının varlığı, maddede yer alabilir. Buna karşılık (vi) de yer alan kurucu üye sayısının ikiden az olması şartı bizim hukukuma uymadığı için maddeye alınmaya gerek yoktur.

Bununla birlikte, TTK m. 353 de yer alan mevcut düzenlemenin Yönerge hükümlerini kapsadığı ve uyumlaştırmaya engel olmadığı kabul edilmelidir.

AB hukukunda Üye Devletler bu sebepler dışındaki sebeplere dayanarak şirketin butlanını ileri süremezler. Ancak bu sebepleri azaltma yoluna gidebilirler. Dolayısıyla Türk Hukukunda da, TTK m. 353 madde hükmü, Yönergenin 11. Maddesi hükümlerine göre yorumlanmalıdır.

11. madde şirketin butlanı ile ilgili bir madde ve burada eski yönergeye baktığımızda şirketin butlanının daha fazla sebebe bağlanabildiği görülmüyordu. Fakat burada şirketin butlanı için 6 adet sebebin kaleme alındığını görüyoruz. Bu sebeplerden ikisi şekle ilişkin şartlar 4 tanesi de esasa ilişkin şartlar. Altıncı şart aslında şirketi düzenleyen ulusal hukuka aykırı olarak kurucu üye sayısının ikiden az olması durumunda da hükümsüzlüğün, butlanın, ileri sürülebileceği söyleniyor. Fakat biraz önce de söylediğim gibi Türk hukukunda zaten böyle bir şart bulunmadığı için böyle bir sorun bulunmamaktadır ve butlan sebepleri bu 6 sebep dışına çıkarılamaz demiş Direktif'in 11. maddesi. Bizim 353. maddenin birinci fıkrasına baktığımızda sebeplerin daha genel bir şekilde belirtildiğini görüyoruz. 5 sebeple açık bir şekilde bir sınırlama yoktur fakat uygulama sırasında bunun Yönergeye uygun olarak uygulanabileceğini, yorumlanabileceğini düşünüyoruz.

Madde 12: Butlan sonuçları

1. Bir mahkeme tarafından verilen butlan kararının üçüncü şahıslara karşı dayanılıp dayanılamayacağı meselesi 16. maddeye tabi olacaktır. Ulusal kanunun üçüncü bir şahsa karara itiraz etme yetkisi vermesi halinde, bu kişi bunu ancak tarihten itibaren altı ay içinde yapabilir. Mahkeme kararının kamuoyuna duyurulması.

2. Butlan, fesih gibi şirketin tasfiyesini gerektirir.

3. Butlan, şirketin tasfiyesinin sonuçlarına halel getirmeksizin, şirket tarafından veya şirketle yapılan herhangi bir taahhüdün geçerliliğini tek başına etkilemez.

4. Her Üye Devletin kanunları, şirket üyeleri arasındaki hükümsüzlüklerin sonuçlarına ilişkin hükümler getirebilir.

5. Bir şirketin sermayesinde pay sahibi olanlar, taahhüt etmeyi kararlaştırdıkları ancak henüz ödenmemiş olan sermayeyi, alacaklılarla yapılan taahhütlerin gerektirdiği ölçüde ödemekle yükümlü olmaya devam ederler.

Madde 12, bir şirketin hükümsüzlüğünün sürecini ve etkilerini uyumlaştırır. Amacı, şirketi piyasadan çekmek ancak üçüncü taraflara olan yükümlülüklerini sürdürmektir.

Mahkeme kararıyla ilan edilen bir hükümsüzlük, şirketin tasfiyesini (Madde 12 par. 2) beraberinde getirir. Şirket, tasfiye edilene kadar varlığını sürdürür. Tasfiye, ulusal hukuk hükümlerine göre gerçekleştirilir.

Türk Hukukuna baktığımızda, TTK md. 353'teki düzenlemelerin, bu hükme aykırı olmadığı görülmektedir. Getirilen farklı hususlar, Direktif md. 12 ile uyumludur.

Kuruluş Hükümleri

Dr. Öğr. Üyesi Zehra Badak - Kocaeli Üniversitesi

ZEHRA BADAK: Çok teşekkür ederim Hocam. Ben de çok kısa şekilde değerli hocalarıma ve siz değerli katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Şükrü Hocama ve İbn Haldun Üniversitesine bu fırsatı sağladıkları için teşekkür ediyorum. Ben bu değerli hocalarımın önünde sunum yapmaktan da ayrıca heyecanlıyım ve onur duyuyorum. Çok teşekkür ederim.

Ben buradan devam edeceğim.

Esasında kuruluş işlemleriyle ilgili genel düzenlemelere baktığımız zaman aklımıza gelen bir diğer mesele yine çevrim içi kuruluş meselesiydi ki, çevrim içi kuruluşla ilgili dile getirilen problemlerin daha çok dijitalleşmeyle ilgili olduğu görülüyordu. Bizim de tespitlerimiz zaten o yöndeydi ve ilk oturumda da gösterildi ki birtakım ilerleme raporlarında görülen ve eksiklik olarak ifade edilen şeyler günümüz şartlarında aslında karşılanmış durumda. AB Yönergesinde şirketin çevrimiçi kuruluşuna ilişkin 13. maddede üye devletlerden şirketlerin çevrimiçi kuruluşunun herhangi bir yönü ile ilgilenmekle görevlendirilen herhangi bir makamın veya kişinin veya organın huzuruna bizzat çıkmalarına gerek kalmaksızın, şirketlerin kuruluşunun tamamen çevrimiçi olarak gerçekleştirilebilmesini sağlaması talep edilmektedir. Bu bakımdan bizim hukukumuzda da özellikle belgelerin dijital olarak sunulmaması ile ilgili hususlarda artık elektronik imza kolaylığıyla yerine getirilmiş halde. Çok kısa bir araştırmayla; MERSİS'in nasıl kullanılacağına ve bir şirket kuruluşunda hangi adımların izleneceğinin de yine MERSİS tarafından internet üzerinde paylaşılmış olan materyallerde adım adım çok güzel açıklandığı görülebiliyor. Bu anlamda AB'nin talep ettiği kullanıcı katılımının da sağlandığı anlaşılıyor. Bu altyapı paydaş kişilerin rahat şekilde bu

sisteme girebilmesine de imkân veriyor. Her ne kadar kanunun 335. maddesi “imzalarının noterce onaylandığı veya ticaret sicili müdürü yahut yardımcısı huzurunda imzaladığı esas sözleşmede” den bahsetse de, TTK 1526/3 ve TSY 13/S’e göre: Kanunun zorunlu tuttuğu bütün işlemler elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile yapılabilir. Dolayısıyla bu anlamda biz aslında yönergenin talep ettiği kısıtlara uygunuz.

Fakat ilk oturumda Kadir Bey'in de altını çizdiği üzere, biz şu anda topluluğun içerisinde olmadığımız için onlarla entegre olacak bir yapının içerisinde zaten değiliz. Onun da elbette üyelik gerçekleştiği zaman tamamlanması mümkün olacak. Bu anlamda her ne kadar bir eleştiri getirilmiş olsa da bizim hem Kanunumuzun 1526. maddesinin üçüncü fıkrasında hem de Sicil Yönetmeliğinin 13. maddesinin beşinci fıkrasında elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile yapılmasına imkân verilerek zaten kanunlaştırılmış olduğunu ve mevzuatımıza alındığını da görebiliyoruz.

Bunun ardından şirket sermayesi kuruluş adımıyla yer alan önemli başlıklardan biri. Bu husus Yönerge'nin 45-46 maddelerinde düzenlenmiş. Burada gösterilen asgari tutar 25.000 Euro. Elbette ki bizim karşılık tutarımız tartışılacaktır. Yani hem enflasyon sebebiyle bizim kanunumuzdaki meblağın ne olduğu, bizim kendi iç hukukumuzda tartışabileceğimiz bir mesele, hem de bir yandan belki şunu da düşünmek gerekiyor, geçen gün Şükrü Hocamla da konuşurken de değerlendirdik Türkiye, Avrupa Birliği'ne üye olduğu takdirde zaten para birimini Euro'ya çevirme gibi bir garantisi var. Dolayısıyla kanunlardaki TL bedellerinin dönüşeceğinin gözden kaçırılmaması gerekli. Yani bu çerçevede aslında uyumluluk, uyumsuzluk tartışması da bir miktar üyelik ile bağlantılı oluyor. Bunun bir uyumsuzluk olarak görülmesi bu anlamda kanaatimce çok mümkün değil.

Aynen yine Yönergenin izin verdiği şekilde bizde de nakdi ve aynı sermaye kabulüne imkân veriliyor. Bu bakımdan sermaye şirketleri için getirilmiş nelerin nakit dışı sermaye olabileceğine dair kısıtlamalar da bizim kanunumuzda zaten yer alıyor. TTK 342 ve 581'e göre, hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar Anonim Şirkette sermaye olarak konulamaz. Herhangi bir uyumsuzluk yok. Sermaye borcunun

yerine getirilmesi maddesi, 48. Madde, nakit ve nakit dışı sermayelerin ne şekilde getirileceği ve bunların nasıl değerlendirileceği konusu üzerine de hüküm içeriyor. Aranan oran %25. Bu anlamda bizdeki nakit olarak taahhüt edilen sermayenin %25'inin şirketin kuruluşu sırasında ödenmiş olması zorunluluğu (TTK m. 344) ile bizim sistemimizin de aslında Yönergeyle uyumlu bir yapı içerisinde olduğunu görüyoruz. Kalan kısmın ne zaman ödeneceğine ilişkin 48/2'de getirilen azami süre 5 yıl iken bizde bu 24 ay olarak düzenlenmiş, dolayısıyla yine uyumlu olduğunu görüyoruz.

Nakit dışı sermaye bakımından değerlemeye baktığımız zaman ise Kanunda 343. maddede bu aynı sermayenin şirkete sermaye olarak getirilmesinden önce mahkeme tarafından yaptırılacak bir bilirkişi tespitiyle değerlemesi ile tespit edilmesi isteniyor. Zaten Yönergenin 49 maddesi de idari veya yargısal bir otorite denetimi istediği için biz aslında birebir karşılıklı olarak görüyoruz. Bunun yanında raporlamaya bir istisna var bizde yer almayan (Yönerge m. 50). Ama raporlamaya istisna Yönergede dahi bir seçenek olarak sunulmuş. Bizde bunun olmaması bir eleştiri konusu olamaz. Zira ihtiyacımız yok, zorunlu değiliz ve yani bir noktada belki şöyle de bir yorum yapmak gerekebilir. Benim bir önceki oturumdan da zaten edindiğim bir izlenimdi bu. Gerek Aslı hanımlardan gerek Meltem hanımlardan Kadir beylerden. Biz Yönergede evet, zorunlu olarak almamız gereken yerler var ama bazı durumlarda da buna istisna getiriliyor. Genel olarak Avrupa Birliği'nin Birinci Yönerge, İkinci Yönerge, daha sonra onların yerine geçen 2017/1132 sayılı Yönergelerde temel bir felsefe var, biz bu felsefeyi sağladıktan sonra aslında bize getirebilecekleri bir eleştiri yok. Bu anlamda bu istisna konusunda olmak üzere yine kanun koyucunun Yönergenin felsefesini koruyarak kendi hukuk sisteminde bir kısım özel düzenlemeler yapabileceğini düşünüyorum. Bu kanaattemyim. Birazdan buna bir örnek de kanuna karşı hile meselesinde vereceğim.

Kanuna karşı hile meselesi bildiğiniz gibi bizim kanunumuzda kanuna karşı hile diye geçiyor. Aslında kuruluştan sonraki 2 yıllık süre içerisinde sermayenin %10'una karşılık gelen tutarlarda yapılacak olan malvarlığı devralmalarını konu alıyor. Yönergede 52. maddede şirketin kuruluş tarihinden itibaren en az iki yıllık süre içinde, eğer şirket, kuruculara ait olan

ve kayıtlı sermayenin en az 1/10'u değerindeki herhangi bir varlığı edinirse, bu edinimin bağımsız uzmanların değerlendirmesine tabi olması ve ayrıca genel kurulun onayına da tabi olması gerektiği, yapılan değerlendirmenin ticaret sicilinde tescil ve ilan edilmesi gerektiği, ancak bu kuralın, şirketin normal iş süreci içinde yapılan satın almalar, idari veya yargısal bir otoritenin isteği veya denetimi altında yapılan satın almalar veya borsa işlemleri için geçerli olmayacağı, öte yandan üye ülkelerin bu hükmün uygulanmasını sadece kurucularla sınırlandırmak zorunda olmadığı ve ayınların pay sahibi veya herhangi bir üçüncü kişiden alımı durumunda da uygulanmasına karar verebileceği kabul edilmiştir. Şimdi burada bizim 356. maddemizde genel bir uyum görüyoruz. 2 yıllık süre ve genel kurul onayı bu anlamda Yönerge ile birebir uyumlu. Onun yanında, şirketin faaliyetine dahil olanlar dışındaki satın almalar için idari veya yargısal bir otoritenin isteği sebebiyle veya borsa işlemleri için bir genel kurul onayı aranmadığı ifade ediliyor Yönergede. Bizim kanunumuzda bu sınırlamalar yani genel kurul onayına ihtiyaç duymayan haller, sadece iki halde gösterilmiş. Normal iş süreci yani şirketin işletme konusu içerisindeki faaliyetleri ile cebri icra yoluyla yapılan satın almalar denmiş. Fakat borsada satın almalar bunun dışarısında tutulmuş. Bu anlamda işte az önce bahsettiğim kanun koyucunun bir tercihinin orada olduğunu görüyoruz. Bunu dahil edebilir veya edemez. Tam uyumlu olmasını istiyorsak borsada gerçekleşen devralmaları da kanun maddesi olarak buraya eklemeliyiz. Ancak kanun yorumu yapılırken de tartışılabilir. Ama öte yandan bizim sistematığımız içerisinde bunun gerekli olmadığını yahut uygun olmadığını da söyleyebiliriz. Yine sermayenin onda birini aşan bedel Yönergeyle uyumlu. Bu anlamda bir farklılık Yönergede getirilen sadece kuruculardan yapılacak olan devralmalara ilişkin sınırlamalar bizde korunmamış. Bizde üçüncü kişilerden yapılacak bu anlamda sınırlı satın almaların da ve kiralamaların da dahil olduğu söylenmiş. Avrupa Birliği'ne dahil olan diğer ülkelerden de, daha doğrusu mehz kanundan da farklı olarak bizde yer alan 356 içerisindeki bir işlem kiralama işlemi. Yani bizim sistemimizde sadece satın almalar değil, aynı zamanda kiralamalar da kanuna karşı hile olarak görülüyor. Bu bir uyumsuzluk mudur diye baktığımızda 52. maddenin lafzı 'acquisition'dan bahsediyor ve bu devralınan şeyler de nakit dışı sermaye. Yönergenin içerisinde nakit dışı sermayenin bir tanımı yok ve Yönergeyle ilgili öğretilerde kalem oynatanlar bu tanımın genel olarak

üye devletlerin mevzuatına bırakıldığını, onlar bakımından nakit dışı sermaye ne şekilde kabul ediliyorsa böyle uygulanabileceğini ifade ediyor ki, bizde kira sözleşmeleri de kabul görebileceğine göre aslında maddenin gayet uygun olduğunu görüyoruz.

Çok hızlı biçimde ben bir diğer başlığım, slaytta yer almayan birleşme ve bölünmelerden de kısaca bahsetmek istiyorum. Hızlıca toparlamak amacıyla madde madde gitmeyeceğim burada.

Genel itibariyle biz birleşme ve bölünme düzenlemelerine baktığımızda ulusal ve uluslararası birleşmeler olmak üzere Yönergede ayrıldığını görüyoruz. *Cross-border* yani sınır aşan veya ulusal, ulusal olanlar “*public*” halka açık sınırlı sorumlu şirketlerden bahsediyor. Uluslararası olanlarda kapsam genişletiliyor gibi. Fakat bu Yönergenin içeriği 2017 yılındaki bu birleştirme olmadan önceki birleşmeye ve bölünmeye ilişkin yönergelelerin felsefesiyle ele alındığında da aslında Avrupa Birliği ülkelerinde sadece anonim şirketleri değil, diğer şirket türlerini de yeknesak hale getirecek. Hem milli hukuklarında hem de uluslararası anlamda sınır aşan işlemlerde yeknesaklığı sağlayacak düzenlemeler yapılmasının amaçlandığı görülüyor. Bana kalırsa biz bu anlamda onlardan bir adım öndeyiz. Zira bizim birleşme, bölünme düzenlemelerimiz sadece anonim şirketleri değil, bölünme sermaye şirketleri bakımından diğer şirketleri de içerecek ama birleşmede hem sermaye hem şahıs şirketleriyle ilgili düzenlemeler var. Bunun yanında Yönergenin bize bir artısı belki özel nitelikli birleşme türlerini daha detaylı göstermiş olması birkaç madde altında ama bunlar bizim mevzuatımıza gayet rahat derç edilebilecek kurumlar ki gerekli midir, o da tartışılabilir. Zira çok detaylı düzenlemelerimiz var.

Yönerge bakımından bizim gördüğümüz kadarıyla bir eleştiri getirilebilir. Bu eleştiri AB tarafından raporlarda dile getirilmedi diyorsunuz ama bunu tabii onlar getirmediği için bizim söylememiz doğru mudur bilmiyorum ama kendi adıma kendimizi tenkit etmek noktasında belki şu olabilir. Bu taslak birleşme sözleşmesi ve bölünme sözleşmesinin üçüncü kişilerle paylaşılması arzu ediliyor. Bu taslağın üçüncü kişilerle paylaşılmasının da kamuya açık biçimde ya internet sitesi üzerinden veya sicile tescil

edilerek yapılması isteniyor ve Yönerge diyor ki, eğer bir şirket bu taslağı internet sitesi üzerinden herkes tarafından ücretsiz şekilde ulaşılabilir biçimde açıkladıysa artık ticaret siciline tescile ihtiyaç yoktur. Bizim bununla ilgili birleşme hükümlerimiz arasında, şirketlerin internet sitelerinde bunu ilan edebilecekleri söylenmiş. Dolayısıyla Yönergenin istediği koşulu sağlamış oluyoruz ama bölünmede bundan bahsetmemişiz; bölünmede tasarının internet sitesine ilan edileceğine dair bir şey yok. Sadece şu söyleniyor; internet sitesinde bunların hangi sürede, kimlerin ve nerede gözleme sunulduğu söylenebilir, açıklanır deniyor. Bu noktada tabii Kanun kabul edildikten sonra 6338 sayılı kanunla yapılan değişiklik de aslında bu birleşmeye ilişkin bütünlüğü bozmuş olarak görünüyor. Çünkü internet sitesi olan şirketler önceden tüm şirketlerken şimdi sınırlanmış oluyor. Belki orada da bir eleştiri konusu olabilir ama genel itibariyle bana sorarsanız sonuçta üçüncü kişilere, hemen toparlıyorum Hocam, üçüncü kişilere ücretsiz şekilde ulaşma imkanını verdiğinden bence uyumsuzluktan söz edilemez. Gerçekten pay sahipliği haklarının geçişi, pay sahipliği haklarının korunmasıyla ilgili detaylı düzenlemelerimiz var. Bu anlamda bence birleşme ya da bölünmede eleştiri getiremeyiz ama çalışanların korunması alacaklılar, imtiyaz sahipleriyle ilgili hiçbir düzenlemenin olmaması belki o anlamda getirebilir.

Bunun yanında nisaplarla ilgili bir farklılığımız var. Birleşme ve bölünmede biz 151. maddedeki 3 / 4 nisabı alıyoruz ama ben burada okuma yaptığımda bunun da aslında şuradan geldiğini tahmin ediyorum. 3 / 4 nisap bizim hep mehzaz kanunlarımızdaki Almanya işte İsviçre Fusionsgesetz'den aldığımız için o nisabı almışız ama bu nisap, birleşme ve bölünme de aranan nisaplardan daha farklı. Bu anlamda ikili nisap zaten bizim kendi mevzuatımızda da birleşme ve bölünme nisapları bir eleştiri konusu olduğu için o anlamda bir değişiklik getirilebilir ama bu konuda eleştiri gelmemiş.

Hemen kısmi bölünme ile ilgili siz kısmi birleşme ve bölünme de bize söyleniyor dediğimiz için aslında orada belki dikkatlerini çekmeye, kısmi bölünme de tam olarak yönergede bizdeki kısmi birleşmeyle oradaki kısmi birleşme tam aslında birbiriyle örtüşmüyor ama bir eleştiri gelmemiş. Öte yandan kısmi bölünmenin alınmaması da ben yine bir kanun yapma tercihi olarak görüyorum. Belki kısmi bölünmedeki o istisnaları burada

uygulanmak istenmiyor ve o sebeple derç edilmedi ya da başka bir sebeple yani alınmamış olabilir gibi söyleyeceğim. Çok teşekkür ediyorum Hocam.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ederiz.

KADİR SEVİM: Kolaylaştırılmış bölünmeden bahsediyorsunuz değil mi?

ZEHRA BADAĞ: Doğru, kolaylaştırılmış bölünme kusura bakmayın.

KADİR SEVİM: Bazı hükümler dediğiniz gibi tercihe bırakılmış. Ülke burada bunu düzenlemeyi tercih etmişse şeklinde, onu bir zorunluluk olarak düzenlememiş.

ZEHRA BADAĞ: Biz mehazı doğrudan Yönergeden almadığımız için, Fusionsgesetz'deki düzenlemeleri de yani İsviçre kanunundaki düzenlemeleri de dikkate alarak, bir bütün halinde alındı. Dolayısıyla burada bize getirilecek ilk eleştiri aslında biz bunları yaptığımız sırada zaten bunu yapmak yani zaten birleşme bölünme burada değildi. Bu anlamda şu anda konuşulursa yapacağımız şey çok basit. Aslında çok minimal bir kanun değişikliği, ama genel çerçevede bakıldığında ben de yani kuruluş anlamında ve birleşme ve bölünmede, bir uyumsuzluk denebilecek bir noktada olmadığını, hatta uyumlu olduğumuz kanaatindeyim.

KADİR SEVİM: Bence o noktada bizden iyiymiş dedikleri hususlar da oluyordur böyle mevzuat değerlendirmesi yaparken.

ZEHRA BADAĞ: Çok teşekkür ediyorum

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ediyorum. Sürelerini de aşmadılar arkadaşlar. 13-13 26 dakikada tamamlamış oldular çok teşekkür ediyoruz, çok ferruatlı hazırlanmışsınız ve çok güzel olmuş. Şimdi vakit geçirmeden Sıtkı Anlam Altay kardeşimize Galatasaray Üniversitesi'ne söz vermek istiyorum.

Yönetim Kurulu

Prof. Dr. Sıtkı Anlam Altay - Galatasaray Üniversitesi

SITKI ANLAM ALTAY: Çok teşekkür ederim. Saygıdeğer hocalarım, kamunun saygıdeğer yöneticileri, saygıdeğer meslektaşlarım, hepimize çok teşekkür ederim. Bu fırsat için üniversitemiz adına da çok teşekkür ediyorum. Şükrü Yıldız Hocama bu fırsat için şükranlarımı sunuyorum. Çünkü gerçekten ben şahsen çok yararlandım bu çalışmadan. Yani bu kadar çok yararlanmayı bekliyordum ama bir de bunu yaşamak da çok mutlu etti. Çünkü bugün özellikle öğleden önce ve öğleden sonraki sunumlarla beraber ilerleyen eksende şunu gördüm: Şirketler hukuku anlamında Avrupa Birliğiyle yürütülen müzakerelerde faslın kapatılması için Türkiye fazlasıyla ciddi bir birikime sahip. Bu bilinen bir gerçektir ama bunu bu konuda çok büyük emekler veren, yıllarını bu işe vakfeden kişilerin tecrübe etmeleri daha büyük önem taşıyor. Çünkü sabahleyin çok önemli bir tespit ortaya çıktı. Denildi ki, Avrupa Birliği konusunda meşhur bir söz vardır, Türk gibi başlamak. Biz Türk gibi başladık. Bizim gibi başladık, çok da iyi devam etti. Ama şu anda bir motivasyon yok. Yani muhakkak var, bu motivasyonun sürdüğünü kıymetli kamu yöneticilerimizin açıklamalarından görüyoruz aslında ama daha büyük bir destek lazım. Yani bunun toplumsal tabana kadar inmesi lazım. Daha önceden mevcut olan taban daha kuvvetlenmeli. Çünkü Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana benimsediğimiz temel felsefe hep şu: Biz Türkiye olarak, Türk toplumu olarak çok çabuk adapte olabilen bir topluluğuz. Yani evet, bazı konularda resepsiyon yaparak bu adaptasyonu sağlıyoruz ama özellikle zannediyorum burada özel hukuk konusunda değerli hocalarım, bütün katılımcılar hemfikir olacaktır, resepsiyon yapmakla kalmıyoruz. Seksen yılı aşkın süredir uygulanan, millileşen, ulusallaşan bir ticaret hukukundan söz etmek mümkün. Uygulamacısıyla, akademisyeniyle, yargısıyla bütünleşmiş bir yapıdan söz ediyoruz. Müthiş bir

içtihat birikimi var ve aslında çok önemli bir malzememiz var. Başka ülkelerde bu kadar çok olmayan bir malzeme, hukuki sorun. Türkiye'de karşılaştığımız malzeme kadar başka bir ülkede karşılaşmak çok güç. Fakat bu malzemenin tabii niceliği de çok fazla. Malzemenin niteliği derin olduğu kadar ve bunu karşılayacak insan kaynağımız mevcut olmasına rağmen buna yeterince kaynak özgülüyor. Bunu görüyoruz.

Her alanda, başta üniversitede kendimize de eleştiri getirelim. Avrupa Birliği uyumu anlamında şirketler hukuku anlamındaki hazırlığımızın benim için ifade ettiği manayı şöyle kısaca özetleyebilirim. Bugüne kadar yaptık. Umuyorum ki bundan sonra da bu sürece. Bu toplantı da bunun çok güzel kilometre taşlarından biri. Yani bizim Avrupa Birliği sürecimiz Şükrü Hocamızın belirttiği gibi bir karşılaşma süreci. Ve bizim için önemli bir hedef noktası gibi gözüküyor. Halbuki aslında bizim hedefimiz Avrupa Birliği'nin kendisi de değil. Bizim hedefimiz her zaman çağdaş bir zeminde, evrensel bir zeminde kalmak. Avrupa Birliği bunun kerteriz noktalarından bir tanesi. Yıldız Hocam işaret ettiler. Aslında Türk Ticaret Kanunu tasarısında bunun ötesine geçilip Avrupa Birliği'nde bulunmayan hükümler ortaya kondu. Yine işaret buyurdular, tamamen katılıyorum bir gerçekçilik sorunu da vardı. Burada bütün şirketlere bunu teşmil etmekte bir gariplik vardı ama diğer yandan da baktığımızda tabii bu bir hukuk politikasıdır. Burada yer alan her katılımcının ayrı bir felsefesi olabilir, ayrı bir tasarımı olabilir. Bir yerden başlayıp belirli bir kesitten ilerlemek tercih edilebilirdi. Bu konuda hep beraber fikir yürütmeye devam edebiliriz. Çok kişisel fikirler ortaya atılabilir.

Avrupa Birliği ortaklıklar hukukunda komisyonun 2020 yılında şirketler hukuku açısından ortaya koyduğu, yansıttığı perspektif eskiden mevcut olan dört unsura ek olarak toplam yedi unsur üzerine inşa edilmiş. Çok kısa müsaadenizle aktarıyorum. Hepsi bilinen faktörler olduğu için sizleri çok yormayacağımı umuyorum.

İlki, öncelikle regülasyona tabi ama regülatörün fazla karışmadığı, sadece engellere müdahale ettiği işlevsel bir rekabeti sağlamak. Bu zaten rekabet politikalarının da bir unsuru, Meltem Hanım da işaret ettiler. Rekabet

hukukuyla da ilişkilendirilebilir ama şirketler hukukunun düzgün işlemesi için sağlıklı bir rekabet, haksız rekabetten arındırma konuları şirketler hukukunun temel amaçlarındandır.

Bir diğeri iş hukukunu da ilgilendiriyor. Dünya ekonomisi anonim ortaklıklar üzerine inşa edilmiş vaziyettedir. Anonim ortaklık miktarı küçük fakat niteliğe bakmak lazım. Nicelikte de çok yoğun bir şekilde limited ortaklıklar var, onları da göz ardı edemeyiz ve onlar için de özel bir yapıya ihtiyacımız var. Türk Ticaret Kanunu hem bunları birbirine yakınlaştırdı hem limited ortaklıkların kişisel karakteristiklerini korudu. Bu da çok olumlu bir adım. Çünkü milyonu aşan limited ortaklığımız var. Bunu hâlâ ihmal ediyoruz. Hem çalışmalarda hem genel olarak uygulamada şirketlerin problemlerine genelde muhasebeciler eğiliyor. Muhasebeciler çok değerli meslek mensuplarıdır, onlara sonsuz saygım var ama hukukçu değiller neticede. Bu çok büyük bir problem. Yani Türk Ticaret Kanunu'nda yapılan bazı değişikliklerin kanunun temel karakteristiğine uymamasından hareketle, hukukçuların katılımının ciddi şekilde olmadığını söyleyebiliyorum.

Çalışanların ortamının iyileştirilmesi de ortaklıklar hukukunun bir amacı olarak gösteriliyor. Pek tabii ki hukuki olarak alacaklıların ve ortakların durumunun korunması.

Dördüncüsü, Avrupa Birliği içindeki kişilerin dolaşımı gibi sermayenin de işlevsel bir şekilde geçişkenliği. Diğer yandan Avrupa Birliği yasa koyucusu özel hakları bulunan pay sahibi gruplarını da ihmal etmiyor. Buradan kurumsal yönetime bir geçiş veya bir göz kırpmaya söz konusu. Son dönemin çok popüler kavramı ve bizim de artık Türk Ticaret Kanunumuzda finansal standartlar anlamında yerini bulmaya başladı: Sürdürülebilirlik şirketler hukukunda temel bir amaç olarak karşımıza çıkmış durumda. Kadir Bey'in de işaret ettikleri gibi Avrupa Birliği ülkelerinin birbirleriyle ticaret hukuku uygulamaları anlamında yoğun bir etkileşime girmelerini, bunun yönetime etkilerini hemen somutlaştıralım. Avrupa şirketler hukukunun kökenindeki 4 temel standart üzerinden, doğrudan doğruya yönetim kurulunun ilişkilendirildiği husus olan sermaye yapısı İsmail Kayar Hocam'a ayrılmıştı. O yüzden ben kendi alanımın dışında tuttum ama birkaç cümle sarf edeceğim.

Meşhur Türk Ticaret Kanunumuzun 376. maddesinin yarattığı bir hukuki zemin var. Çok önemli çünkü şirketlerimizin önemli bir kesiminde nitelikli bir öz kaynak kaybı var. Bu bir vaka ve maalesef Avrupa hukukçularının da üzerinde uzlaşmadığı bir mesele var. Bu anlamda yani Avrupa Birliğine benden daha vakıf uzmanlarımız var. Burada bütün katılımcılar çok iyi bilirler ki biz Avrupa Birliği hukukunu bütünleşik bir hukuk olarak görmemeliyiz. Yönetim yapısında dual ve tekli sistem konusunda Almanı Fransızla yoğun bir tartışma içinde. Almanların karşısında bütün Avrupa Birliği üyeleri, şirketler topluluğunun yapılanması ve bir hukuk düzeyine bağlanması konusunda tartışıyor. Yine işçilerin yönetime katılması konusunda büyük tartışmalar var. Bu tartışmalardan bir tanesi de hukukçu grupları arasında cereyan ediyor. Sermaye yeterliliği meselesinde ticaret hukukçularıyla icra-iflas hukukçuları ve ifa güçlüğü anlamında borçlar hukukçuları ayrı dilden konuşuyorlar. Hâlâ bir ortak zemin bulunamadı. Bizim bir 376. maddemiz var. Bakanlığımızın çıkarttığı 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 376ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ var. Çok tartışılacak konular içeriyor. Yani iflasa düşmüş borca batık durumdaki şirkete sermaye arttırma imkanı veriyor. Sonuçlar güzel olabilir, o sevindirici ama üzerinde düşünmeye değer kesitler içeriyor.

İkinci mesele organizasyonel yapı üzerine kurgulanmış şirketin 375. maddede ifadesini bulan teşkilat yapısının kurulması meselesinde hala çifte yapının bulunması -yani Hollandalıların daha önce kullandığı şimdi kullanmadığı, Almanların, Avusturyalıların kullandığı yapı- gözetim ve yönetim kurulu ayrımı ve karşısında İngilizlerin başını çektiği monist sistem hala birbirleriyle çatıştığı için bu alanda tekil bir düzenleme yapılmıyor.

Azlık haklarının korunması vazgeçilmeyen, üzerinde hep düşünülen tartışılan konuları oluşturuyor. Azlık hakları konusunda kıymetli Yıldız Hocam işaret ettiler. Yani biz şirketler hukuku faslının gereğini yerine getirdik ve değerli uzmanların da vurguladıkları üzere ikisi de birbirleriyle örtüşüyor aslında. Hareketli bir hedef peşinde koşuyoruz. Sürekli değişen bir hedef peşinde koşuyoruz ve kendi adıma söylüyorum, bu kişisel subjektif bir görüş, azlık hakları uygulamasında sınıfta kalmış vaziyetteyiz. Bunun da sebebi aslında yönetimi tamamlayan, kıymetli Özkorkut ve kıymetli Narbay

hocalarımın anlatacakları, denetim meselesi var. Yani yönetim bir tez, bunun bir anti tezi var malumunuz. Bu antitez olmadan bu tez kendisini aynada göremiyor. Sebebi de iç denetim kültürümüzün yerleşmemiş olması. Bizde yani bunu başaranları ayırıyorum. Kamuda da başarılı. Özel sektörde de bunu çok iyi başaranlar var ama yaygınlaşmadı. Yani yönetim kendi kendisini denetlemiyor. Tamam kimse kendisinin yargıcı olamaz ama her şeyden önce raporlama kültürünü yerleştirmeyi öğrenmeliyiz. Çünkü şirketler hukukunda hala maalesef şu gerçeklik karşımıza çıkıyor. Bir duvar gibi hep seçilmiş doğrular üzerinden ticaret hukuku yapıyoruz. Yönetim seçiyor. Yıllık faaliyet raporunda inceltmiş bilgiler aktarıyor. Evet bilgi alma hakları kullanılıyor. Evet efendim, azlık hakları suistimal de ediliyor. Bu da bir vaka. Bunları da bir dengeleme ihtiyacı içindeyiz. Bunu da dengeleyecek olan da kuşkusuz ki bizim kıymetli uygulayıcılarımız. O konuda da çok değerli bir içtihat birikimi var. Yargıtay'ın, istinaf mahkemelerinin, bölge adliye mahkemelerinin, yerel mahkemelerin çok ciddi bir çabası var. Bu kadar yoğun uyuşmazlığın bulunduğu bir yapıda hem de. Ama netice itibarıyla yönetimdeki temel problemlerin önemli bir kısmının kanunda çözüldüğünü görüyoruz. Hangi anlamda? İlk olarak yönetim yapılanması anlamında Türk hukukunda 367. madde tekil yapıya da dual yani çifte yapıya yaklaşan bir organizasyona da izin veriyor. İkincisi, bu yapının nasıl oluşacağı konusunda çok net kurallar var. Gerçek ve tüzel kişi yönetim kurulu üyeliği efendim, yönetim kurulu iç yönergesi. Çok tartışıyoruz. TTK madde 371/7 işletmeyle ortaklığı, yönetimle temsili birbirine karıştırıyor ama iyi kötü bir uygulama oturuyor ama tartışılması gereken noktalar var. Yani kimler tartışmalı? Bu konuda burada bulunan çok değerli paydaşlar bu konuyu tartışmalı. Bunun yanı sıra yargıçlar, avukatlar, mali meslek mensupları da bu konuyu tartışmalı. Birinci konu bu şekilde.

İmtiyazlar da yönetim yapısının oluşumunu destekleyecek şekilde yapılandırılmış. İkinci konu öz kaynak meselesiyle madde 376 bağlamında tartışılmıştı. Türk hukukunda bu husus ele alınıyor ve risk yönetimi ile ve hocaların da birazdan ele alacağı bağımsız denetimle tamamlanıyor. Ve kanun iç denetim komitesi başta olmak üzere yapılanmaya ilişkin bize bazı perspektifler ve seçenekler sunuyor. Bu anlamda şanslı olduğumuzu söyleyebiliriz. Belki düzenlemenin yönetim kurulu hükümleri içinde olmasını yadırgayabiliriz

ama şirketin kendi paylarını iktisabı Türk Hukukunda ayrıntılı düzenlenmiş durumda. Madde 380 geldi. Madde 380 gelmeden önce finansal yardım yasağı malumunuz... 2006/68 sayılı Direktifte de Avrupa Birliği düzenlemesi değişti. Ama Avrupa Birliği düzenlemesinde de üye ülkelere alternatif hareket alanları sunuldu. Madde 380 henüz yeteri kadar tartışılmış değil. Fakat bu konuda da çok sayıda çalışma yapıldığını görüyoruz.

Ardından yönetim kurulunun karar alma süreçleri, elektronik yönetim kurulu meselesi var. Avrupa şirketler hukuku, hocalarım da bahsettikler, hemen hemen tüm işlemlerin dijitalleştirilmesini hedefliyor. Henüz bu aşamada değiliz. Yani gerekir mi? Çok tartışılabilir ama biz daha birçok işlemi yazılı olarak yapıyoruz. Bunun faydalarını da görüyoruz özellikle ihtilaflarda. Çünkü maalesef başa çıkamadığımız iki derdi henüz çözümlenemedik. Birisi haksız rekabet ikincisi hile. Hile meselesini mutlaka aşmamız lazım. Bu da ceza yargısıyla adli yargı arasında etkin bir iş birliğini gerektiriyor ve yargıya destek olmak üzere çok sayıda teknik uzman yetiştirmemiz lazım. Akademisyenler olarak, kendim için söylüyorum, bu işe yetemeyiz. Yani fayda sağlayabiliriz ama işin içinden gelen masanın öbür tarafında oturmuş, işlem yapmış kişilerin o hile işlemlerini gözetmesi gerekiyor. Çok teşekkür ederim sayın Hocam.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ederim. Sağ olun. Hemen sırada İsmail Kayar Hocam teşrif edemediler. Meşru ve kanuni bir mazereti var. Korkut Özkorkut Hocam. Buyurun Hocam.

Denetim Standartları ve Bağımsız Denetim

Prof. Dr. Korkut Özkorkut - Ankara Üniversitesi

KORKUT ÖZKORKUT: Değerli Hocam teşekkür ediyorum. Ben de Şükrü Hocama hem bu projeye başladığı hem de bizleri davet ettiği için şükranlarımı sunuyorum. Aslında bu tür toplantıları özlemiştir biz; onu gördüm ama hem zaman hem de maliyet açısından bir kayıpta mıyız sorusunu da sormadan edemiyorum; çünkü kendim bu işe ne zaman, “tabiri caizse” bulaştım 2006’da, biraz önce konuştuk.

Adalet Komisyonu toplantılarına katılmak suretiyle o zaman TÜR-MOB Başkanlığından bir talep gelmişti. Onları da temsilen, hem de akademik olarak bu toplantılara katılmaya başlamıştım. Yani neredeyse 17 yılı bitirmişiz. Benzer konuları halen konuşma sürecindeyiz.

Yavaşlıyor muyuz? Mehter adımlarını dahi atamıyor muyuz? Hani iki ileri bir geri diye bazen sormuyor değiliz. Konu bağımsız denetim ve bağımsız denetim standartları olarak bana verilmiş. Tabii bu minvalde bakmaya çalışacağım resme. Ancak tabii şunları birbirinden ayıramıyoruz gibi geliyor. Biraz önce Anlam Hoca’nın söylediği, yani yönetim kurulu, aslında kurumsal yönetim, finansal raporlama ve bağımsız denetim, bu üç sac ayağı aslında olmazsa olmaz. Özellikle şirketler hukukunun, hatta anonim şirketler hukukunun temelini teşkil ediyor. Dolayısıyla bunlar arasındaki bağlantıyı iyi kuramazsak, bunların herhangi birinde bir kopukluk olursa, ne iyi yönetim ne doğru bilgi üretme ne de sonuç alma söz konusu olur. Çünkü biraz önce konuşulmadı ama, Anlam Hocam değindi. Borca batıklık açısından baktığımızda, TTK m. 376 ve devamı, öz kaynak açısından konunun değerlendirildiği, konkordato, iflas gibi alternatiflerin azaltıldığı, İcra İflas Kanunu yönünden şirketlerin buna başvurma ihtimalleri düşünüldüğünde aslında, doğru bilgi üretiyor muyuz, üretmiyor muyuz konusu akla gelmektedir.

Yine mahkemeler önünde şirket davalarının çok sıklıkla açılıyor olması karşısında, özellikle azlık pay sahiplerini koruyan bir konumda olmaya çaba harcıyoruz. Bunlar işçi gibi zayıf durumdadır, dolayısıyla şirketin çoğunluğuna karşı koruyalım gibi kural olarak hiçbir altyapısı olmayan bir yaklaşımdan gelen, hatta bazen maalesef Bakanlık görüşlerine de yansıyan; kar varsa dağıtın azlık parasını alsın ondan sonra davasını açıyorsa açsın gibi bir düşünce var. Ama gerçek manada şirkette kar var mı yok mu bakmanın bir önemi yok. Kâr dağıtılabılır mı? Türkiye'de kâr dağıtım kültürü nedir, ne olmalıdır? Sorularına da cevap bulmadan sadece mazlumu koruma yaklaşımının şirketler hukukundaki ortaya çıkmış halini de görüyoruz. Özellikle burada baktığımızda tabii kâr dağıtımını deyince hangi kâr sorusu akla geliyor? Bugünkü kısa sunumumda yapabildiklerimiz, yapamadıklarımız ana ayrımı üzerinde bir şeyler söyleme gayreti içinde olmayı düşünüyorum. Yapabildiklerimize bakacak olursak, müktesebata uyum açısından aslında Kurumu da kurduk, standartları da çıkardık, hatta uygulanıyor. Sicile kadar hepsi uygulanıyor ama, acaba yapamadıklarımız neler? Onları da bulma gayreti içinde olmalıyız diye düşünüyorum.

Bu açıdan baktığımızda kâr dağıtımını söz konusu olduğunda, hangi kâr sorusu akla geliyor, bu da hangi bilanço sorusunu akla getiriyor. Çünkü neden? Sermaye Piyasası Kurulu açısından dahi baktığımızda -dolayısıyla Aslı Hanım da sağ olsun dile getirdi ve neyi uygulayacağız dedi-, TMS/TFRS, yani Muhasebe Standartlarını uygulamamız esas. Buna göre şirkette bir kâr varsa acaba dağıtılabılır miyiz? Çünkü diyoruz ki, daha çok değerlendirme ölçütüne dayandığı için muhasebe standartları (TMS/TFRS), Vergi Usul Kanunu (VUK) göre bize daha çok bilgi sunuyor. Bu da ne demek? Şirket, şirketi yönetenler, pay sahipleri, tüm paydaşlar daha çok bilgiye sahip olup bu bilgileri analiz etme imkanına kavuşuyorlar. Başta da o yüzden bu konu esas itibarıyla bir bilgi üretme arayışına dair bir çabanın ürünü diye ifade etmeye çalışmıştım. Şimdi bu bilgi üretiminde geldiğimiz noktada bir halka açık şirket hatta borsa şirketisiniz. Dolayısıyla hangi bilanço dediğimizde TMS/TFRS'ye göre hazırlamış olduğunuz bilançoda kâr varsa bu kârı gönül rahatlığı içinde dağıtılabiliyor olmanız lazım. Bugün için bu mümkün mü? Hayır. Peki neden? Esas itibarıyla Türkiye'de biraz bankalar hariç, finans kuruluşları hariç, bütün finansal tablolar önce Vergi Usul Kanunu'na göre

hazırlanıyor? Biraz önce dediğimiz gibi Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine göre buradaki yaklaşık 80, 100 tane değerlendirme anlayışından hareketle bilgi üretiyorsunuz ve bu bilgiye göre kâr varsa, bu kârı dağıtmakla mükellefsiniz; çünkü Maliye Bakanlığı'nın VUK m.175 ve Mükerrer m.257 hükümlerine göre yetkisi söz konusu. Oysa bilançonuzda, TMS/TFRS yani Muhasebe Standartlarına göre daha çok kâr var. Şimdi ne olacak?

Yani Vergi Usul Kanununa göre 10 birim burada kâr görünüyor, oysa Muhasebe Standartlarına göre aslında 100 birim kar var. Hangisini dağıtacağız? Sermaye Piyasası Kurulu bu konuda bir düzenleme de yapamıyor ve bu konuda diyor ki; -kendi kâr dağıtım rehberinde- yasal olanı, -parantez içinde- Vergi Usul Kanununa göre dağıtılması gerekeni dağıtıyor. Sermaye Piyasası uygulaması yapan bir Kurumda, bağımsız otorite olan bir Kurum tarafından da bunun denilmesi, yabancı sermaye ve yabancı yatırımcının da gelmesi beklenen bir piyasada, halka arzların gelişmesi için beklenen piyasa için ciddi bir soru işareti. Daha farklı bir örnek açısından, Vergi Usul Kanunu'na göre kâr yok ama Muhasebe Standartlarına göre kâr var. Sıfır; burası zarar görünüyor. Oysa Muhasebe Standartlarına göre 100 birim kâr var. Yabancı yatırımcı genel kurula geldi diyor ki kârımı dağıt. Ne yapacağız?

Böyle bir durumda şirketin kârını dağıtmak mümkün değil çünkü; ya Maliye Bakanlığı şirketi incelemeye alırsa? Aksi mümkün mü? Yani o da stoklar nedeniyle bazen çıkma ihtimalinin olduğu dile getiriliyor. VUK'a göre kâr çıktı ama Muhasebe Standartlarına göre şirket zararda. Bu kârı dağıtabilir miyiz? VUK ve Maliye Bakanlığı uygulaması bakımından hiçbir sorun yok. Çünkü Maliye Bakanlığı'nın bu kapsamda bir denetimi söz konusu değil. Oysa bu ne demek? Aslında matematiksel olarak (olmayan bir kâr) sermayeden iade ediyorsunuz anlamına gelecektir. Gerçek bilgiye dayanarak bakmadığınız ölçüde yani Maliye Bakanlığı denetiminde olmayacağı için kârımı rahatça dağıtım dediğiniz anda aslında şirketin sermaye yapısını, hatta bilançosunu bozuyorsunuz demektir. Şimdi bu da işte bilgi üretiminin nasıl olması gerektiği sorusunu akla getiriyor. Bu ikilemde, maalesef bilançonun teklifi ilkesi olarak Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yazan temel ilkeyi bugüne kadar maalesef hala sağlayamadık. Tabii bunun nedenlerine indiğimizde, bunun nedenlerini iyi anlamak gerektiğini düşünüyorum.

Çünkü bu neye yansdı? 6335 sayılı Kanun'un çıkarılmasının da temel sebebinin oluşturdu. Buraya baktığımızda bunu işte SPK gibi BDDK gibi bağımsız idari otoriteler, niye yapamadılar ve hâlâ iyi yapamıyorlar? Ki yabancı yatırımcı beklediğimiz halde. Aslında Türk Ticaret Kanunu'nun tasarımı olarak hazırlanırken kurumları mümkün olduğunca sadeleştirmek ve yetki çatışmalarının önüne geçmek gibi bir amacı da vardı. Tasarımın temel 5 hedefinin dışında da satır aralarında bunlar ortaya konulmuştur. Fakat bizde bu düzenlemeler, yeni yeni kurum, yeni yeni yetki alanları, yeni yeni çatışma alanlarını doğurdu. Şimdi baktığımızda çok kısa söyleyeceğim. Halen Vergi Usul Kanununun 175. maddesi ve mükerrer 257. maddesindeki Maliye Bakanlığı'nın "*muhasebe usulünü seçmede serbestlik*" başlığı altında muhasebe standartlarını belirleme yetkisi açıkça duruyor. Şimdi bu durduğu takdirde aslında ta 2001'de Sarbanes-Oxley Kanunu'nda Kamu Gözetim otoritelerinin ortaya çıkması, bunun da Avrupa Birliği'ne ve tüm dünyaya yayılması esprisine de baktığımızda, aslında PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) dediğimiz kamu gözetim otoritesinin kuruluş felsefesinde tamamen bağımsız ve tarafsız düzenlenmiş olması karşısında, bu yeni yapının Amerikan Anayasasına aykırılığı da tartışıldı.

Bu kapsamda PCAOB üyelerini, Amerikan Başkanının bile görevden alma yetkisinin olmaması nedeniyle - bağımsız olması gereken bir Kurul şeklinde bu yapının teçhiz edilmesi - Amerikan Anayasası yönünden de tartışıldı. Ve buna göre bir tepki kanunu ve düzenlemesi olarak Sarbanes Oxley Kanunu'nun getirilmiş olduğu görüldü. Bunun tabii Avrupa Birliği Direktifine yansması, sonra tabii benzeri üye ülkeler ve bizim gibi ülkelere yansımaları söz konusu oldu. Ama biz henüz bu bağımsızlığı da tarafsızlığı da sağlayamadık. Bu düzenlemeler bu kadar sert mi olmalıydı? Çünkü Amerikan Anayasa Mahkemesi de kararında bir iki küçük noktayı iptal etse de ana düzenlemeyi esas itibarıyla Amerikan Anayasasına aykırı bulmadı. Çünkü bu kurulu ABD'nin Sermaye Piyasası Kurulu (SEC / Stock Exchange Commission) atıyordu. Hatta PCAOB üyelerini atama yetkisini haiz SEC üyelerinin ücreti PCAOB üyelerinin ücretlerinden daha düşüktü. Bu Kurum bağımsız ve tarafsız olup görevden alma kriterleri de çok daraltılmış idi. Bir de tabii ülkemizde bu sistemi Türkiye'ye alıştırma yetki açısından Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK)

oluşturulurken, tüm yetkilerin hepsi bizde olsun aman biz kullanalım anlayışı da hakim oldu. Şimdi biraz önce arkadaşlarım da dile getirdi:

Bir, Muhasebe Standartlarını dünyadan çevirip yayınlama yetkisi bizde olsun.

İki, bağımsız denetim standartlarını da çevirip yayınlama yetkisi bizde olsun.

Üç, bağımsız denetim kuruluşlarını yetkilendirme, gözetim ve kontrol yetkisi de yine bizde olsun.

Şimdi tabii Ticaret Kanunu henüz yürürlüğe girmeden 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çıktığında baktık, -ilgili ya da ilişkili bakanlık gösterilmemişti- acaba bu bakanlık hangisi olacak? Adaylıkta üç bakanlık vardı. Biri Ticaret Bakanlığı idi. Diğeri -işte sanıyorum o zaman Başbakan Yardımcısı olan Sayın Babacan'a bağlı olan- Devlet Bakanlığının ilişkilendirilmesi idi. Üçüncü ihtimal de Maliye Bakanlığı. Hepimizin karşı çıktığı, aman olmasın dediği Maliye Bakanlığı ile Kurum'un ilişkilendirilmesi idi. Hiç tartışmasız konu geldi. Hemen üçlü kararnameyle o zaman Kurum Maliye Bakanlığıyla ilişkilendirildi. E bu takdirde bakıyorsunuz Maliye Bakanlığının bağımsız ve tarafsız olması gereken bu idari otorite üzerindeki yetkisi bir vesayet ilişkisi midir? Konu bir anda idare hukuku alanına giriyor. Burada da karşımıza 3046 sayılı Kanun çıkıyor. 2011'de sanıyorum bir anda Kanun Hükmünde Kararnameler dönemi yaşandı. 80-100 tane Kanun Hükmünde Kararname çıktı. O sıra 3046 sayılı Kanuna da bir 19A maddesi eklendi. Bu bakanlıkların yapılanmasına ilişkin Kanunu idi; sonra çoğu hükmü yürürlükten kaldırıldı. Bakan Yardımcılarının Mali Hakları ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun adını aldı. Ama orada bir 19A maddesi getirildi. Hatta 19A maddesiyle önce birinci cümle sonra ikinci cümle eklendi. İlgili ilişkili bağlı ifadelerinin hepsinin aynı anlama geldiği düzenlendi. Yani halen söylüyorum aynı anlama gelir. Dolayısıyla ilgili bakan, ilgili ilişkili bağlı kurulun tüm faaliyet ve işlemlerini denetlemeye yetkili hale gelmiş oldu. Dolayısıyla bugün tüm kamu idare otoriteleri, daha doğrusu bağımsız idari otorite olarak isimlendirdiğim başta en popüler SPK, BDDK, EPDK diye bahsedilen Kurumların tamamı, artık ilgili bakanlıklar yönünden vesayet kurumu hâline getirildi. Dolayısıyla bağımsız denetimde temel

olarak, Kamu Gözetim Kurumu oluşturulurken Kamu Gözetim Kurumunun bu bağımsız ve tarafsız olma gerekliliğine tamamen uyulması büyük önem taşımaktaydı. Zira bu kapsamda bağımsız ve tarafsız olmanın şu anlamı vardı; Kurum, firmalardan bağımsız-tarafsız olacak, belli lobilerden bağımsız-tarafsız olacak, iş çevrelerinden bağımsız-tarafsız olacak, Siyasetten bağımsız-tarafsız olacak ki, hakem görevi görecektir ve bir şirketteki bilginin doğru üretilip üretilmediğine nezaret edecek; kişileri atamada, gözetlemede ve sonrasında da bunlar hakkında gerekirse hani idari tedbirlerin uygulanmasının uygun olacağı konusunda layıkıyla hareket edebilsin. Şimdi maalesef bu kurgu baştan istenilen şekilde oluşmadı. Bunun yansıması da TTK'nın yürürlüğe girmeden 6335 sayılı Kanun değişikliğiyle, hatta yürürlüğe girmesine birkaç gün kala, büyük ölçüde değiştirilmesine yol açtı.

Finansal raporlama, bağımsız denetim ve diğer denetimine ilişkin tüm hükümlere bu değişiklik yansıdı. Dolayısıyla aslında bize özgü olan, -hatta Sermaye Piyasası Kurulu'nda bir toplantıda dile getirilmişti- ilk defa bir kanun hükmü ihraç ediliyor olması ihtimali de bu şekilde ortadan kaldırılmış oldu. Aslında Avrupa Birliği'nin tüm üye ülkeleri bu yeni getirilmekte olan işlem denetçisi nedir, nasıl bir uygulama olacak? Denetçinin işlem özelinde ayrıca bir işlem denetimini sağlayacak olması, bir fonksiyon icra edecek mi gibi sorular cevapsız kaldı. Bu işler mi işlemez mi denilirken, mesele medyaya da yansıdı ve o zamanın ilgili Bakanı ve TOBB Başkanı arasında geçen diyalogla kendisinden bir ricada bulunuldu ve bu düzenleme hiç uygulanmadan kaldırıldı. Bir anda gazetelerde, dergilerde ve ekonomi haberlerinde Türkiye, beş buçuk milyar dolarlık bir denetim yükünden işletmelerini kurtardı diye haberler de yapıldı. Aslında hiç uygulanmadı ki ne zaman yük getirecekti?

Şuna geleceğim Hocam ben; çok kısa söylemek istediğim, bugün sayılar açısından baktığımızda, biraz önce Hocam da değindi, -Bakanlıktan aldığım sayılar- 199.000 anonim şirket var. 1.210.000 limited şirket var. Şimdi bağımsız denetim özellikle bunları sermaye şirketi olarak ilgilendiriyor. Peki kaç şirkette bağımsız denetim yapılıyor? Yaklaşık 16.000 şirkette bağımsız denetim yapılıyor. Bunlar da tabii oldukları için mi, kurum uyardığı için mi? O da net değil. İsteğe bağlı denetim bu sayının içinde tahmin ediyorum yok.

Ne kadar bağımsız denetçimiz var? 2001 rakamları, istatistiklerden gördüm. Hani yanılsam düzeltin orada 15.900 küsur SMMM gerçek kişi denetçi, 3099 yani yaklaşık 4.000 YMM denetçi olmak üzere toplamda, 19.000-20.000 civarı denetim yetkisi almış kişi var. Ama sicile baktığımda bağımsız denetim resmi sicilinde, denetçi resmi sicilinde 17.249 kayıt görünüyor. Denetim üstlenen denetçi, yani bizzat denetim faaliyeti sürdürmekte olan gerçek kişi sayısını ise yaklaşık ellilerde gördüm. Burada bir tuhaflık var ve o kaç onu size de soracağım, öyle mi? Şu manada hani söylüyorum, bağımsız denetim kuruluşu da, özellikle tüzel kişi bağımsız denetçi de yaklaşık herhalde 500-600'ler civarında, belki daha da az. Çünkü 2021 rakamı 353; istatistikteki sayı belki düşmüş de olabilir bilemiyorum.

ŞEYDA ADAK KIZILHAN: Biz yönetmelikte bir düzenleme yaptık. Onun için denetim üstlenen denetçi dediğimiz aslında ekip kurmak zorunda. Evet biz 5 kişilik denetim ekibiyle bir denetimin yapılmasını ön görüyoruz, onun için de genelde şirketleşmeye gittiler. Yani denetim üstlenen denetçinin sayısının az olma nedeni o.

KORKUT ÖZKORKUT: Şuna geleceğim. Gerçek kişi tüzel kişi denetçi açısından baktığımızda Ticaret Kanununda

ŞEYDA ADAK KIZILHAN: Bir de gayri faal var Hocam.

KORKUT ÖZKORKUT: Esasen istatistik veriler, değerlendirilmeye açık. Ama şunu yaptık, bağımsız denetim organını kaldırıp bağımsız denetim faaliyetini şirketlerin yaklaşık % 2'si de olsa sayısal olarak, bağımsız denetimin bir kültür olarak gelmesi için de önemli bir merhale kaydettik. Bu yönüyle denetçinin atanması, denetçinin görev yapması, denetim raporunun oluşturulması, özellikle görüş yazıları da dahil olmak üzere sorumluluğa kadar giden ilginç hükümler getirilmiş oldu. Bu bağımsız denetim düzenlemeleri, genel kurulu ilgilendiriyor, yönetim kurulu ibra ile ilgili, finansal tablolar yani her konuda bilgi üretim ve yönetimi açısından önem arz ediyor ve sonunda aslında bağımsız denetim açısından... Peki ne yapamadık? Sorusuna geldiğimde yavaş yavaş özellikle denetimin layıkıyla yapıp yapılmadığı, yani denetimin kalitesinin uygulanıp uygulanmadığı veya

kaliteli olarak uygulanıp uygulanmadığı sorusunu sormaya ve tartışmaya yavaş yavaş başladık. Bunu az sayıda şirketle göreceli olarak yapıyoruz şu an için; ancak bu yeterli mi? Çok daha ileri olmalıydı. Neden bunu söylüyorum Hocam. Son sözlerim, çünkü ilk beklentide Şükrü Hocam da bir eleştiri olarak dile getirdi; tüm şirketlere bağımsız denetim gelebilir mi ya da finansal raporlama uygulama zorunluluğu gelebilir mi? Zaten aslında Ticaret Kanunu'na dikkatli bakarsanız, ilk taslakta böyle bir beklenti yoktu. Ama hedef; zaten 64. maddeye de bakarsanız, özellikle de 88. maddenin ilk hâline; tüm ticari işletme işletenler dediği için aslında bu bilgi üretiminin küçüğünden büyüğüne, yani gerçek kişiden itibaren doğru bir finansal raporlama veya bilgilendirme arayışının içine girmesine ulaşılmaması yönündeydi. Ama biz başta da dediğim gibi hala Maliye Bakanlığı'nın bu iki maddedeki yetkisini muhafaza ediyoruz ve bu yönde de herhangi bir gelişme yok. Ama olumlu olan; en azından şu son söz, onu müsaadelerinizle söyleyeyim Hocam; dile getirdik, “küçük ve orta veya mikro işletmeler için de muhasebe standardı oluşturuldu.” Dolayısıyla aslında ticari işletmeler kapsam dışı kalmadılar. Dolayısıyla TTK m.397/5'te Ticaret Bakanlığı'nın yarattığı etki halen varlığını korumakta.

Yani denetimsiz kalan şirketleri de en azından anonim şirketleri de denetime alalım anlayışı o ilgili yapıdan altı ay sonraki bir düzenleme arayışındı. Bugün tabii Kanun'un yürürlüğünden hemen sonra 1.1.2013'te yürürlüğe girmesi gereken bağımsız denetime ilişkin yönetmelik çalışmalarının yeniden devreye girme arayışının hızlandırılmış olması heyecan yaratmış bulunmaktadır.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ederiz Hocam. Arkadaşlar.

HATİCE SEVDE OCAK: Burada bu konuyla ilgili bir şey söylemek istiyorum. Burada tüm şirketlerin denetime tabi olması gibi bir şey vardı. Ama bahsettiğiniz gibi büyük tepki toplayınca belli şirketler, belli büyüklüğün üzerindeki belli şartları sağlayan işletmeler bağımsız denetime tabi tutuldu. Bu kriterler aslında yıldan yıla düşürülüp kapasite ve denetime tabi olan işletme sayısı arttırılmaya çalışılıyor. Kurum tarafından bunu yapmaya çalışıyoruz. Bir de bağımsız denetime tabi olmayan yani o yasal sınırlar

uyarınca tabi olmayan anonim şirketlerin denetlenmesine dair Ticaret Bakanlığının yönetmelik çalışması var. Belki siz de biliyorsunuzdur. TTK uyarınca zorunlu denetime tabi olmayan işletmelerin denetimi için çalışmalar var. Yani tam bir bağımsız denetim değil ancak daha sınırlı ya da daha az maliyetli olacak yönde bir şey var. Bağımsız denetime tabi olma durumları var. Hatta onun için bizim bir denetim standardımız da -yani yurt dışında şu an daha tamamlanmamış “Daha Az Karmaşık İşletmelerin Finansal Tablolarının Denetimine İlişkin Bağımsız Denetim Standardı” var. Yayımlandığı zaman Türkiye’de de yayımlanacak, ona ilişkin çevirilerimiz de var. Ve Ticaret Bakanlığıyla dediğim gibi o zorunlu olarak bağımsız denetime tabi olmayan ama Ticaret Bakanlığının istediği, onların da kapsamı genişletmek istediği işletmeler için bizim uygulanacak standardımız da var. Ticaret Bakanlığı kabul ederse ve kanunen bu şirketler için zorunlu tutarsa ya da belli kıstaslar ölçüsünde onlara da bağımsız denetim getirirse o kapsam daha da genişleyecek aslında.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ediyorum. Zamanı denetleyemedim bu sunumda haberiniz olsun.

Denetim

Prof. Dr. Şafak Narbay - Sakarya Üniversitesi

ŞAFAK NARBAY: Hocam Korkut Hocam benim de kullanacak olduğum zamanı kullanma hakkını haiz çok özür dileyerek söylüyorum. Çünkü Şükrü Hocama ben özel denetim mi çalışayım Hocam diye sorduğumda, kendisi bana, sen genel olarak denetim çalış deyince zannettim ben tek başıma denetim çalışacağım ama Korkut Hoca'yı görünce Korkut Hoca varsa denetim ondan soruluyor diyerek onun temas etmediği konulardan söz ederim diye düşündüm. Dolayısıyla Korkut Hoca süreyi aşmadı. Benim söyleyeceklerimi de zaten söylediği için biz birlikte zamanı kullanmış olduk Hocam.

RIZA AYHAN: Tamam, bu şekliyle zamanı da denetleyebilmişim. Ama Hocamın da bir iki kelamı vardır.

ŞAFAK NARBAY: Öncelikle en kalbi duygularla selam ve saygılarımı sunuyorum. Rıza Hocam, hani Fülürya Hocam Şükrü Hocamdan bahsetti. Şükrü Hocamın bizdeki yeri ayrı. Rıza Hocamın daha ayrı. Zira benim doçentlik jürimde bulundu ve kıymetli Hocamın rahle-i tedrisinden geçmiş birisi olarak burada bulunuyorum. Öncelikle sayın Prof. Dr. Şükrü Yıldız Hocama da böyle bir bilimsel toplantıda işin mutfağında olan değerli çalışma arkadaşlarımızla bizi akademisyenler olarak bir araya getirdiği için teşekkür ediyorum. İbn Haldun Üniversitesi Rektörlüğüne de ev sahipliği için. Gerçekten kıymetli Korkut Hocam son derece önemli meselelere temas etti. Kamu Gözetim Kurumundan gelen değerli arkadaşlarımız da temas ettiler.

Şimdi ben bir iki hususu ifade edeceğim. Öncelikle 6102 sayılı TTK m. 397/5'te, önceden Gümrük ve Ticaret Bakanlığının hazırlayarak Bakanlar Kurulunun çıkaracağı yönetmelikten söz ediliyordu, değişiklik yapıldıktan sonra Cumhurbaşkanlığı yönetmelik düzenleyecek şekline dönüştürüldü. Dolayısıyla bu bağımsız denetimin dışında kalmış olan anonim şirketler çıkarılacak, muhtemel olarak önümüzdeki yıl çıkarılacak gibi. İşte sizlerin yapacak olduğu çalışmalar neticesinde gelinecek mesafenin sonunda çıkarılacak olan o yönetmelik artık Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak.

Yine Kamu Gözetim Kurumu'nun temsilcilerinin ifade ettikleri gibi, bizim de tespitlerimiz çerçevesinde bağımsız denetime tabi şirketlerin sayısı, ölçütlerde yapılan her bir değişiklikte artıyor Hocam, yani bağımsız denetimle ilk ölçütün öngörüldüğü tarihten bugüne baktığımızda her yeni değişiklikte bağımsız denetime tabi olacak şirketlerin kapsamının genişletildiğini görüyoruz. Bu da önemli bir tespitimiz bizim açımızdan tabii. Ancak m. 397/5 çerçevesi içerisinde bu kadar anonim şirket bu kadar limited şirket ve bu çerçeve içerisinde bağımsız denetim kültürünün henüz tam anlamıyla yerleşmemiş olduğu vakası da ortada bulunuyor. Şükrü Hocam tabii yine son derece önemli bir şekilde ifade etti. Yani küçük ve orta ölçekli işletmelerin bağımsız denetime tabi olması gibi bir zorunluluk ne Almanya'da ne İsviçre'de ne de Avrupa Birliği müktesebatında söz konusu. Bu, söz konusu işletmelerin denetimden muaf oldukları, olacakları anlamına da gelmiyor. Yalnız bunu da net bir şekilde ortaya koyalım. Bir denetim standardı var, oralarda ayrıntıya girmeden ben vakti değerlendirme açısından söylüyorum. Bu çerçeve içerisinde öngörülen yükümlülükleri yerine getirme noktasında önemli bir mesafe kat ettiğimizi vurgulamak istiyorum. Ancak m. 397/5 hükmünde öngörülen Yönetmeliğin bir an önce çıkarılması, böylece küçük ve orta ölçekli şirketlerin denetim standartlarının ortaya konulması gerektiği de açık. Tekrar teşekkür ediyorum değerli Hocam.

RIZA AYHAN: Ben çok teşekkür ediyorum. Böyle taahhütlerini yerine getiren konuşmacılarımıza.

ŞAFAK NARBAY: Hocalarımızın güzel tebliğleri var, onlardan da istifade etmek istiyoruz.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Denetimle ilgili de birkaç cümle sarf etmeni de bekleriz yani.

ŞAFAK NARBAY: Onu inşallah sunum yaparken Hocam, özel olarak oraya saklıyorum.

RIZA AYHAN: Efendim çok teşekkür ediyorum. Buyurun Sayın Bah-tiyar.

Esas Sözleşme Değişikliği

Prof. Dr. Mehmet Bahtiyar - Yeditepe Üniversitesi

MEHMET BAHTİYAR: Hocam teşekkür ederim. Öncelikle size çok teşekkür ederim. Kendimi öğrenci gibi hissettim. Rıza Hocam benim doçentlik jürimde vardı. Sonra değerli kardeşim, doktoradan arkadaşım Şükürü Yıldız'a hem bu verimli toplantıyı düzenlediği için ve siz değerli meslektaşlarla, kamu temsilcileriyle bizi bir araya getirdiği için çok teşekkür ediyorum. Umarım bu toplantı ülkemize faydalı olur. Gerçekten ben kendi adıma çok şey öğrendim. Çok güzel ifade edildi. Eminim bu bir kilometre taşı olur ve bundan sonra yapılacak çalışmalara, ülkemizin AB yolculuğuna mütevazı de olsa bir katkı sunar diye temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii kamu temsilcilerine özellikle teşekkürümü tekrar etmek isterim. Gerçekten bir kısmını bildiğimiz ama bir kısmını bilmediğimiz konuları gündeme getirdiniz. Bildiğimiz konuların arka planını sizden öğrenme imkanı da bulduk. Çok verimli oldu sizlere özellikle teşekkür ediyorum. Zahmet buyurup geldiniz. Şimdi benim konum ana sözleşme değişikliği. Aynı konuda Dursun meslektaşım da konuşacak. Ama galiba O aynı sermaye üzerinde duracak, ben ana sözleşme değişikliği üzerinde duracağım. Takdir edersiniz ki benim konumun içerisinde kayıtlı sermaye sistemine geçiş var ki benim doktora tez konum. Esas sermaye artırım var, esas sermaye azaltım var. Tabii bunlarla bağlantılı olarak da rüçhan hakkı gibi yine Şükürü Yıldız Hocamın uzman olduğu çok önemli konular var. Fakat şöyle genel bir tespitle başlayayım. Sevindirici olan benim incelediğim ya da benim konuma dahil olan bu hususlarda yapılan çalışmaların AB mevzuatına büyük ölçüde uygun olduğu. Ve bu noktada bize en azından ağır bir eleştiri ya da tavsiye gelmediğini gördüm. Bu noktada da kendi

adıma ve sizler adına da çok mutlu oldum. Kamu adına, devletim adına da çok mutlu oldum tabii burada.

AB mevzuatı nedir, Türk mevzuatı nedir? Normalde zamanımız uzun olsaydı böyle karşılaştırarak madde madde hazırlayıp sunmayı isterdim. Sağ olsun Zehra Hanım da o konuda bana yardımcı oldu. Elindeki tabloları gönderdi ama süre çok kısıtlı olunca ben böyle karşılaştırma yapmak yerine bütün bu karşılaştırmalar sonucu varılabilecek sonuçlar ya da yapılacak tespitleri ele aldım. O noktada bir sunum yapıp en fazla 7-8 dakikada sunumu bitirmek isterim.

Bir defa sabahki oturumda anlatıldı. Özellikle 2017/1132 sayılı yönerge den önce şirketler hukukuna ilişkin 5 yönerge vardı ama bu yönergeyle o ilk 5 yönerge mix edildi. Büyük ölçüde tekrarlandı ama temel mantığı, ruhu korundu. Tabii yönerge 2017 tarihli ama bizim mevcut Ticaret Kanunumuzun hazırlık çalışmalarının başladığı tarihler dikkate alınınca ve genel gerekçesine bakılınca bizim kanunun şirketler hukukuna ilişkin 1976 tarihli 2. Yönerge hükümleri doğrultusunda hazırlandığını görüyoruz ve o ilk yönergelere atıf yapıldığını görüyoruz. Ama burada bir kaybımız yok. Çünkü 2017 tarihli yönerge de 1976 tarihli ikinci Yönergeyi içerdiği için ve biz dolayısıyla sonradan yürürlüğe girmiş olmasına rağmen büyük ölçüde 2017 tarihli Yönergenin gereklerini de yerine getirmiş oluyoruz. Bu da ülkemiz adına sevindirici bir gelişme. O nedenle de kamu temsilcisi arkadaşlarımla başarısını gerçekten kutlarım. Şimdi baktığımızda bu noktada büyük ölçüde uyum sağlamış durumdayız. Buna rağmen çok esasa ilişkin olmamakla beraber revize niteliğinde küçük birtakım iyileştirmeler yapılabilir mi? Bunlar yapılabilir ancak bunların benim incelediğim kısım bakımından ülkemizin AB yolculuğuna bir engel teşkil etmediğini de memnuniyetle tespit ettim. Benden önce bu konuda yapılan çok değerli çalışmalar var. İkisini özellikle zikretmek isterim. Tekinalp Hocamızın, ki yeni kanununun hazırlanmasında en büyük emeği sarf etmiştir, Tekinalp Hocamızın başkanlığında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde hazırlanan AB müktesebatına uyumla ilgili bir çalışma var. Biliyorsunuz oldukça büyük bir kitap olarak yayınlanmıştı. Sonra o kitabın bir güncellenmiş versiyonu Arslan Kaya meslektaşımın öncülüğünde tekrarlandı. Ben onların daha önce

belli kısımlarını okumuştum ama bu çalışma vesilesiyle bir kere daha tekrar etme fırsatı bulduğumda bu tespitlerimi sizlerle paylaşma noktasında bir kanaat bende tekrar uyandı. Dediğim gibi küçük revizeler belki yapılabilir ama bunları yapmasak da bu incelediğim konu bakımından bir sıkıntımızın bulunmadığını görüyorum. Şimdi belki dört küçük revize yapılabilir ama iki tane de ben teorik olarak ve uygulamada sorun yarattığını gördüğüm nokta tespit ettim. Bunların kanunla ya da içtihat yoluyla çözülmesi gerektiğini tespit ettim. Toplam beş ya da altı tespiti hemen sıralayıp süremi bitirmiş olacağım.

Bir defa yönergenin 68. maddesinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu oylaması bakımından şirkette birden fazla imtiyazlı pay kategorisi grubu varsa her bir grubun ayrı ayrı oylama yapması gerektiği hükme bağlanmış ama bizim Ticaret Kanunumuzun 454. maddesinde bu noktada bir ayırım yapılmamış. Sanki imtiyazlı pay sahiplerinin hep beraber de aynı toplantıda imtiyazlı pay sahipleri özel toplantısı yapabileceği izlenimi doğuyor. Gerçi doktrinde de bu eleştirilip ayrı ayrı yapılsın deniyor ama bu doktrinin görüşü. Belki bu noktada küçük bir revizeye ihtiyaç duyulabilir.

İkincisi bizim 454. maddemizin dördüncü fıkrasında belli oranda imtiyazlı pay sahiplerinin, esas sözleşme değişikliğine karar verilen genel kurul toplantısına belli oranda katılıp belli oranda evet demeleri durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel toplantısına gerek olmadığına dair bir özel düzenleme var. Ama bu özel düzenleme sadece bizim Kanunda var. Yönergede bu konuda bir düzenleme yok. Fakat buna dair bir eleştiri de gelmemiş. Belki bunu dikkate alarak bir küçük revize de burada önerilebilir.

Üçüncü bir nokta ise birleşme ve bölünme gereği yapılan sermaye artırımlarında aynı sermaye konmasına dair düzenlemelerin uygulanmaması gerektiğine dair Ticaret Kanunu düzenlemeleri Yönergeyle uyumsuz gözüküyor. Özellikle Yönergenin 70. maddesi ve onun üçüncü fıkrasıyla bir küçük karşılaştırma yaptığımda böyle bir tespit ortaya çıkıyor ki benden önce bu tespit İstanbul Üniversitesi'nde ikinci toplantıda da yapılmış tespitlerden bir tanesi.

Dördüncü bir nokta, yine burayla ilgili eleştiri gelmemiş ama karşılaştığımızda bu fark ortaya çıkıyor: AB yönergesinin 71. maddesinde tamamı taahhüt edilmeksizin sermaye artırımını yapılmasına izin verilmiş ama bizim mevzuatımızda tamamen taahhüt edilmeden sermaye artırımını yapılmasına izin veren bir izin hükmü maalesef yok. Belki burada da bir açıklık sağlanabilir.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Biliyorsunuz Avrupa Birliği hukukunda itibari değersiz hisse senedi çıkartabilen ülkeler var. Yani dolayısıyla herhalde bu hakları da dikkate alarak böyle bir düzenleme yapmışlar. Aslında bizim öyle bir düzenleme yapmamıza da gerek yok diye düşündüm.

MEHMET BAHTİYAR: Tabii zaten tartışılıyor. Evet, ihtiyaç olur diyenler var olmaz diyenler var. Mesela Cem Soykan'ın sermaye artırımını kitabını incelediğimizde bu tartışmaların hepsi var. Dediğim gibi biraz da yasa koyucunun politikasına bağlı bir şey. Çok elzem değil, düşünülebilir. Bir görüşe göre en azından Şükrü Hoca'nın düzeltmesi ışığında bu şekilde. Şimdi bu dört nokta küçük revize başlığı altında söyleyebileceğim hususlar. Hocam müsaade ederse iki tane de teorik olarak sorun yarattığını düşündüğüm uygulamada da ciddi problemlere yol açan ve pay sahipliği haklarının korunması bakımından başımızın çok ağrıyacağını düşündüğüm ilave husus var. Belki naçizane bu konuda iki öneride bulunabilirim ve yasa koyucunun, bu konuda çalışan değerli bürokrat arkadaşlarımızın, kamu temsilcilerinin belki dikkatini çeker ve faydalı olabilir.

Bunlardan bir tanesi, 452. maddede ana sözleşme değişikliğinin sınırları olarak biliyorsunuz bir sınır koymuşuz. Vazgeçilmez ve müktesep haklar saklıdır demişiz. Oysa bizim büyük ölçüde kaynak kanunumuz olan İsviçre kanununda artık müktesep haklar yok. Biz hem bunu muhafaza edip onun yanına bir de vazgeçilmez haklar kategorisini getirmişiz. Ama aradaki sınır belirsiz. Bu sınırın belirsizliği hem pay sahipliği haklarının ne zaman vazgeçilmez olduğu ne zaman müktesep sayılacağı hem ihlali halinde hangi yaptırımın uygulanacağı noktasında ciddi baş ağrısı yaratabilir diye düşünüyorum. Önüme gelen dosyalarda da naçizane bunu tespit etmiş durumdayım. Bu bir.

İkinci bir nokta daha var değerli meslektaşlarım. Onu değerli kamu temsilcilerinin sabahki sunumlarında da gördük. Pay sahipleri haklarının korunabilmesi ve organlarda birtakım kararların alınabilmesi bakımından AB yönergelerinde nisaplara çok büyük önem verildiğini görüyoruz. Ama nisaplar konusunda şöyle bir kargaşamız var: Bizim nisap maddeleri ne kaynak ülkeye tam benziyor ne Alman düzenlemelerine tam uyuyor, ne AB düzenlemelerine tam uyuyor. Biraz böyle karışık bir durum arz ediyor. O nedenle de nisaplar hem düzenleme tarzı itibariyle sistematikten yoksun ve karışık gibi gözüküyor hem de bu kadar ayrıntılı nisap düzenlemeleri olmasına rağmen hala nisaplarla ilgili sorunlar var. İki temel sorun olduğunu, iki alt sorun olduğunu ve bunların da problem yaratacağını düşünüyorum. İlk olarak nisaplar ağırlaştırılabilir. Madde 418 ve 421 nereye kadar? Oy birliğine kadar ağırlaştırılabilir miyiz? Oy birliğine kadar ağırlaştırdığımızda o organın karar alma yeteneğini felç etmiş olur muyuz, olmaz mıyız? Bir düşünmemizi tavsiye ederim. Bu soruyu ya kanunla ya içtihatla çözmek zorundayız. Teorik olarak da ciddi tartışmalar yaratmış bir konu. Rahmetli Domaniç ve İmregün Hocalarımızın, sonra Ömer Teoman Hocamızın çok dikkat çektiği konulardan biri bu konu.

İkincisi kanundaki nisapları ana sözleşmeyle ağırlaştırmışsak ana sözleşmedeki bu nisabı değiştirmek istediğimizde hangi hesap uygulanacak? İnanılmaz bir uygulama problemi. Eminim bilirkişilik yapan meslektaşlarıma, bilirkişi dosyalarında danışmanlık yapan hocalarımıza da başka şekilde bu sorun sürekli geliyor. Benim önüme en az on kez bu problem geldi. Bu konuyu da ya kanunla ya İsviçre'de olduğu gibi limited şirketler bakımından olduğu gibi, bizde de düzenleme var, gerçi çevirisinde hata var ama, belki anonim şirket bakımından da kanunla çözmeyi düşünmemiz gerekir. Ya da en azından içtihatlarla bu sorunları bir istikrara kavuşturmamız gerekir. Teşekkür ediyorum Hocam benim söyleyeceklerim bu kadar.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ederim, zevkle dinliyorduk. Evet, hocanın kaldığı yerden Dursun Hoca.

Esas Sözleşme Değişikliği

Dr. Öğr. Üyesi Dursun Saat - Anadolu Üniversitesi

DURSUN SAAT: Değerli hocalarım, kamu kurumlarının kıymetli temsilcileri hepinizi saygıyla selamlamaktayım. Prof. Dr. Şükrü Yıldız Hocam benim doktora tez danışmanımdır. Üzerimdeki emeklerini hiçbir zaman ödeyemem. Ayrıca böyle bir projede bana da görev alma şansı tanıdığı için ayrıca müteşekkirim ve iyi ki varsınız Hocam diyorum. Bu kadar duayen Hocamızın olduğu yerde benim ifade etmeye çalışacaklarım, hep biraz yarım, hep biraz eksik kalacaktır. Sürç-ü lisan eder isem şimdiden affınıza sığınmaktayım.

Ben ayınların sermaye olarak esas sözleşmede gösterilmesi konusunu ifade etmeye çalışacağım. Hiç şüphesiz pay sahiplerinin ortaklık borçlarından sorumlu tutulmadığı anonim ortaklıklarda alacaklıların, pay sahiplerinin ve hatta şirketin bizzatı kendisinin tek güvencesi sermayedir. Bunun bir uzantısı olarak da kanun koyucunun sermaye olarak getirilmesi düşünülen ayınlar için sıkı şekil şartlarına bağlı prosedürler işletmesinin altındaki en temel düşüncenin ayına gerçek rayiç bedelinin üzerinde bir değer biçilerek ortaklığın, pay sahiplerinin ve alacaklıların zarara uğratılmasının önüne geçmek olduğunu ifade edebiliriz.

6102 sayılı kanunumuzun genel gerekçesinde de belirtildiği üzere yasa organı sevk ettiği hükümleri ile Avrupa Birliği düzenlemelerine uyum sağlamayı felsefe edinmiş ve birçok konu başlığında da en başından beri ifade ettiğiniz üzere bunu başarmıştır.

Ne var ki yapmış olduğum çalışma neticesinde TTK sistematüğinde aynı sermayeye ilişkin getirilen düzenlemelerin bir kısmının Avrupa Birliği

yönerge ve mevzuatından farklılık arz ettiğini ve mevzuatımızda AB düzenlemelerinden daha ileri ve daha korumacı bir rejimin yer aldığını tespit etmiş bulunmaktayız. Bu kapsamda çalışmamızda öncelikle 2017 tarihli 1132 sayılı Avrupa Birliği yönergesinin ilgili kısımlarının Türkçe çevirileri, akabinde buna karşılık gelen Türk hukukundaki hükümlerin uyum ve uyumsuzlukları ifade edilmeye çalışılacak.

I. Yönerge Hükümlerinin Tercümesi

Yönergemize baktığımız zaman,

Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 14 Haziran 2017 Tarihli 2017/1132 Sayılı Direktifi (Ab)

Birinci Başlık Genel Hükümler, Sermaye Şirketlerinin Kuruluşu ve İşleyişi

Dördüncü Bölüm Sermaye ve Sermaye Değişiklikleri

Birinci Kısım Sermaye Unsurları (Gereksinimleri)

Madde 46 Varlıklar

Taahhüt edilen sermaye yalnızca ekonomik olarak değerlendirilebilen varlıklardan oluşabilir. Ancak, iş yapma veya hizmet sağlama taahhüdü bu varlıkların bir parçasını oluşturmayabilir.

Bu madde, bize ayın şeklinde neleri sermaye olarak getirebileceğimizi tespit eden bir madde. Bakın yönergede taahhüt edilen sermayenin yalnızca ekonomik olarak değerlendirilebilen varlıklardan oluşabileceği belirtilirken aynı yönergede iş yapma veya hizmet sağlama taahhüdünün bu varlıkların bir parçasını oluşturmayabileceği de hüküm altına alınmıştır.

Yine devam ediyoruz. İkinci kısımda özellikle ayınlara değer biçme bizim 343. maddemizi karşılayan kısım, bakalım nasıl düzenlenmiş hep birlikte görelim. Buradaki ilk 3 fıkra önemli ve okumak istiyorum. Diyor ki:

İkinci Kısım

Yasal Sermayeye İlişkin Güvenceler

Madde 49

Nakit dışındaki bedellere ilişkin uzman raporu

1. *Nakit dışındaki herhangi bir bedele ilişkin bir rapor, şirket kurulmadan veya faaliyete geçme yetkisi verilmeden önce, idari veya adli bir makam tarafından atanan veya onaylanan bir veya daha fazla bağımsız uzman tarafından hazırlanacaktır. Bu uzmanlar gerçek kişiler olabileceği gibi, tüzel kişiler ve her bir Üye Devletin kanunları uyarınca şirketler veya firmalar da olabilir.*

2. *Bilirkişilerin 1. paragrafta atıfta bulunulan raporu, en azından bedeli oluşturan varlıkların her birinin ve kullanılan değerlendirme yöntemlerinin bir tanımını içerir ve bu yöntemlerin uygulanmasıyla ulaşılan değerlerin en azından sayıya ve nominal değere veya nominal değer olmadığı durumlarda, hesaplanabilir nominal değere ve uygun olduğu durumlarda, bunlar için ihraç edilecek hisselerin primine karşılık gelip gelmediğini belirtir.*

3. *Uzmanların raporu, 16. Madde uyarınca, her Üye Devletin yasalarında belirtilen şekilde yayınlanır.*

Bu raporda bir değerlendirme yönteminin belirlenmesi, bu değerlendirme yöntemi neticesinde de nominal bir değere ulaşılması ve bunun da ne kadar bir paya isabet ettiğinin belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yine üçüncü

fıkra diyor ki, bu rapor 16. madde uyarınca yani yönergenin 16. maddesi uyarınca her üye devletin yasalarında belirtilen şekilde yayınlanır diyor. Maddenin diğer arda kalan fıkralarını süre kısıdımızdan dolayı geçiyorum. 49. madde özetle değer biçmeden bahsediyor ve madde nasıl değer biçileceğini ve raporun nasıl hazırlanacağını ifade etmektedir.

50. madde ise bilirkşi raporu gerekliliğinden muafiyet kısmını düzenlemektedir.

Bilirkşi raporu gerekliliğinden muafiyet

1. Üye Devletler, idari veya yönetim organının kararı üzerine, 2014/65/EU sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'nin (8) 4(1) maddesinin 44. bendinde tanımlanan devredilebilir menkul kıymetlerin veya söz konusu Direktif'in 4(1) maddesinin 17. bendinde tanımlanan para piyasası araçlarının nakit dışında bir bedel olarak sunulması halinde 49(1), (2) ve (3) maddelerinin uygulanmamasına karar verebilir, ve bu menkul kıymetler veya para piyasası araçları, ilgili bedelin nakit dışındaki katkısının yürürlüğe girdiği tarihten önce, ulusal hukuk tarafından belirlenecek yeterli bir süre boyunca, bu Direktifin 4(1) Maddesinin 21. bendinde tanımlanan bir veya daha fazla düzenlenmiş piyasada işlem gördükleri ağırlıklı ortalama fiyat üzerinden değerlendirilir.

Ancak, bu fiyatın, söz konusu devredilebilir menkul kıymetler veya para piyasası araçları için piyasanın likit olmadığı durumlar da dahil olmak üzere, varlığın değerini katkının yürürlüğe girdiği tarihte önemli ölçüde değiştirecek istisnai koşullardan etkilenmesi halinde, idari veya yönetim organının inisiyatif ve sorumluluğu altında bir yeniden değerlendirme yapılacaktır.

Söz konusu yeniden değerlemenin amaçları doğrultusunda, Madde 49(1), (2) ve (3) uygulanır.

2. Üye Devletler, idare veya yönetim organının kararı üzerine, bu maddenin 1. paragrafında atıfta bulunulan devredilebilir menkul kıymetler ve para piyasası araçları dışındaki varlıkların, tanınmış bağımsız bir uzman tarafından halihazırda bir rayiç değer görüşüne tabi tutulmuş olan nakit dışında bir bedel olarak sunulması ve aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi halinde 49(1), (2) ve (3) maddelerinin uygulanmamasına karar verebilirler:

- (a) gerçeğe uygun değer varlık katkısının yürürlük tarihinden en fazla altı ay önceki bir tarih için belirlenmiş olması; ve
- (b) değerlemenin Üye Devlet'te genel kabul görmüş değerlendirme standartlarına ve katkıda bulunulacak varlık türüne uygulanabilir ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmiş olması.

Katkının yürürlüğe girdiği tarihte varlığın gerçeğe uygun değerini önemli ölçüde değiştirecek yeni koşulların ortaya çıkması durumunda, idari veya yönetim organının inisiyatifi ve sorumluluğu altında bir yeniden değerlendirme gerçekleştirilir.

İkinci bentte atıfta bulunulan yeniden değerlemenin amaçları doğrultusunda, Madde 49(1), (2) ve (3) uygulanır.

Böyle bir yeniden değerlemenin yapılmaması halinde, sermayenin artırılmasına ilişkin kararın alındığı tarihte şirketin taahhüt edilen sermayesinin toplamda en az %5'ine sahip olan bir veya daha fazla hissedar, bağımsız bir uzman tarafından değerlendirme yapılmasını talep edebilir; bu durumda Madde 49(1), (2) ve (3) uygulanır.

Söz konusu hissedar(lar), talep tarihinde, sermaye artırımına ilişkin kararın alındığı tarihte olduğu gibi, şirketin taahhüt edilen sermayesinin en az %5'ine sahip olmaya devam etmeleri koşuluyla, varlık katkısının yürürlüğe girdiği tarihe kadar talepte bulunabilirler.

3. Üye Devletler, idari veya yönetim organının kararı üzerine, bu Madde'nin 1. paragrafında atıfta bulunulan devredilebilir menkul kıymetler ve para piyasası araçları dışındaki varlıkların, 2006/43/EC sayılı Direktif uyarınca yasal hesapların denetime tabi tutulmuş olması şartıyla, gerçeğe uygun değeri bir önceki mali yılın yasal hesaplarındaki münferit bir varlığın değerinden türetilen nakit dışında bir bedel olarak katkıda bulunulması halinde 49(1), (2) ve (3) Maddelerinin uygulanmamasına karar verebilirler.

Bu maddenin 2. paragrafının ikinci ila beşinci alt paragrafları uygun düşüğü ölçüde uygulanır.

Aslında ifade edilmektedir ki, idari ve yönetim organının kararı üzerine 2014 sayılı direktifin ilgili maddelerinde belirtilen Para Piyasası araçlarının nakit dışında bir bedel olarak sunulması halinde değer biçme yani 49. maddenin az önce okuduğum birinci, ikinci ve üçüncü fıkraya hükümlerinin uygulanmamasına karar verilebilir diyor.

Şöyle hızlıca ilerleyeyim, bunlar üzerinde biraz sonra daha detaylı duracağım. 51. madde ise

Madde 51

Bilirkişi raporu olmaksızın nakit dışındaki ödemeler

1. Madde 49(1), (2) ve (3)'te atıfta bulunulan bir uzman raporu olmaksızın Madde 50'de atıfta bulunulan nakit dışındaki bir bedelin sağlanması halinde, 4. Maddenin (h) bendinde belirtilen gerekliliklere ek olarak ve varlık katkısının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde aşağıdakileri içeren bir beyan yayımlanır:

- (a) söz konusu nakit dışındaki bedelin bir açıklaması;*
- (b) değeri, bu değerlemenin kaynağı ve uygun olduğu hallerde değerlendirme yöntemi;*
- (c) ulaşılan değer en azından sayıya, nominal değere veya nominal değer olmadığı durumlarda, hesaplanabilir nominal değere ve uygun olduğu durumlarda, söz konusu bedel karşılığında ihraç edilecek hisselere üzerindeki prime tekabül edip etmediğine ilişkin bir beyan; ve*
- (d) orijinal değerlendirme ile ilgili olarak yeni koşulların oluşmadığına dair bir beyan.*

Beyanın yayımlanması, 16. Madde uyarınca her Üye Devletin yasalarında öngörülen şekilde gerçekleştirilir.

2. Madde 68(2) uyarınca yapılması önerilen bir sermaye artırımına ilişkin olarak Madde 49(1), (2) ve (3)'te atıfta bulunulduğu üzere bir bilirkişi raporu

olmaksızın nakit dışında bir bedel sağlanması önerildiği hallerde, artırımı ilişkin kararın alındığı tarihi ve bu Maddenin 1. paragrafında listelenen bilgileri içeren bir duyuru, varlığın nakit dışında bir bedel olarak sunulmasının yürürlüğe girmesinden önce, 16. Madde uyarınca her bir Üye Devletin yasaları tarafından belirlenen şekilde yayınlanır. Bu durumda, bu Maddenin 1. paragrafı uyarınca yapılacak beyan, yukarıda bahsi geçen duyurunun yayınlanmasından bu yana herhangi bir yeni nitelikli durumun meydana gelmediğine ilişkin beyanla sınırlı olacaktır.

3. Her Üye Devlet, 49(1), (2) ve (3) maddelerinde atıfta bulunulan şekilde bir bilirkişi raporu olmaksızın nakit dışında bir bedel karşılığında bir katkı sağlandığı hallerde, 50. maddede ve bu maddede belirtilen prosedüre uyulmasını sağlayacak yeterli güvenceler sağlar.

Görüleceği üzere hükümde bilirkişi raporu olmaksızın sermaye olarak bir ayın konulmuşsa nasıl bir yol izleneceği belirtilmektedir. Aslında yönergenin 49. madde, 50. madde ve 51. maddeleri ile bir ayın nasıl sermaye olarak getirilebilir, nasıl bilirkişi raporundan muaf tutulur? bunlar düzenlenmiştir.

II. 6102 Sayılı TTK Hükümleri

Türk Ticaret Kanunu İkinci Kitap Şirketler Hukuku

Dördüncü Kısım

Anonim Şirketler

Birinci Bölüm

Genel Hükümler, Kuruluş ve Temel İlkeler

VI - Ayni sermaye

1. Aynı sermaye konulabilecek malvarlığı unsurları

Madde 342

(1) *Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz.*

(2) *128 inci madde hükmü saklıdır.*

Yönerge hükümlerine karşılık gelen Türk Ticaret Kanunumuzun şirketler hukukunun ikinci kitabında 342. maddemizde aynı sermaye olarak konulabilecek malvarlığı unsurları sayılmıştır. Yönergenin 46. maddesine karşılık gelen TTK m. 342 “*üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen fikri mülkiyet haklarıyla sanal ortamlarda dahil malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir.*” diyor. TTK, hizmet edimlerinin, kişisel emeğin, ticari itibarın ve vadesi gelmemiş alacakların sermaye olarak getirilmesini kabul etmemektedir.

Yine 343. maddede de bir değer biçme yönteminden bahsediyor.

2. Değer biçme

Madde 343-

(1) *Konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve aynılara, şirket merkezinin bulunacağı yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce değer biçilir. Değerleme raporunda, uygulanan değerlendirme yönteminin somut olayın özellikleri bakımından herkes için en adil ve uygun seçim olduğu; sermaye olarak konulan alacakların gerçekliğinin, geçerliğinin ve 342 nci maddede uygunluğunun belirlendiği, tahsil edilebilirlikleri ile tam değerleri; aynı olarak konulan her varlık karşılığında tahsis edilmesi gereken pay miktarı ile Türk Lirası karşılığı, tatmin edici gerekçelerle ve hesap verme ilkesinin icaplarına göre açıklanır. Bu rapora kurucular ve menfaat sahipleri itiraz edebilir. Mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı kesindir.*

III. Değerlendirme

1. İlk değerlendirmemiz yönergenin 46. maddesinde getirilen düzenleme ile TTK m.342'de hükme bağlanan mevzuat arasındaki uyum ve farklılar konusunda olacaktır. En başta ifade etmemiz gerekir ki TTK; AB yönergesinden farklı bir şekilde sermaye şirketlerine getirilebilecek ayınlara kapsamını dar bir çerçevede belirleme yoluna gitmiştir.

Yönerge; taahhüt edilen sermayenin yalnızca ekonomik olarak değerlendirilebilen varlıklardan oluşabileceğini kabul etmektedir. O halde yönergeye göre ayının ekonomik bir değerinin bulunması sermaye olarak kabul edilebilmesinin yegane şartıdır. Yine TTK m. 342'nin mehaz karşılığı olan Alman Kanunu'nun (AktG) § 27'ye göre de Ayni katkılar veya ayni edinimler sadece ekonomik değeri belirlenebilen varlıklar olabilir; hizmet sağlama yükümlülükleri ayni katkı veya ayni edinim olamaz.

Oysaki TTK m. 342'ye göre bir mal varlığı unsurunun ayın sermaye olarak konulabilmesi için

- **üzerlerinde sınırlı ayni bir hak, haciz ve tedbir bulunmamalı**
- **nakden değerlendirilebilmeli ve**
- **devrolunabilmeli**

Görülebileceği üzere TTK; AB ve mehaz kanundan farklı ve daha korumacı bir şekilde anonim ortaklığa ayın olarak getirilebilecek değerleri sınırlandırmakla kalmamış, bu ayınlara üzerinde haciz olmama, tedbir olmama vs. birtakım özellikler de atfetmiştir. Öğretide bir Hocamız bu şekle Türk usulü adını da vermiştir.

Ayrıca her ne kadar TTK; yönerge hükümlerine uyumlu bir biçimde kişisel emek ve hizmetin sermaye olarak kabul edilemeyeceğini belirtmişse de yine yönergede yer almayan alacaklar bakımından da bir daraltma yoluna gitmiş ve sadece vadesi gelen alacakların ayni sermaye olarak getirilebileceğini ifade etmiştir.

İfade etme gerekir ki, bu farklılıkların yanında Türk Ticaret Kanunumuz hem mehzaz Alman kanunu hem de yönerge hükümleri uyarınca ticari emeğin de kişisel itibarın da sermaye olarak getirilemeyeceğini yönerge hükümlerine paralel bir şekilde belirleme yoluna da gitmiştir.

2. Sermaye olarak kabul edilecek aylara değer biçme prosedürünün de AB Yönergesi ve TTK hükümleri çerçevesinde yine değerlendirilmesi gerekmektedir.

AB yönergesi m.49'a göre nakit para dışında bir değer sermaye kabul edilecekse;

- Şirket kurulmadan veya faaliyete geçme yetkisi verilmeden önce, idari veya adli bir makam tarafından atanan veya onaylanan bir veya daha fazla bağımsız uzman tarafından hazırlanmalı,
- Bu rapor, en azından bedeli oluşturan varlıkların her birinin ve kullanılan değerlendirme yöntemlerinin bir tanımını içermeli ve nominal değer hesaplanarak isabet ettiği pay miktarı belirlenmeli,
- Ayrıca bu raporun, yönergenin 16. maddesi uyarınca, her üye devletin yasalarında belirtildiği şekilde yayınlanması gerekir.

Aylara değer biçme başlığını taşıyan TTK m.343 düzenlemesinde ise;

- Konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve aylara, **şirket merkezinin bulunacağı yerdeki asliye ticaret mahkemesince** atanan bilirkişilerce değer biçileceği,
- Değerleme raporunda, uygulanan değerlendirme yönteminin somut olayın özellikleri bakımından herkes için en adil ve uygun seçim olması gerektiği;
- **sermaye olarak konulan alacakların gerçekliğinin, geçerliğinin ve 342 nci maddeye uygunluğunun belirlendiği, tahsil edilebilirlikleri ile tam değerleri;**
- aynı olarak konulan her varlık karşılığında tahsis edilmesi gereken pay miktarı ile Türk Lirası karşılığı,

- **Bu rapora kurucular ve menfaat sahipleri itiraz edebileceği ve Mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı kesin olacağı hükme bağlanmıştır.**
- **Değerleme raporunun yayınlanmasına ilişkin bir düzenleme getirilmemiştir.**

Mesela bir ayına değer biçmek istiyorsak yönerge hükümleri, şirket kurulmadan veya faaliyete geçme yetkisi verilmeden önce idari veya adli bir makam tarafından atanan bağımsız bir uzmandan bahsederken bizde ise sadece Asliye ticaret mahkemeleri belirleyebiliyor bilirkişiyi. Yönergede idari bir makam tarafından da atanabileceği kabul edilmiştir.

Yine yönergede diyor ki, rapor değerlendirme yöntemini içersin, normal değer hesapla ve bizdeki düzenlemeye paralel bir şekilde isabet ettiği pay miktarı belirlensin ve bu rapor yayınlansın diyor. Bizdeki düzenlemeye baktığımız zaman ise bir kere şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret mahkemesi tarafından bu bilirkişinin atanması yasal bir zorunluluktur. İkincisi yine bu değerlendirme raporunda, benzer şekilde, değerlendirme yönteminin somut olayın özelliklerine göre adil ve uygun bir şekilde seçildiğinin belirtilmesi gerektirir.

Bir farklılık sermaye olarak konulan alacakların gerçekliğinin, geçerliliğinin ve tasdik edilebilirliğinin bu raporda belirlenmesi gerekiyor. Oysa yönergede buna ilişkin hiçbir düzenlememiz yok. TTK'da yine nominal değerinin Türk Lirası karşılığının belirlenmesi gerektiği hükme alınmış ve yine yönergeden farklı bir şekilde, bu rapora kurucuların ve menfaat sahiplerinin itiraz edebileceği kabul edilerek mahkemenin onayladığı bilirkişi raporu kararının kesin olacağı hükme bağlanmıştır.

Öte yandan bu değerlendirme raporunun yayınlanmasına ilişkin bizde pozitif bir düzenlememiz de bulunmamaktadır.

3. Bir başka husus ise yönerge belirli şartların varlığı halinde ayınlara değer biçme prosedürünün terk edilebileceğine izin vermiş olmasına rağmen TTK (birleşme-bölünme işlemleri hariç olmak üzere) bu ilkenin AB yönergesinden farklı olarak katı bir şekilde uygulanmasını kabul etmiştir.

Gerçekten de; Yönergenin m.50/f.1’de üye devletlerin idari veya yönetim organının kararı üzerine, 2014/65/EU sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey tanımlanan hazine bonusu, ticari senet, mevduat sertifikası gibi devredilebilir menkul kıymetlerin veya para piyasası araçlarının sermaye olarak getirilmesi halinde değer biçme kuralının uygulanmamasına karar verebileceği açıkça belirtilmiştir.

Bu düzenlemeye göre bu ayınların değeri ulusal hukuk tarafından belirlenen zaman aralığı içerisinde işlem gördükleri bir ya da daha fazla piyasadaki ağırlıklı ortalama fiyat üzerinden belirlenmektedir.

Oysa TTK’yı hazırlayan komisyon gerekçesinde *“Avrupa Komisyonu, Eylül 2001’de, Avrupa’nın önde gelen ticaret hukuku profesörlerinden oluşan bir grup (Grup) kurmuş ve Gruptan, şirketler hukukuna ilişkin, özellikle AB şirketlerinin rekabet gücünün artırılması hedefini dikkate alan ve Avrupa şirketler hukukunun sadece geleceğini şekillendirmekle kalmayıp, onu aynı zamanda yönlendiren bir eylem planı hazırlamasını istemiştir”*.

Yüksek Uzmanlar Kurulu tarafından aynı sermaye koyma bakımından bilirkişi değerlemesinden vazgeçilebileceğine yönelik öneri *“Sermayenin korunması ilkesinin sınırlı sorumluluk ilkesi bağlamında işlev ve yararını sorgulayan ve olumsuz sonuçlara varan bazı araştırmalar, henüz değerlendirme ve irdeleme aşamasında buldukları ve ilkenin yerini tutacak seçeneklerin önerilmemiş olması nedeniyle dikkate alınmamış, ilkeye bağlı kalmıştır.”* gerekçeleri ile bilinçli bir şekilde tercih edilmemiştir.

Özetle yeni kanunumuzu hazırlayan komisyon, sermayenin korunması ilkesine sıkı sıkıya bağlı kaldıklarını ve buradaki tavsiyelere uymadıklarını açıkça belirtmiştir.

Ancak TTK’da da bazı hâllerde değer biçme prosedürü esnetilebilmektedir. Örneğin birleşme, bölünme, tür değiştirme müesseselerinde durum böyledir. Bu kapsamda örnek olarak birleşmeye ilişkin:

a) Sermaye artırımı

MADDE 142- (1) Devralma yoluyla birleşmede, devralan şirket, sermayesini, devrolunan şirketin ortaklarının haklarının korunabilmesi için gerekli olan düzeyde, artırmak zorundadır. (2) Birleşmede, **ayni sermaye konulmasına ilişkin düzenlemelerle**, halka açık anonim şirketlerde, yeni payların halka arzına dair hükümler, Sermaye Piyasası Kurulu kaydına alınmasına ilişkin olanlar müstesna, uygulanmaz.

b) Yeni kuruluş

MADDE 143- (1) Yeni kuruluş yolu ile birleşmede, bu Kanun ile 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun, **ayni sermaye konulmasına dair düzenlemeleri** ve asgari ortak sayısına ilişkin hükümleri dışındaki maddeleri yeni şirketin kuruluşuna uygulanır.

4. Yönergenin 51.maddesinde yer alan ve Türk Hukuku'nda karşılığı bulunmayan bir diğer düzenleme ise bilirkişi raporu alınmaksızın sermaye olarak getirilen ayınlara ilişkindir. Eğer bilirkişi raporu alınmaksızın bir ayın sermaye olarak getirilmişse ne olacak?

Mezkur düzenlemede; bir uzman raporu olmaksızın madde 50'de atıfta bulunulan nakit dışındaki (hazine bonusu, ticari senetler vs.) bir bedelin sağlanması halinde, 4. maddenin (h) bendinde belirtilen gerekliliklere ek olarak (hisse sahibi, hisse adedi, nominal değeri) ve varlık katkısının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **bir ay içerisinde aşağıdakileri içeren bir beyan yayınlanır:**

(a) söz konusu nakit dışındaki bedelin bir açıklaması;

(b) değeri, bu değerlemenin kaynağı ve uygun olduğu hallerde değerlendirme yöntemi;

(c) ulaşılan nominal değer ve isabet eden pay adedi değerine ilişkin bir beyan; ve

(d) orijinal değerlendirme ile ilgili olarak yeni koşulların oluşmadığına dair bir beyan.

Beyanın yayınlanması, yine 16. madde uyarınca her üye devletin yasalarında öngörülen şekilde gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Yönerge m. 51/f.3 de son olarak her üye devletin, atıfta bulunulan şekilde bir bilirkişi raporu olmaksızın aynı sermaye sağlandığı hallerde, 50. maddede ve bu maddede belirtilen prosedüre uyulmasını sağlayacak yeterli güvenceleri sağlaması gerektiği de belirtilmiştir.

Son olarak şunu ifade etmek istiyorum, aynı sermayeye ilişkin Avrupa Birliği yönergesi düzenlemeleriyle TTK düzenlemeleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Türk Hukukunda benimsenen rejim Avrupa Birliği düzenlemelerinden oldukça sıkı farklılar içermektedir ve bu rejimin kendine has bir yöntemle çok daha korumacı bir yapıda olduğunu ifade etmek isterim. Sabrınız için teşekkür ediyorum. Soru var ise alabilirim.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Dursun Bey'e bir soru tevdi edeceğim. Şimdi Dursun Bey biraz önce hem Anlam Hoca hem de Korkut Hoca bir şeyden bahsettiler. Önümüze çıkan sorunu çözerken Avrupa Birliği yönergelerindeki felsefeyi dikkate almamız gerekir dediler. Şimdi bizim Türk Ticaret Kanunu'nun incelediğiniz maddeleri, Avrupa Birliği felsefesi çerçevesinde dikkate alındığında uyumlaşma sağlanmış mı sağlanmamış mı? Farklı hükümler var. Şimdi anlattığınız konularda bizim Avrupa Birliği yönergeleriyle hukukumuz arasında uyumlaştırma sağlanmış mı? Sağlanmamış mı?

DURSUN SAAT: Hocam genel mantık çerçevesinde bir uyumlaşma var. Fakat detaya indiğimiz zaman ...

ŞÜKRÜ YILDIZ: Detayı bir kenara bırakalım. Burada felsefeye bakmak lazım. Ne diyor? Bizim kanunu hazırlayan komisyon gerekçede ne diyor? Evet böyle bir tavsiye var ama biz ülkemizde hem sermayeyi hem pay sahiplerini korumak için böyle bir yöntem öngördük diyor, açıklıyor. Bu öngörülen yöntem Avrupa Birliği yönergesinden biraz farklı, daha sıkı, daha koruyucu ama uyumlaştırmayı sağlanmış mı sağlamamış mı? Korunmak istenen menfaat korunmuş mu, korunmamış mı?

DUR SUN SAAT: Hocam eksigi yok, fazlası var bizde.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Zaten Avrupalı paydaşlarımız da hiç dile getirmemişler. Yani dolayısıyla biz bu konuda da hükümleri daha sıkı tutmuşuz, daha güvenceli hükümler getirmişiz. Evet Avrupa Birliği bize daha liberal bir düzenleme yapma fırsatı sunmuş ama biz “hayır, daha sıkı bir düzenleme getirelim” demişiz. Neticede uyum var.

DUR SUN SAAT: Bizde AB düzenlemelerinden çok daha fazla bir korumacı yapının olduğunu ve bu kapsamda fazlasıyla uyumun sağlanmış olduğunu ifade edebilirim.

RIZA AYHAN: Teşekkür ediyorum.

KADİR SEVİM: Uzman raporu olmadan aynı sermaye konulması hususunda bakanlığımızın da bir görüşü var. Ortak alacağı nakit olarak verilmiş ve vadesi gelmişse, o zaman biz uzman raporu olmadan, mahkemece kabul edilmiş rapor olmadan aynı sermaye olarak konulabileceğini söylemiştik. Bu şekilde uygulanıyor da. Diğer hükümlerin de ben dediğiniz gibi daha korumacı olduğunu düşünüyorum. Yani asgari düzeyde belli kurallar getirilmiş Avrupa Birliği yönergesinde. Biz bunu kendi ülkemizde biraz daha korumacı şekilde, daha sisteme bağlı olarak uyguluyoruz.

ZEHRA BADAĞ: Bir de karşılığının olmaması şununla ilgili değil mi bize aynı sermaye olarak zaten o değerler getirilemeyecek. Dolayısıyla onunla ilgili bunlar getirildiği takdirde ne olduğunun cevabına da Kanunda ihtiyaç olmadığı için yer verilmemiş, sadece ama o da tartışmalı bir mesele. Yani bakanlığın öyle bir görüşü var ama o da öğretilen üzerine kalem oynatılan hususlardan.

Ama vardığımız noktada, hani bir uyumsuzluk denebilecek yere varmıyoruz diye düşünüyorum. Madem söz aldım, çok ufak bir şey eklemek istiyorum. Kendi alanımla ilgili birleşme ve bölünme meselesinde hep bu denetimden bahsettik. Denetim her anlamda her aşamada önemli denetimle ilgili getirilen eleştirilerden bir tanesi de birleşme ve bölünmede denetim

usulünün bizim artık işlem denetçisi çıktığı için yer almamasıydı. O aşamanın oraya alacaklı ve pay sahiplerinin haklarının korunması için belki bir denetim usulü, yani birleşme sözleşmesi ve diğer bölünme sözleşmesinin denetlenmesi, işte “paylar doğru mu oranlanmış, bu pay geçişleri nasıl olacak” bunlar için getirilmesi yerinde olur. O da yine bir eksiklik olarak görünüyor ama genel çerçevemiz yine değişmiyor. Çok teşekkür ederim Hocam.

RIZA AYHAN: Ben çok teşekkür ediyorum. Halit Hocam.

HALİT AKER: Bir husus eklemek istiyorum. Kadir Bey siz demin söylemiştiniz. Ortakların şirketten olan alacaklarının mahkeme tarafından atanan bilirkişi olmadan SMM/YMM raporuyla sermaye eklenmesi konusunda. Bu kanuna aykırı zaten. Tabii bir de bu yönergede bir madde var. Şu an numarasını hatırlayamıyorum ona da aykırı. Ona da ben dikkatinizi çekmek istiyorum. Bir daha bakılırsa iyi olur. Yani Bakanlık İç Ticaret Genel Müdürünün veya genel müdür yardımcısının da galiba imzasıyla, Şafak Hocamın da olduğu bir oturumda, Aristo yayınlarının hukuk kongresi var, galiba orada ben de bununla ilişkili bir tebliğ sunmuştum. Hani biraz ilgilenmiştim. Bakanlığın bu YMM raporuyla ortaklardan olan, şirketten olan alacakların sermayeye eklenmesine izin vermesi uygulamada haksızlıklara neden olmakta. Onu kaldırmamız lazım. Yani bilirkişi raporu olsa iyi olur mahkeme tarafından. Bir de bu zaten yönergeye de aykırı. Aynı sermaye konusunda Hocamızın da ifade ettiği gibi çok ağır kurallar var. Teşekkür ederim Hocam.

RIZA AYHAN: Ben çok teşekkür ederim hatırlatmalarınız için zaten maksat da bu. Arkadaşlarımız bu şekilde sohbet ederek hakikati daha iyi buluyorlar. Bârika-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan doğarmış. Şükrü Hocam buyurun.

Sermaye Artırımı ve Rüçhan Hakkı

Prof. Dr. Şükrü Yıldız - İbn Haldun Üniversitesi

ŞÜKRÜ YILDIZ: Hocam zaten Mehmet Bahtiyar Hoca gayet güzel bir şekilde esas sözleşme değişikliğinde sermaye artırımına değindi, teşekkür ediyorum. Ağzına sağlık. Ben burada birkaç hususun altını çizmek istiyorum. Birincisi, 2017 tarihli yönergeye 2019 yılında eklenen bir başka yönerge daha var. Bu yönerge, “Yeniden Yapılandırma ve iflas Yönergesi” olarak isimlendirilmiş. 2019 tarihli bu Yeniden Yapılandırma Yönergesi, aslında Avrupa Birliği'nin, ABD'nin 1978 tarihli Bankruptcy Code'nun (*Chapter 11*) Bölüm 11'inde yer alan yeniden yapılandırmaya ilişkin düzenlemeleri ile yine İngiliz hukukunda Sir Kenneth Cork tarafından hazırlanarak 1982 yılında yayınlanan raporda ortaya konulan ve 1986 tarihli İflas Yasası (1986 Insolvency Act) yer verilen yeniden yapılandırma düzenlemeleri bir şekilde, Avrupa Birliği hukukuna eklemeye çalışmıştır. İşin ilginç tarafı şu, yeniden yapılandırma ile ilgili düzenleme bizim İcra İflas Kanunumuza, 2004 yılında yapılan değişiklikle Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerin Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırılması” başlığı ile ilave edilmiştir. Konuya ilişkin hükümler İİK m. 309/m ile 309/ü maddeleri arasında yer almaktadır. Bu hükümler 2004 tarihinden beri İİK'da var ama hiç kullanılmamış.

Diğer bir ifade ile uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma İİK'da yer alıyor ama hiç uygulanmamış. Biraz önce Anlam Hoca çok güzel bir tespit yaptı. Tespiti şuydu: “İcra iflas hukukuyla ticaret hukuku arasında bağlantıda kuramıyoruz.”

Gerçekten de TTK'da daha önce, TTK madde 376'dan sonra gelen üzere İflasın Ertelenmesi kenar başlığını taşıyan TTK m. 377 vardı. Bu başlık ve madde içeriği 2018 tarihinde 701 sayılı Kanunla değiştirilerek, konkordatoya dönüştü. Fakat ne yazık ki, 2004 yılında hukukumuza

getirdiğimiz ve İİK m. 309/m vd. maddelerinde düzenlediğimiz, “Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma” hükümlerine 6102 sayılı TTK’nın ne ilk şeklinde ne de değiştirilmiş şeklinde atıf yapılmamış. Bu kurallar hukukumuzda yer almasına rağmen hiç uygulanmamış. Meltem Hanım’a bu hususa bakmasını da rica edeceğim.

MELTEM GÜNDOĞAR: Hocam ben şundan emin olamadım. Bu acaba şirketler hukuku faslının konusu mu? Hocam bazen şöyle şeyler oluyor, mesela *transparency* konusu şirketler hukukuyla da bağlantılandırabiliyor. Ama biz tarama sürecinde onu 9 nolu fasıl altında ele almışız. O yüzden hala orada konuşuluyor.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Yeniden Yapılandırma ve İflas Yönergesi 2017 sayılı Yönergeye eklenmiş. Yine bir bakın, biz de bakacağız. Benim ilk söyleyeceklerim bunlar Hocam.

İkinci söyleyeceklerim rüçhan hakkı konusunda olacak. 6102 sayılı TTK hazırlanırken hedefimizden birisi de Avrupa Birliği Hukukuna uyum sağlamak olarak belirlenmiş. Ancak, biz pek çok kanun maddesini İsviçre Hukukundan almışız. Diyoruz ki nasıl olsa İsviçreli hukuklarını Avrupa Birliği Hukukuyla uyumlaştırdı. Dolayısıyla biz oradan alalım. Mesela bu *Fusionengesetz* dediğimiz birleşme, bölünme yönergesini İsviçre’den almışız. Keşke doğrudan Avrupa Birliği Yönergesinden alsaydık. Rüçhan hakkı konusunda AB’nin 1976 tarihli ve 2 nolu 29. maddesinde özel hüküm vardı. 2017 tarihli Yönergenin de 72. maddesinde, rüçhan hakkı konusundaki aynı özel hüküm tekrarlandı. 2017 tarihli Yönergenin 72. maddesi açıkça diyor ki, rüçhan hakkı esas sözleşmeyle sınırlandırılmaz. Çok açık bir hüküm. Fakat bizim Ticaret Kanunumuzda böyle bir hüküm yok. Yani İsviçre Borçlar Kanunu 652b maddesinde ne yazıyorsa onu almışız. Ama keşke Yönergedeki hükmü alsaydık.

Buna rağmen acaba uyumlaştırma yok mu? Bunu söyleyemeyiz. Uyumlaştırma yine var. TTK m 461’in gerekçesinde, bundan sonra rüçhan hakkının esas sözleşmeyle sınırlandırılması mümkün olmayacaktır, ifadesi yer alıyor. Fakat metinde böyle bir ifade yok. Öte yandan, TTK m. 478 ve 502. maddeleri ile TTK m. 461’in uyumunun sağlanması da uygun olur.

Biz de rüçhan hakkının sermaye artırımı kararının alındığı genel kurul toplantısında sermayenin %60'ıyla (altmışıyla) sınırlandırılabilceği hükümünü getirmişiz. 2017/1132 sayılı Yönergenin 83. maddesine baktığımız zaman ikili bir durum görüyoruz. Bu madde, üye devletlere ufuk açıyor: İlk durumda, “en azından temsil edilen, menkul kıymetlere bağlanmış oyların ya da temsil edilen sermayenin oylarının üçte ikisinden az olmayan bir nisapla rüçhan hakkı sınırlandırılabilir” kuralını öngörmüş. Üçte iki, sermayenin % 67'si demek. TTK'da ise %60.

Bununla birlikte Yönerge ikinci durumda, “üye devletlerin mevzuatında, sermayenin en azından yarısının temsil edilmesi durumunda birinci fıkrada belirtilen oyların basit çoğunluğunun da yeterli olacağı” hüküm altına almış. Dolayısıyla burada zaten 83. maddenin ikinci fıkrası bizim rüçhan hakkının (yeni pay alma hakkı) genel kurulda sınırlandırılmasına ilişkin kuralın Yönerge hükümlerine uyumlu olduğunu kabul ediyor. Bu nedenle TTK m. 461'nin, yeni pay alma hakkı konusundaki nisabı ile 2017 tarihli Yönerge'nin kabul ettiği nisaplar arasında bir uyumsuzluk söz konusu değil.

Bir üçüncü husus, TTK m. 591'de limited şirketlerde rüçhan hakkının esas sözleşmeyle sınırlandırılabilceği açıkça hüküm altına alınmış. Yönergeye aykırı mı? Hayır aykırı değil. Çünkü 2017 tarihli yönergede 72. maddede sadece anonim şirketler açısından uygulanma kabiliyetine sahip, limited şirketler açısından ise değil. İktisadi Kalkınma Vakfı tarafından 2003 yılında yayınlanan, “Van Hulle, K., “AB'nin Şirketler Hukuku Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu”, İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları 17, İstanbul, Mart 2003”, kitabında, üye devletlerin rüçhan hakkına ilişkin 29. maddede yer alan kuralı genellikle limited şirketlere de uygulandığı, ama uygulanmamasının bir eksiklik oluşturmayacağı tespiti, haklı olarak yapılıyor. Bu nedenle, TTK m. 591'de yer alan, limited şirketlerin rüçhan hakkının esas sözleşmeyle kaldırılması kuralı uyumlaştırma açısından bir sorun oluşturmuyor. Benim rüçhan hakkına ilişkin açıklamalarım bu kadar. Hocam, teşekkür ediyorum.

RIZA AYHAN: Buyurun Hayrettin Hocam.

Sermayenin Azaltılması

**Prof. Dr. Hayrettin Çağlar -
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi**

HAYRETTİN ÇAĞLAR: Hocam teşekkür ediyorum. Şükrü Yıldız Hocama teşekkür ediyorum, hem bu organizasyonu yapıp bizi davet ettiği için hem de bana tamamen uyumlaştırılmış bir konuyu verdiği için. Benim uyumlaştıracığım başka bir şey yok. Sağ olsunlar bizimkiler vaktiyle bu kısmı hayli uyumlaştırmışlar.

Ben bu konuyu -Hocam da jüri üyemdi Mehmet Hocamla birlikte- doçentlik tezi olarak 2010 yılında yazmıştım. Hocam da o sebeple bana bu konuyu tekrar bir hatırlaman gerekiyor diye bu ödevi vermişti. Fakat baktığım zaman şunu gördüm, 2012 yılında 24 Haziran gecesi yapılan değişiklikte yani 30 Haziran'da ilan edilen değişiklikte buraya da atıfla denilmiş ki 2012 yılındaki Avrupa Birliği yönergesindeki gelişmeler de yansıtılmıştır diyerek küçük birkaç değişikliği ile buraya almışlar. Bu düzenlemenin temelinde aslında bizim ilk hazırlığımızda 77 yılındaki Yönerge var. Daha sonra 2012 yılında bu yönerge güncellenmiş ve 2017'de biraz evvel bahsettiğimiz 1132 sayılı yönergede ise sermayenin azaltılması 11 maddede düzenlenmiş. Oysa bizim Ticaret Kanunumuzda konuya ilişkin toplam 3 madde var. Yani onlar çok ayrıntılı düzenlemişler. Fakat biz daha az maddede bazı başka yerlere de serpiştirerek bunu çözmüşüz. Sebebi ise İsviçre Borçlar Kanunu'nda 732-735. maddeleri arasında orada da dört maddede bu konu düzenlenmiş. Hocam biraz önce söyledi, biz hem Avrupa birliğine uyum sağlamaya çalışıyoruz, hem de düzenlemeleri İsviçre Hukukundan alıyoruz. Öyle olunca da bazı şeyler örtüşmüyor. Bunun yanında madem İsviçre üstünden gideceğiz, o zaman belki Şükrü Hocamın bu toplantısının gündemi değil ama 01.01.2023'te yürürlüğe giren İsviçre düzenlemeleriyle ilgili ayrı

bir çalışma yapmak gerekebilir. Çünkü orada *Kapitalband* ismiyle getirilen yeni sistem bizim “sınırlı esnek sermaye sistemi” dediğimiz sermayenin artırılmasını da azaltılmasını da bir yönetim kurulu kararıyla mümkün kılan bir sistem. Bu tabii şirketin çok hızlı aksiyon almasını sağlıyor. Avrupa Birliği düzenlemelerinde bu yok. İsviçre’nin kendisinin ihtiyacına binaen getirdiği bir değişiklik. Bence bunu getirebilirsek bizde de uzun bir merasim gerektiren azaltma prosedürünü bir miktar kolaylaştırmış olabiliriz. Yönetim kurulu artırabiliyorsa sermayeyi azaltma yetkisini de ona tanıyabiliriz. Ama bu tabii uyum çalışmalarının dışında ayrı bir şey olacak.

Alman hukukunda da sermayenin azaltılması konusu bizdeki gibi daha doğrusu bizdekinden çok ayrıntılı 19 maddede düzenlenmiştir. Onlarda özel bir ihtimam var azaltma konusunda, alacaklıyı koruma konusunda. Şunu da söyleyeyim, bu metinden ayrı olarak Türk hukukunda sermaye zaten az yani limited şirkette 10.000 TL sermaye var. Neyi azaltacağız? Yahut anonim şirkette 50.000 TL sermaye var. Bu yönüyle aslında bizim uyum çalışmalarında Hocam benim konuma girmiyor ama uyumlaştırmamız gereken yer 2001 tarihli Avrupa Birliği tipi anonim şirketler tüzüğündeki üye ülkelere atf yapan ve şirket sermayesinin 25.000 Euro’dan az olamayacağına ilişkin hükmü uyumlaştırmamız gerekiyor. Onu bir an önce düzeltmek lazım. Belki ondan sonra benim bu anlatacaklarımın bir anlamı olabilir.

AB yönergesindeki konuyla ilgili düzenlemelere gelirse; ilki 73. maddede konuyla ilgili çağrı merasimi, karar yeter sayısı, azaltmanın amacı ve yönteminin kararda gösterilmesi gerekir diyor. Bizim metnimizde 473’te bir ve üçüncü fıkralarda bu düzenlenmiş. Genel kurul kararının ilanı ile ilgili husus yine bizde de var, bir sorun yok.

Sonraki maddede farklı pay gruplarına atf yapılmış, özellikle bizde imtiyazlı paylar olarak düzenlenmiş 454. madde. Böyle bir durum varsa her bir pay grubunun da ayrıca onayı gerekir diyor ki biz de zaten sözleşme değişiklikleriyle ilgili olarak var bu.

75. maddede alacaklıların korunması bizde m. 473 ikinci fıkrada düzenlenmiş, uyum sorunu yok. Alacaklıların korunmasıyla ilgili yine çağrı

merasimi bizde oradakinden daha da ayrıntılı, bir hafta arayla en az 3 kez ilan edilmesi gerekir vesaire diyerek ayrıntılı hükümler koymuşuz. Bu yönüyle bir sorun yok. Ayrıca buradaki şirket zararlarının kapatılması amacıyla yapılan bir azaltma söz konusuysa o zaman bu merasime gerek yoktur. Basitleştirilmiş bir şekilde sermaye azaltımı yapılabilir diyor. Bu yönüyle de uyumlu, bir sonrakinde asgari sınırın altına inilemeyeceği düzenleniyor. Bizde de bu hükmün bire bir aynısı var. Dolayısıyla uyumlu diyebiliriz inelim.

78. madde bizde yok ama bu sadece böyle bir düzenlemesi varsa üye ülkelerin, üye ülkelere de bir imkân getirdiği için ve buna ilişkin bir düzenleme bizde bulunmadığı için bir zorunluluk da bulunmuyor ve burada şirket paylarının itfa edilmesi, zorunlu itfası ile ilgili zorunlu bir düzenleme var. m. 475'te bizde hangi tedbirlerin uygulanacağına yer vermişiz, uyumlu olduğu görülmektedir.

Şirketin iktisap ettiği kendi payları ile ilgili bu şirketin kendi paylarını iktisap etmesi mevzusu Avrupa Birliği'nin çok hassas olduğu bir konu. Alman hukukunda da çok fazla geçiyor bu. Bu konuda sermayenin azaltılmasında bile hüküm koymuşlar. Kendi paylarını iktisap ettiği hallerde bu payları belli bir sürede elinden çıkaramazsa bunu itfa etmesi gerekiyor. İşte bu hususu tekrar ayrı bir maddede düzenlemişler. Bu da uyumlu. Bizde tabii burada değil, daha geride düzenlenmiş. Şirketin paylarının iktisabı mevzuunda bu konu ele alınmış geçelim.

81. madde farklı pay gruplarına tekrar döndük. Onu da daha önce ifade etmiştik.

82. maddede şirketin kendi paylarını iktisabının koşulları var, dönüp dönüp aynı şeyi söylüyor.

Nitekim m. 83 de aslında sadece azaltmayla ilgili değil, diğer hallerde de genel kurulun karar alma yeter sayılarıyla ilgili. Bu, biraz evvel Şükrü Hocanın bahsettiği husus, burada da bizim daha ağır bir nisabımız var. Sermayenin azaltılmasıyla ilgili m. 421/3'e atıf yapıyor, sermayenin %75 çoğunluğundan bahsediyor. Bu bir sözleşme değişikliği olduğu için imtiyazların

kullanılması mümkün olmadığından bu şekilde de uyumluluk söz konusu diyorum. Teşekkür ediyorum Hocam benim söyleyeceklerim bu kadardı.

RIZA AYHAN: Son derece sistematik bir şekilde sunum yapmış oldunuz. Sağ olun

HALİT AKER: Hocama bir ekleme yapabilir miyim Hocam?

RIZA AYHAN: Söz sizde zaten.

HALİT AKER: Yönerge gerçekten şirketin kendi paylarını iktisap etmesi konusunda Hocama da söyledim, düzenleme yapmaktan adeta kendisini alamamış. Yani bütün ihtimalleri kapatayım, böyle maddelerce, fıkralarca cümleler, böyle yani acayip detay var. Bizim kanundaki şirketin kendi paylarını iktisap etmesine ilişkin maddeyi epey bir aşıyor. Halka açık şirketlerde olsa belki anlaşılır. Ama kapalı şirketler dahil bu kadar böyle detaya inen hükümler anlaşılır gibi değil. Birisi bununla özel ilgilenmiş, yani sanki hiçbir uyum orada yok, biz ona göre basit kalıyoruz diye düşünebilirim. Yani şirketin kendi paylarını iktisap etmesinde biraz - bizim kanun basit kalıyor diye düşünüyorum.

HAYRETTİN ÇAĞLAR: İhtiyaç var mı ona da bakmak lazım.

HALİT AKER: Tabii o da ayrı bir mesele evet ama lafzi olarak bir sıkıntı var gibi belki de.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Uyum sağlanmış mı, sağlanmamış mı?

HALİT AKER: Hocam özel konum değildi ama bildiğim kadarıyla AB Yönergesi oldukça detaylı.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Uyum sağlanmış.

HALİT AKER: Çok detaylı bir düzenleme yapmışlar.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Ama uyum sağlanmış çünkü bizde de onunla ilgili özel bir hüküm var. Çok basit ve güzel bir özel hüküm var. Şirketin kendi payını iktisabı %10'unu aşamaz bitti. Başka bir şekilde geldiyse elden çıkaracak.

HALİT AKER: Yani tabii korunmak istenen menfaatler ikisinde de korunuyor. Bizim kanun dediğiniz gibi bu yoldan gitmiş, yönerge bu taraftan gitmiş. Aynı hedefe ulaşmak için illaki aynı yoldan gidilmesi zorunlu mu gibi bir soru ortaya çıkıyor. Değil. Yani belki de dediğinizi o şekilde yorumlayabiliriz.

RIZA AYHAN: Çok teşekkür ediyorum. Sona ermeyle ilgili ne söyleyeceksiniz Halit Aker.

Sona Erme

Prof. Dr. Halit Aker - Uludağ Üniversitesi

HALİT AKER: Teşekkür ederim. Şükrü Hocam nezdinde İbn Haldun Üniversitesi'ne bu güzel çalışmaya bizleri davet ettiği için teşekkür ediyorum. Bürokrasinin değerli temsilcilerine de işin mutfağında olduklarından dolayı anlattıklarından dolayı ben de teşekkür ederim. Benden önce anlatımlarından dolayı sunumlarından dolayı değerli hocalarıma da teşekkür ediyorum. Bana da şirketin sona ermesi konusunu Şükrü Yıldız Hocamız takdir etmişti. Ona ilişkin çalışma yaptım, bir sunum hazırladım. Genel olarak 2017/1132'ye bağlı kaldım. Burada da yönergenin 3 numaralı ekine bakıldığında zikredilen yönergelerin yürürlükten kaldırıldığı görülmekte. 2019, 2020, 2021, 2022 yıllarına ait AB ilerleme raporlarının, altıncı fasıllarını şöyle okuduğumuzda sona ermeyle, tasfiyeyle ilgili aslında olumlu ya da olumsuz özel hiçbir açıklama yok. Buna değinilmemiş fazla.

Fakat şirket sona erme ve tasfiye halinde dahi genel ilkelere tabi olmaya devam ettiğinden dolayı salt dar anlamda, bizim 529. madde galiba, onunla pek bağlı kalmadım. Biraz daha farklı yönlerine değinmeye çalıştım. Şöyle karşılaştıracak olursak, Fülürya Hocamız da bahsetmişti. Doğrudan benim konum gibi gözükme de -yani işin sonunda sona erme ve tasfiye gündeme gelebileceği için- ben yine onu buraya almayı doğru buldum.

Şirketlerin fesih ve butlan hallerinin sınırlandırılması isteniyor. Bunun ancak mahkeme kararıyla olması gerektiği ifade ediliyor ve aynı zamanda burada üçüncü kişilere bu kararın açıklanmasından, tebliğinden itibaren belli bir süre verilmesi gerektiği ifade ediliyor. 11. maddede görüldüğünde mutlaka bir mahkeme kararı olmalıdır. Fülürya Hocam da maddeleri, bentleri yazmıştı. Bir ila altı bentte yazılı olaylarla sınırlı olmak kaydıyla verilebilir diyor ve bunun dışındaki hâllerde şirketin yokluğuna mutlak veya nisbi

butlanına karar verilemez diye ifade edilmiş. Bizim Ticaret Kanunu'na baktığımızda zaten m. 353/1 de butlanına yokluğuna karar verilemez diye ifade etmiş ama bizde de maddi anlamda belki buna denk gelecek şekilde feshine karar verilir diyor bu sefer. Fesih malum geçmişe etkili değil, ileriye etkili ama bu da yine bizde de m. 210'da ve m. 353'te de belirli hallere inhisar edilmiş durumda. Konuma doğrudan girmediği için bizdeki esasa ilişkin haller-maddi hukuka ilişkin haller diye ayırmıştım. Bunlara yine nispeten de olsa tekabül ettiğini düşünüyorum. Bizim mevzuattan ayrılan yön bu fesih kararına karşı üçüncü kişilerin itiraz edip edemeyeceği konusu. Ticaret Kanunumuzda buna ilişkin herhangi bir açıklama yok. Bu bir farklılık teşkil etmekte.

Bunun altı çizilebilir belki de. Çok ihtiyaç var mı? O da tartışılabilir. Yine yokluğun/butlanın hukuksal sonuçlarıyla ilgili 12. maddede düzenlemeler var. Burada az önceki slaytta aslında benzer içerik de söz konusu. Mutlaka bir mahkeme kararı olmalıdır. Yönergede üçüncü kişilere itiraz hakkı tanınıyorsa da bu en fazla mahkeme kararının ilanından itibaren 6 ayla sınırlandırılmalıdır şeklinde bir ifade var. Bizde az önce söylediğim gibi üçüncü kişilerin bir itiraz hakkından kanunda açıkça bahsedilmemiş. Mahkeme tarafından şirketin butlanına karar verilirse, bu şirketin tasfiyeye gireceği şeklinde ifade edilmiştir. Bizim m. 532/1 ve m. 637'ye baktığımızda bununla eşleşen nitelikte olduğunu görüyoruz.

Ondan sonra şirketin yokluğuna karar verilmesinde yine maddenin üçüncü fıkrasında şirketin üstlendiği borçlar ile şirkete karşı üstlenilen borçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığı burada açıkça ifade edilmiş. Bizim kanunda, fesih diyelim, feshin sonucunda şirketin borçlarının ortadan kalkmadığına, şirketin alacaklarının yok olmadığına, bunun borcu sona erdiren bir neden olmadığına dair bir açıklama yok. Böyle bir farklılıktan bahsedilebilir.

Yine şu beşinci bentte de ondan sonra bahsedecek olursak, burada da şirket bu yolla tasfiyeye girdiğinde tasfiye memurlarının henüz ödenmemiş olan sermaye alacaklarını, şirketin alacaklarını karşılamaya yetecek miktarda karşılayacak kadar talep edebilecekleri ifade edilmiş. m. 542/1/a'da bizde yine karşılığı bulunan bir husustur. Yokluğuna karar verilmesi halinde dördüncü fıkrada deniyor ki, şirket ile ortaklar arasındaki ve ortakların kendi

arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi üye ülkelere bırakılmıştır diyor. Bizde bu konuda yani mahkeme şirketin feshine karar verirse şunlar şunlar olmalıdır, şöyle bir yöntem uygulanmalıdır diye açık seçik bir düzenleme yok ama diğer maddelerden hareketle zaten bu sorun çözülüyor. Çok ortaklı şirketlerde ortak sayısının asgari sayının altına inmesi ya da bütün payların tek ortak tarafından iktisap edilmesi, sona erme nedeni olmamalıdır diye altıncı maddede düzenlenmiş. Bizde artık limited şirketlerde de anonim şirketlerde de tek ortak sistemine geçildiği için bunun bize bir etkisi yok.

Ben bu slaytı hazırlarken banka ve sigorta şirketlerini doğal olarak dikkate almadım. Belki onlar bakımından dolaylı şekilde etkisi olabilir. Tartışılacak yönleri, düşünülebilecek yönleri olabilir. İkinci fıkraya baktığımızda mesela 2 veya daha fazla ortak olması gerekiyor ve yine bütün hisseler tek bir ortağın eline geçmiş, diyor ki bu şirketin sona erme nedeni olmamalıdır. Düzeltmesi için şirkete bir süre verilmelidir. Ancak bundan sonra mahkeme tarafından şirketin sona ermesine karar verilmelidir diyor. 2017/1131 sayılı yönergenin m. 6/2 ve m. 6/3 fıkraları, bizim TTK m. 531, m. 636/2, m. 533/1 maddelerinde karşılığı olan hususlardır, bir sıkıntı yok.

Yine sermaye kaybının hukuksal sonuçları. Bu da sermayenin ağır kaybı durumunda genel kurulun toplantıya çağırılması, genel kurulun şirketin sona ermesine veya bunun dışında başka türlü tedbirlere karar vermesi gerektiği ifade edilmiş. Bu da bizim birebir m. 376/2 ye tekbül eden bir husus. Yönergeye şöyle genel olarak baktığımızda değerli hocalarım, bu sona erme ve tasfiye ile ilgili hususların hep şeffaflıkla ilişkilendirildiğini tespit etmek mümkün. Yani buna çok önem vermiş, şirketin sona ermesi ile ilgili sona erme nedenleriyle ilgili hususlarda hep bir açıklama yükümlülüğü getirmiş. Yönergenin 14. maddesine bakıldığında, yani burada da -esas itibariyle bu benim yorumum tartışılabilir- bağlayıcı olacak şekilde ve olabildiğince tam ve doğru bilgilendir, herkes kararı kendisi versin, alacağını kendisi belirlesin gibi bir felsefeden hareket edildiği söylenebilir. Yani öyle bir intiba uyandı bende. Şirkete ilişkin bilgilerin açıklanmasının kapsamına şirket süresinin uzatılması girer, şirketin feshi daha doğrusu sona ermesi girer, mahkeme tarafından şirketin yokluğuna karar verilmesi girer. Yine tasfiye memurlarının atanması, seçilmesi, kimlikleri, bunların yetkilerinin de

yine girdiği, kısaca açıklama-şeffaflık yükümlülüğü diye ifade edeyim. Bu kapsama bunlar da girmekte diyor yine. Aynı zamanda tasfiyenin sona ermesi ve bunun sonucunda da şirketin sicilden silinmesi hususunun mutlaka ilan edilmesi gerektiği ifade edilmiş, yan tarafta da görüldüğü gibi bunlar zaten TTK'nın standart maddeleri. Yani bizim eski kanunda da olan hususlar bir uyum sorunu yok.

Yine devam ettiğimizde Yönergedeki 20. madde, ticaret siciline yapılan bu tür kayıtların, tescillerin ilanların bir ağ üzerinde de gerçekleştirilmesini ifade ediyor. Yani sicil işlemlerinin elektronik ortamda yapılması ve sicillerin birbirine elektronik ortamda bağlı olması gibi anlam taşıyor. Bu zaten bizde TTK m. 24/3'te karşılığı olan bir uygulamadır. Herhalde çok uzun yıllardır bu şekilde. Yine MERSİS uygulaması bu anlamda bizim Yönergenin 20. maddesinin gerekliliklerini karşıladığımızı gösteriyor.

Yine Yönergede özellikle şubelerle ilgili çok fazla ayrıntılı düzenleme var. Bu dikkat çekiyor. Tabii ki hem uyuşu yani merkezi belli bir üye ülkede olan şirketin aynı ülkedeki şubeleri, bir de merkezi başka üye ülkelerde olan şirketlerin başka ülkelerdeki şubelerine ilişkin düzenlemeler var. Şubeler konusunda bir çalışma yapılması gerekebilir Hocam.

Yine şubelerin kayıtlarının da bu merkezi ağa dahil olmasına ilişkin Yönergenin 20. maddesinin ikinci fıkrası, yani elektronik sicil sisteminin şubeler hakkında da uygulanması gerektiğine ilişkin 34/1 de yine burada zikredilmiş Türkiye açısından. Yani burada bir sıkıntımız yok. Detaylara dediğim gibi şubeler açısından bakılabilir. Yine aleniyet ve şeffaflığa devam edecek olursak burada şirketin işte mektupları belgeleri ticari belgeleri diyelim artık sipariş belgeleri vesaire kâğıtlarında ve diğer başka türlerde şirketin tasfiyeye girdiğinin tasfiye sürecinde bulunduğu yazılı olması gerektiği, yine şirketin internet sitesinde de örneğin tasfiye halinde bulunduğuna ilişkin yine açıklamaların yer alması gerektiğine ilişkin hüküm bulunmaktadır. Tabii ki bizde malum internet sitesi sadece dış denetime tabi şirketler bakımından zorunlu. Bunun dışındaki şirketler reklam amaçlı genelde sitelerini kullanıyorlar. Burada da şirket kendisi illaki ben tasfiyeye girdim diye denetim dışında kalan şirketlerde böyle bir zorunluluk ülkemizde yok.

Bununla birlikte TTK m. 39/2, m. 1524 ve m. 533/2 burada bu Yönergenin 26. maddesinin gereklerini karşılıyor diye düşünüyorum. Bir uyum var. Burada açıklama yükümlülüğünün kapsamı bir şekilde yine sınırlandırılmış. Özellikle üçüncü kişilerin korunması anlamında bir sınırlandırma getirilmiş. Yine üçüncü kişilerin bu ilanlar, duyurular sayesinde şirket hakkında özellikle şirketi temsil ve ilzama kimlerin izinli, kimlerin yetkili olduğu konusunda bilgiye erişebilir olması sağlanmış. Şirkete ilişkin yapılan ilanlarda mutlaka bu bilgilerin verilmesi gerektiği ifade edilmiş. Yine şirkete ait bilgiler ve belgelerde de bu şirketi temsile ilzama yetkili kişilerin açıklanması gerektiği ifade edilmiş. Bu gerekçenin orada bahsediliyor. Ben bu düzenlemeyi niye buraya koydum? Tasfiye memurlarının da şirketi temsile yetkileri olduğu için yine onların da kim oldukları, kural olarak tasfiye memurları bakımında da çift imza yetkisi yani zorunluluğu var. Bunlar zaten bizde de ilanı gerekli olan hususlar olduğu için gerekçeye girdiğini, uyumunun sağlandığını görüyoruz.

Şirkete ilişkin duyuruların sadece fiziksel olarak değil, yani kâğıt olarak değil, elektronik ortamda bunlara erişilebilir olması gerektiği gerekçe de ifade ediliyor. Gerekçe 10'da da diyelim ticaret sicil gazetesi hem fiziki ortamda hem de elektronik ortamda yayınlanmalı, erişilebilir olmalı. Yine ilandaki bilgilerin aynı zamanda şirketin ticari belgelerinde, mektuplarında, faturasında, makbuzunda vesaire bulunması gerekiyor. Keza şirketin web sayfasında da bunların ilan edilmesi gerekiyor. Yani burada Türkiye'de şu an malum olduğu üzere Ticaret Sicil gazetesi sadece elektronik ortamda yayınlanıyor. Bizde artık kağıt kalktı. Böyle bir farklılık var. Bu belki çevrenin korunması, sürdürülebilirlik açısından Avrupa Birliğinde de kalkacak, onu da bilemiyorum. Yani onlar bize uyum sağlayacak belki bu anlamda. Yine web sayfasıyla ilgi olarak halka açık şirketlerde zaten KAP platformu var efendime söyleyeyim. Bizim Ticaret Kanunda m. 1524 gereği kurulması gereken site, bilgi toplumuna ayrılmış hizmetler diye, ayrı bir açıklama alanının olması zorunluluğu açısından, biz bunun gereklerini karşılıyoruz diye düşünüyorum.

Az önce söylediğiniz gibi şubeye ilişkin şeffaflık söz konusu. Buna göre, şubeye ilişkin olarak merkezin ya da şubenin sona ermesi tasfiyesi

mutlaka açıklanması gereken hususlar arasında sayılmış. Bu da Ticaret Sicil Yönetmeliği 125. maddede bizde bayağı ayrıntılı şekilde var. Yani kanunda olmasa da yönetmelik üzerinden biz bu gerekliliği yine sağlıyoruz. Bu arada belki sonra da söyleyeceğim ama biz uyum konusunda Brüksel’le müzakerre yapıyorken sadece kanun üzerinden değil, sicil yönetmeliği üzerinden de açıklama yapmakta fayda var. O da gerçekten önemli bir husus özellikle bu şeffaflık konusu açısından. Yine kanunda olmayan bir husus, yani çok düzenlemeye gerek var mı tartışılabilir. Birleşme ve bölünme nedeniyle sona eren şirketin hukuki halefi olduğu için sona eren şirketin şubelerinin de sicilden silinmesine gerek yok. Yani bölünen şirketin şubeleri var ama şirket bölündüğünde işte devralma suretiyle veya yeni kuruluş suretiyle bölünüyor ama bunun bir hukuki halefi var zaten. Özellikle tam bölünmede veya kısmi bölünmede de olabilir. Bizim kanunda da, sicil yönetmeliğinde de şubenin bölünme ve birleşmeden nasıl etkileneceğine ilişkin özel bir düzenleme yok. Ama yönergede dediğiniz gibi bölünmede ve birleşmede bölünen ve birleşen şirketin hukuki halefinin olduğu durumlarda şubenin silinmesi zorunlu değildir diye özel bir şey yazmışlar.

Şirketin internet sayfasına yapılan duyurunun Ticaret Sicili Gazetesi’ndeki ilanı ikame etmesi gibi gerekçe No:74’ten anlaşılan bir husus var. Bizim m. 1524’e baktığımızda da ticaret siciline tescil ve ilana tabi olmayan hususların da web sitesinde ilan edileceği anlaşılmaktadır. Bunun da karşılığının olduğunu ve uygun olduğunu görüyoruz. Türk Ticaret sicilinin AB merkezi ticaret sicili ağına entegrasi hususunda, Kadir Bey de bundan bahsetmişti yanılmıyorsam, bir zorunluluktan ziyade “*wünschenswert*” diyor, yani olsa iyi olur gibi. Üçüncü ülkelerin de AB çapındaki merkezi ticaret siciline entegre olmaları arzu edilir şeklinde ifade edebiliriz. Yine araştırma yaparken de şu *e-justiz*’den bahsediliyor. Baktım buna işte internet adresini de oraya koydum. Yani Avrupa Birliği’ne ilişkin böyle şirketlerle ilgili, ticaretle ilgili ayrıntılı bazı düzenlemeler var. Yani biz de zamanla belki bu sisteme entegre olabiliriz, ayrı mesele. Ticaret Sicil Yönetmeliği ile AB yönergesinin ilişkilendirilecek hükümlerine baktığımızda sicil yönetmeliğinin 22. maddesi tasfiye memurlarının ticaret sicilinde ilgili sıfatıyla tescil ve ilan gibi işlemleri yapabilmeleri hususları vardır. Yönergeyle nasıl diyelim, uyumluluk arz eden bir madde. Yine Ticaret Sicil Yönetmeliğinin 23. maddesi tescil edilmiş

olgulara meydana gelen değişikliklerin de tescil ve ilana tabi olması, bu kanunun 39. maddesiydi yanılmıyorsam, bire bir aynı. Özellikle şirketin sona ermesi ve tasfiyeyle ilgili hususlar, sicilde birtakım işlemlerin yapılmasını gerektirdiği için zaten tescil edilecek hususları düzenlemekte. Bu maddeler üzerinden biz sorunumuzu çözüyoruz malum olduğu üzere.

Yine anonim şirketlerde sona erme, tasfiye, tasfiyeden dönme ve ek tasfiye ilişkin fesih işlemleri hakkında sicil yönetmeliği m. 86-89'da var. Yönergede tasfiyeden dönme, ek tasfiyeye ilişkin hükümler yok ama yönetmelik ve bizim ilgili ticaret kanundaki maddelere baktığımızda yine yönergeyi hükümleri daha sıkı şekilde karşılayan bir durumumuz söz konusu.

Limited şirketler bakımından Yönetmeliğin 104. maddesinde m. 86, m. 89'a atıf yapılıyor. Madde 125'ten yani şubelere ilişkin maddeden zaten bahsetmiştim, burada da yine yönergeyle bizim Türk hukuku arasında şubeler bakımından bir uyumluluk var.

Sonuca geldiğimizde TTK ve Sicil yönetmeliğinin sermaye şirketlerinin sona ermesi ile ilgili hükümleri göz önünde tutulduğunda 2017/1132 sayılı AB Yönergesi bakımından gerekenlerin yerine getirilmiş olduğunu söylemek mümkündür. Yani iyileştirilebilecek noktalar var mı? Şeffaflığın daha da artırılması, kapsam, içeriğe erişilebilirlik, ticaret sicil gazetesinin tamamını görebilme, mesela marka bülteni internette tam olarak yayınlanıyor, bizim sicil gazetesine ben örneğin bugün 21 Eylül 2023 diye girip de göremiyorum. Bu niye böyle bilmiyorum. Fiziki ortamdayken görebiliyorduk. Elektronik ortama geçince ben bugün gazeteyi göremiyorum. Ancak şirketin sicil numarasını veya unvanın ilk harfini bilmem gerekiyor ki görebileyim. Ankara'daki toplantıda sicil müdürlüklerinden şöyle talepler gelmişti: Bugünkü gazetenin mesela 4-5 tane versiyonu var ama Resmî Gazetede olduğu gibi hani birinci mükerrer, ikinci mükerrer gibi olup sabah bir gazete nüshası, öğleden sonra da bir nüshası olur. Bu sorun bu şekilde çözülebilir. Yani yanlış kullanmak istemem ama niye erişilemiyor onu çözemiyorum şimdi doğrusu. Uygulamada mütemediyen yaşanan ancak TTK veya TSY düzenlemeleriyle uygun şekilde çözüm getirilemeyen hususların tespit edilerek iyileştirmeler yapılması önerilebilir. Teşekkür ederim.

Genel Değerlendirme

Prof. Dr. Rıza Ayhan - Başkent Üniversitesi

RIZA AYHAN: Ben teşekkür ederim. Zamanınızı iyi kullanarak meseleyi hallettiniz.

Evet sevgili arkadaşlar, tabi zaman zamanı kovalıyor. Bir fotoğraf çekeleceğiz. Hocam hemen iki dakikam var müsaade ederseniz. Sayın Bahtiyar, Sayın Yıldız gibi yıllar gençlik dönemlerinde asistan arkadaşlarımdan birine “bir problem var, birinin ailesiyle ilgili şirketleri ile ilgili, bakarız bir şeyler yazarız” filan dedim. Ben söyledim, o yazdı, ondan sonra devlet daireesine gitti bir geldi ama barut gibi kızıyor “Hocam olmazmış” dedi. “Niye?” dedim. “şöyle şöyle olması lazım mış.” dedi. Çağırdım, “bak mevzuat böyledir, açıklamalar böyledir. Bizim istediğimiz doğrudur ama kararı verecek olan kişi o devlet dairesindeki kişidir. Git onun söylediği gibi yap.” dedim. Son derece önemli bir karardı.

şimdi bizim Türk Ticaret Kanunu, bilhassa şirketler hukuku ile ilgili kısmının, Avrupa Birliği hukuk sistemindeki diğer şirketler hukuku düzenlemelerinden eksik olmadığı kanaatindeyim. Ben tenkit etsem bundan çok daha fazla tenkit ederim, yani düzenlemelerdeki ifadeyle birlikte ama özü itibarıyla bakıyorum korunmak istenen menfaat açısından bir eksiğimizin olmadığını düşünüyorum. Bunun belki uygulamadan çıkan, hakimler veya kamu idaresi tarafından bilhassa sicil daireleri tarafından bazı sıkıntuları oluyor.

Kanunumuz fevkalade güzeldir yani daha doğrusu güzeldir demiyorum sözümü geri aldım çünkü bana göre 6762 sayılı Kanun daha iyiydi. Yani eski kanunumuz daha iyiydi. İlave yapılabilirdi. Kanunumuz

yönergelere uygun ama onlar ne söylüyorsa ona uygun bir şekilde düzenlemeler yapmak, bunları yaparken de bu değerli arkadaşlarımızla müzakere etmekte büyük fayda var. O açıdan Şükrü Hocama çok teşekkür ediyorum. Çeşitli yönlerden teşekkür ediyorum. Epeyden beri görmediğim arkadaşları gördüm. Bugüne kadar eserleriyle temayüz etmeleri münasebetiyle bildiğim arkadaşlarla tanışma imkanını buldum. Kamu yönetimindeki arkadaşlarla görüştük, tanıştık. Bu birlikteliklerin devamını istiyoruz. Şubat'ta bir sempozyumumuz var ve bu ekibi davet ediyoruz. Birbirimizi hatırlama imkanımız olsun.

Hepinize teşekkürlerinizden dolayı, Şükrü hocaya davetlerinden dolayı çok teşekkür ediyorum. Sağ olun var olun.

ŞÜKRÜ YILDIZ: Hocam ben de başta size teşekkür ediyorum. O kadar işinizin, gücünüzün arasında geldiniz bizi yalnız bırakmadınız. Bilginizle, tecrübenizle, insanlığınızla bize katkı sağladınız. Ve Ankara'dan gelen meslektaşlarımıza, arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Yine Ankara'dan gelen kamu temsilcilerimize, Sakarya'dan gelen, Bursa'dan gelen, İstanbul'dan gelen meslektaşlarımıza teşekkür ediyorum. İyi ki varsınız, çok güzel bir toplantı oldu. Büyük katkı oldu diye düşünüyorum. Bilgilerimi yeniledim, iyi oldu.

İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI
IBN HALDUN UNIVERSITY PRESS

دار نشر جامعة ابن خلدون